DI TORINO

D. III. 128

Sc. 18.
A
N. 11.

in 1908 in catalogo
£ 12.00
[illegible] Schroder
Torino

ILLVSTRIVM ANACHORETARVM ELOGIA

Siue

RELIGIOSI VIRI MVSAEVM

Auctore

D. IACOBO CAVACIO

Patauino,

MONACO BENEDICTINO

Congreg. Caſinen.

SANCTISSIMO DOMINO
D. ALEXANDRO VII.
PONT. OPT. MAX.

IO. BAPTISTA BECCIVS MONAC. CASINEN. F.

BEATISSIME PATER.

REuoco in aſpectum publicum Cauacij Anacoretas, ne multorum deſiderium fatigari diutius patiar, aut inſidijs temporis peti celebritatem Collegæ meritiſſimi. Quanti ſint enim eiuſce Scriptoris monumenta Præſidibus literarum, quàm probatus ad cotem cenſoriam character, teſtatur, præter communem famam, auiditas Literatorum, qui volumen vix prælo ſubtractum certatim quærentes, ac in pluteis ſacratioribus reponentes, ita repentè editionem primam absumpſerunt, nullum vt exemplum, nullamq; paginam reliquam fecerint Bibliopolis. Omnino autem reſtituendas putaui

taui Elogijs Icones, vti curſoris amœnitas ſimul, atque Scriptoris bearet legentium oculos, ac dignum Muſæis hocce ſartum tectum extaret Muſæum. Cui verò iuſtiùs nuncuparem ſtudium meum, quàm Tibi, SANCTISSIME PATER, qui iubes Pontificiam gloriam nubere Anacoreticæ, nimirum quàm alijs ad ſalutem regendis intentus, tam Tibi ipſi excitando, fouendoque ad Sanctimoniam Vicaria dignam Chriſti poteſtate. An etiam ſupinos dicemus, quos exhibet Stemma Chiſium, Montes aggeſtos, quorum vel ſolitudo euocat curis publicis, vel celſitas aſtra contingens animos ad Cælum euehit? Inſpiciuntur Anacoretas inter Sanctiſſimos immiſti errorum labe infecti Orus, Didymus, & Euagrius. Sed Tibi Religionis Vindici Iuſtiſſimo ſiſtimus, & quorum religionem probes, & quorum damnes impietatem; Paſtoriſque Maximi munus à Chriſto creditum exequens, habeas, quas à dextris oues colloces, & quos hædos à ſiniſtris. Vtinam in illarum ego ſortem vocer. Hanc certè pollicebor mihi, ſi dexteræ Tuæ AVGVSTA MAIESTAS benedictione me dignum fecerit, quam ad oſculum ſanctiſſimorum pedum pronus imploro.

LECTORI PIGNORIVS.

NEMO forte melius noſtra hac ætate monſtrauit quid valeat viuida,& felix ingenij ab ipſa natura vis, quam IACOBVS CAVACIVS condiſcipulus olim noſter, & amicus omniũ horarũ. Is enim tenui patre natus, in tenuiore cenſu,neque magno admodũ profectu apud Præceptorem Grammaticum in ipſa pueritia inſtructus, Caſineſi familiæ,in clariſſimo Cœnobio,cui apud nos D.IVSTINA tutelaris eſt, grandis iam natu, nomen dedit. Vbi rara acerrimæ indolis felicitate, partim in exacto tyrocinio monaſticæ inſtitutionis, partim in quotidiano, celebrique precum horariarum penſo, Literas latinas didicit eo Genij plauſu, vt & proſa, & verſu ſeria quæque,iocoſa etiam pangeret,luderetque ad miraculum vſque. Hiſtoriarum Libri ſex breuiſſimo temporis interuallo abſoluti, eruditorum manibus teruntur, quos Phœnix Literatorum Iſaacus Caſaubonus vnicè mirabatur. Eodem naturæ fauentis impetu delineantem, penicillos tractantem, varias literarum figuras artifici planè manu ducentem, acu pingentem, Ichnographicas, & Ortographicas ædificiorum formas deſcribentem, & explicantem vidimus olim non ſemel, & quidem ſtupentibus magni nominis Architectis. Ad hæc rei harmonicæ peritiam eo ſucceſſu ſibi comparauerat, vt & canere ad moroſiorem illam Eccleſiaſticam normam, & modulari ad recentioris concentus delicatas leges apprime noſſet. Elogia hæc ſacra, magni operis exiguam ſectiunculam, vnius anni ſpatio elaborauit, preſſus ingenti mole negotiorum, quibus par omnino erat, ſeu facto,ſeu conſilio, ſeu elo-

ſeu eloquio eſſet opus: ingens omnino ornamentum futurus, & religioſæ familiæ, quæ alumnum ſuum certa ſpe ad maxima quæque deſtinauerat, & non ingratæ Patriæ, quæ illum inter præcipua gloriæ ſuæ columina iam tum adnumerabat, ni Mors ſueta illudere mortalium votis, & optima quæque, in ipſo plerumque florentis gloriæ exordio, ſurda & implacabili falce ſibi demetere, ſubita ingentis morbi veluti ruina oppreſſiſſet Venetijs annos natum V, & XL. anno ſalutis M. DC. XII.

Vitiferi colles, FORTVNATIQVE receſſus,
Exprimeret cum vos calamo CAVACCIVS aureo,
Fama eſt, Medoacum gemmiſque, auroque ſuperbum
Fluxiſſe, & precioſa impleſſe aſpergine ripas.

Hospes Elysios mirari desine Campos.
Religio Elysios hic habet alma ſuos.

L.P.

D. BENEDICTO.

PRAESTITI. PATRONO. VNDIQVE. OPTIMO.

ANACORETARVM. MAX.

COENOBITARVM. MAX.

CVIVS. DONVM. EST. SI. QVID. EST

QVOD. ESSE. VVLT. ASSECLA. IACOBVS.

CAVACIVS. PATAVINVS.

SVAE. MENTIS. SVI. CALAMI.

VOTVM. PENSVM.

HOC. MVSAEVM. EREMO. RVDE.

AT. NON. RVDIS. ANIMI. MONVMENTVM

PERPETVO. SACRAT. DICATQVE.

AD

AD DIVVM PATRIARCHAM

BENEDICTVM

Operis excubitorem.

QVod in hoc operis pene veſtibulo tù conſpiciare BENEDICTE Anacoretarum maximè, Cœnobitarum maxime, id verò ſumma cum ratione factum eſt, vt enim omittamus, hoc omne, quod in oculos deinceps incurret, elaboratum fuiſſe ab aſſecla quondam tuo, qui nomen dederat religioſiſſimo Cœnobio, quod certat etiam nunc cum multò clariſſima illa denominatione, quę tuum olim Caſinum attingit, quis te non prodromum tot ſplendidorum ſiderum in hac ſtatione libenter conſpiciat, qui tractus terrarum occiduos, vitiorum tenebris circumfuſos, veluti exoriens Sol, nitidiſſima luce perfudiſti? Hoc tibi iure ſane optimo debetur, cuius nomen non inane quidpiam, nuda voce tenus ſignificauit; cuius vita iuge & perpetuum ſenium, ſinè aliqua pueritię, aut adoleſcentiæ labe, vnico tenore decucurrit. Tu enim id re, quod nomine, fauente Deo præſtitiſti, vt eſſes benedictus vberiore cumulo gratiæ, & ſiſteres te numini vocanti, ſpreta auita nobilitate; poſthabitis honeſtiſſimorum parentum ſtudijs, prælata Sublacenſi ſolitudine celeberrimæ frequentiæ Romanæ vrbis, & amore litterarum in amorem cœleſtis Patriæ commutato. Tù patrator rerum ſupra

omnem fidem admirandarum, cum & intima cordis noſſes, & inanima tibi ad nutum vi diuina pręſto eſſent, & ea præſtares, quæ non niſi Deo ſummopere coniuncti conſueuerunt, tecum tamen habitaſti; neque te tranſuerſum abripi paſſus es in imos, & præferuidos illos vortices, qui perpetua vertigine circumagunt ſuperbas, & nimium ſibi fidentes animas. Te beatum BENEDICTE, te benedictum BENEDICTE; cuius memoria in benedictione eſt; quem Dominus præuenit in benedictionibus dulcedinis; cui benedictionem omnium gentium elargitus eſt, vt ſcilicet fruereris benedictione non opimi ſoli, aut roſcidi cœli, ſed vbertate ſpiritus pinguis, & copia cœleſtium deliciarum abundè beareris. Adſis interim, o Pater, & hoc veſtibulum lumine tuo colluſtra, filioſque tuos, quos in Chriſto genuiſti, edoce, veſtigijs tuis inſiſtentes veras diuitias, & bonam mentem amare, vt potiantur aliquando ea quiete, & ſecuritate, quam hæc nobis obuia peritura bona laruato, & fucato cultu vt vt polliceantur, minimè tamen præſtare certum eſt.

Laur. Pignoribus.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſs. Patr. *Mag. Sac. Pal.* Apoſtolici.

O. Archiep. Patrac. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Seraphinus Bertollinus *Magiſter, & Socius Reuerendiſs.* P. *Fr. Raimundi Capiſucci, Sacri Palatij* Apoſtolici *Magiſtri, Ordinis* P*rædicatorum*.

AD AMICVM HOSPITEM
IN
MVSAEVM ILLVSTRIVM ANACORETARVM.

PRAEFATIO:

VTINAM, amice hoſpes, Larij lacus, & proximæ regionis amœnitatem, Muſæo huic noſtro præfari poſſem, qua iucunditas tuo genio, rebus noſtris ornamentum accederet. Fortaſſis ea, quæ in religioſa domo minus ſplendidè oculis tuis exhibentur, loci felicitas iuuaret; & qui in minima re voluntatem exceptoris aliquam putas, etiam diceres, illum ſupra vires aliquid appetiuiſſe. Potuit Paulus Iouius Epiſcopus Nucerinus, Pliniani fundi hęres, veteres illius delitias ſcriptis, & ædificijs inſtaurare, at in ipſa prope Larij ripa genitus, paternis opibus, & principum fauore adiutus. Adiecit ædibus ornatiſſimis Muſæum illuſtrium virorum imaginibus conſpiciendum, quas eruditio, vel militaris gloria euexit; ſed affuit eidem Romæ occaſio ab aula Summorum Pontificum, quibus perquam familiaris etiam cęterorum principum beneuolentiam aſſecutus eſt, qua ipſorum, & auorum imagines adeptus facilè potuit Muſęum magnis acceſſionibus exornare. Demum auxit rerum ſuarum magnitudinem ingenio pereleganti, multiplici doctrina, atque eximia in ſcribendo felicitate, qua celeberrimos priſcæ ætatis ſcriptores ęmulatus,

tantò ad eos propius acceſſit, quantò mediocres eorum citatiore greſſu anteuertit. Nobis autem, quibus neque opes, neque ingenium ad vota contigere, vna laus erit, ſimile quippiam cupiuiſſe, dum rebus è dignitate gerendis fortunæ liuor intercedit. Quod aſpicis Cœnobiolum Fortunato Martyri dicatum, veras ampliſſimi Monaſterij D. Iuſtinæ delitias, iam olim ſenectuti, & ocio literario ſepoſui meo. Et quamuis nullis ad luxum, paucis ad ornatum ædificijs abundet, tamen neceſſaria vſui, & frugalitati Monachorum ſic adminiſtrat, vt ſi commodum, nitorem, vel proſpectum intueare, id iure non paucis & ditioribus, & frequentioribus præferas. Hoc in tumulo ſitum eſt, qui, vt cernis, leniter aſſurgens, proximo imminet Medoaco fluuio ex alpibus Tridentinis defluenti, perinde atque turgentes illius iras, quibus frequenter Patauinum agrum populatur, ſubiectis accolis de ſpecula præmoſtrare velit. Flumen porro, quod alluit Cœnobioli noſtri ripas, nauigijs ineptum eſt ob ingentia ſaxa, quæ ſecum rapit, quando niuibus æſtu ſolutis, vel pluuijs autumnalibus exundans, turbido curſu rupes, arbores, domoſque euellit. Sed è ſaxis, quæ lintres arcent, altera eſt voluptas, dum fluctus his colliduntur edito murmure, qui vèl ipſi vigiliæ ſomnos conciliet. Piſces alit, & ſi non plurimos, tamen haud vulgares. Quà ædes in occaſum vergunt, pulcherrima ſe ſe offert pars agri Vicentini ab ipſo fluuio vſque ad colles extenſa, deinde montibus obtecta, quos Cimbrorum reliquiæ occupant, adhuc ſuas clades, & Caij Marij victorias, corporum proceritate, ferocia, & antiquo idiomate conteſtantes. Quà Aquilonem ſpectant, Baſſanum conſpicitur Oppidum vrbibus conferendum, & pluribus earum longè amplius, ſi ciues, opes, & ædificia cogites, quibus ſplendidè admodum niteſcit. Finditur ab ipſo Medoaco, ſed ponte coniungitur ſublicio quidem, ſed qui marmoreis præſtet vaſtitate, & elegantia, quam incolæ ad publicum decus maxima impenſa tuentur. Hàc breuior in Germaniam traiectus eſt, vnde mercium confluxus, & commeantium frequentia, quibus oppidi res eximiè augentur. Hàc in orientem Taruiſinos, eà in meridiem Patauinos fines aſpice quàm pulchrè de cultu, & fertilitate certent. Haud facilè dignoſces, vtros natura liberaliùs ditauerit, aut hominum induſtria ad eam frugem perduxerit. Regio tota villulis, & ædibus abundat, quas præ cęteris Venetæ vrbis Patricij regali ſumptu extructas, etiam condigno rerum omnium apparatu inſtructas habent. Cælo fruitur adeo ſalubri, vt à pleriſque nimis tenue, purumque prædicetur. Hyemis rigorem montes temperant in ſeptemtrionem protenſi, quo fit, vt præter cęteras hortorum delitias, etiam exoticę arbores hic felicius degant, germinent, nec Liguriæ, vel Benaci ripis facilè concedant. Gens ita litera-

literarum, vt armorum ſtudijs apta; ſed his aliquanto addictior, quòd ex animi elatione frequenter in cædes ruat, atque iniurias etiam leuiores acerrimè vlciſcatur. Cęterum erga diuinam rem egregia omnium pietas, ciuiles mores, mira erga hoſpites officia. Hic igitur lares ſtatuimus noſtræ ſenectæ, quandiu licebit ex indultu Maiorum, quibus libertatem, ac voluntatem noſtram ſubmiſimus. At hoſpes, dum Muſæum audis, non tamen arbitreris velle nos ſpecioſo titulo Iouianum illud æmulari; nam in pari ſtudio longè diſpar ludit fortuna. Nos à pubertate intra clauſtra educati, de Monachis ſcribentes, ingenitam moribus, ac ſtylo humilitatem ſequimur, ideo etiam tabulas conſulto comparationi ſubducimus, quia neque artificis ingenio excellunt, neque imagines ex aſpectu reddunt. Quis enim pictor in deſerta feris metuenda penetrauit, vt ſeminudi ſenis vultum ſitu ſqualentem exciperet? Tu Iouium Epiſcopum, diuitem, eloquentem, & Regum clientelis fortunatum noſti. Nos hic deliteſcentes, rudes, & aulæ ineptos quis norit? Ingenium eadem cupit, paupertas negat. Attamen mihi ipſi defuerim, niſi vno exemplo, Maximi Pontificis permotum dixero, his maiora animo concepiſſe. Clemens VIII. vt ab negotijs, & aulæ frequentia interdum fatiſcentem animum leuaret, pingi in Vaticano iuſſerat celebratiores totius Italiæ Eremos, quæ cupiditatem tranquillioris vitæ, ac ſtudium ſanctæ auſteritatis augerent. Enimuero inter eas Sublacenſes rupes Benedicti noſtri ſpecu, & veſtigijs clariſſimæ. Vallis vmbroſa Ioannis Gualberti laboribus, & fœtu nobilis. Iuga Camaldulenſia inter niues Apennini ſanctitate, & arduis Romualdi inſtitutis calentia; atque Aluernæ montes Franciſci ſanguine, & Seraphicæ viſionis gloria illuſtres. Has tum primùm Muſæo noſtro expreſſas minoribus tabulis intulimus, deinde libido ſenſim nos inceſſit, vt celebriorum etiã Eremitarum imagines in eodem conclaui dedicaremus. Ea propter pictori opus locatum eſt non infimo. Elogia prope quadraginta, quot ipſæ tabulæ, ipſe conſcripſeram, vt in Muſæo nihil vacuum eſſet, præterquam deſideria amplioris loci, & fortunæ. His ſubſtiteram nihil vltra moliturus, cum è Germania res prodijt, quæ, ſicut extructi nuper Muſæi Religioſi laudes mihi præripuit, ita ad plura elogia animum incitauit. Ioannes, & Raphael Sadelerij accurati Celatores Eremitarum imagines à Martino Voſſio delineatas in tabellis æneis ſculpſerant, & euulgauerãt, quibus alteras Mulierum Eremitarum adiecerat Adrianus Collaertius æquè auidè ab Italia noſtra ſuſceptas: nam Voſſius his regiones appinxerat alicubi peramœnas, alibi horridas; has ſiluis, & rupibus, eas fluuijs, aut mari ornauerat, vt vario aſpectu mens impenſiùs oblectaretur. Arriſit inuentum commoditati, vt Patrum imagines paruo

volumine circumferrem, quas domi maiores tabulæ vix continerent. Et quia meis iam olim elogia ſubieceram, non diſplicuit idem officium vniuerſis præſtare, & ab earum ſerie nec punctum deflectere. Impellebat animum obſcuritas hiſtoriarum, quam appoſita diſtica haud ſatis illuſtrarent: ſed præcipuè anxium agebant imagines quorundam extra limen Catholicæ Eccleſiæ eiectorum, quas pictor immiſtas memorijs Sanctorum fędè honeſtauerat, cum Summorum Pontificum, & Conciliorum cenſura hæreſeos damnati, digni habeantur, qui ſola nominis turpitudine, & deteſtabili exemplo, poſteritati innoteſcant. Habes igitur, amice hoſpes, Muſæi initium, & conſilia. Noſtram ipſe vtilitatem meditare, quando erga diuina obſequia tepidiores, talia nobis ob oculos ſtatuimus ſpecula alacritatis, & aſperitatis. Hos itineris duces ſequi imperamur, hos aſpicere, qui ſalebroſam, arctamque viam ad perennem felicitatem labore, & continentia cęteris ſtrauerunt. Horum meritis res noſtra creuit, horum precibus ſtat, ac horum tutela defenditur. Excitant torpentes animos egregia hæc virtutum exempla, vt ſi quos pigeat imitari, etiam pudeat genus ſuum ad Sanctos Patres referre; cum ab eorum motibus in turpe ocium, & ſacrarum rerum incuriam prolabuntur.

Tempore quo Decij ſeruebat ſæua tyrannis,
Chriſticolas duris preſsit acerba malis.

Territus his, fugiens Thebaide PAVLVS, eremum
Intrat, et à coruo pabula grata capit.

PAVLVS THEBAEVS.

HVNC ab eremo primum religioſè exculta Eremitæ cognomen adeptum, meritò principem habent quot quot aduerſus oblectamenta vitæ huius pugnaturi agones quæſierunt nemora, & ſpecus, vbi à conſpectu liberi cum ſpiritalibus nequitijs, Deo iudice, decertarent. Thebæ Aegyptiæ Pauli natalibus claræ ſunt, atque longè his clariores proximę regiones tunc vel feris inhoſpitę, mox illius exemplo frequentes Monachorum palęſtrę. Ea adoleſcenti ineundę ſolitudinis occaſio. Impij Cęſares, proſcripta Chriſti fide, ipſius cultores imperijs, ac tormentis tentari iuſſos, vt ritu patrio libarent, abnuentes mortis ſupplicio damnauerant. Proinde cędes vbique, & exilia, cum delatores etiam priuatas ędes irrumpentes, vel ſpe maioris apud Imperatores gratię, vel ſtudio auitę ſuperſtitionis, vniuerſa tumultu miſcerent. Sępè filij parentum, vir vxoris, & fratres inuicem accuſatores admiſſi; neque indecorum ab domeſticorum ſanguine prę mium, & religionis opinionem petere. Adijt hoc ipſum diſcrimen Paulus, deferente ſororio idololatra, qui cognati opibus inhiabat. Ea propter conſilium fuit ad teporem vſque ebullientis tum maximè perſecutionis in proxima eremo deliteſcere. Ibi dum abditiores receſſus quęrit, ad radices cuiuſdam montis antrum reperit, vbi conſtans fama erat, cuſas furtim pecunias eo tempore, quo Antonius Cleopatram deperijt, illa opes, pudorem, ac poſtremo vitam profudit. Teſtes tunc etiam incudes per ea loca, & mallei quam plures. Antrum, quod nullo fornice obtectum cæli intemperies affeciſſet, vetus palma tuebatur, quę ramis latè protenſis tectum, ac cibum egregiè miniſtrabat. Eadem, poſtquam veſtes tempus, & vſus abſumpſit, folia exhibuit, quibus alię texerentur. Iuxta fons pellucidus erumpebat, qui humo proximè abſorptus, videbatur ad vſum tantum leuandę ſitis diuinitus immitti. En Hoſpes, quę mira Dei liberalitas ſeruulo extorri ocia ſepoſuerat, & quę Anacoreticę vitę crepundia, & futurę probitatis indicia edebantur, cum adulterinę pecunię latibulum contemptor diuitiarum iuuenis occuparet, atque regię prodigalitatis ſcelus ibidem cultu ſanctioris cuiuſque virtutis expiaretur. Itaque locus ad vota accedens fugę neceſſitatem in morę diuturnioris voluntatem vertit. Cęterum quà athleta noſter impetus feruidę ętatis repreſſerit, quà aſperrimum vitę genus tolerauerit, atque dęmonum vires attriuerit, is tantùm nouit, qui certaminum ſpectator, ac

Hier. 1. Epiſtolarũ.

Euſeb. Hiſtor. 6 cap. 14.

Niceph. Hiſt. lib 5. cap. 28.

prę mium

premium fuit. Verùm eodem ſpecu latuiſſet cum Paulo Anacoretarum origo, niſi Antonium eiuſdem ſanctitatis, & propoſiti virum, cogitatio ſubijſſet, an ipſe omnium primus ſolitariam vitam amplexus eſſet. Iniecit Deus eam curam ſeni minimè ambitioſo, vt de viro excellentiori piè ſolicitus, eundem extemplo inquireret, atque ex humanis ereptum tumularet. Sed vbi vaſtæ ſolitudinis illius ſedes? Quod iter in inuio? Auſus tamen eſt præuia fide incertum iter capeſſere, triduum oberrans, donec diuina ope monſtra, ac beſtias duces itineris aſſecutus eſt. Tunc Satyros, & Centauros, credita olim poetarum figmenta, Antonius allocutus ſcribitur, atque lupæ ſitientis ductu fontem, & ſpeluncam Pauli tenuiſſe. Exceptus à ſeniore longè antea præmonito virtutis ſuæ, & aduentus, agnouit præreptam ſibi inchoatæ ſolitudinis gloriam, neque inuidit. Verùm quæ oſcula, quæ in complexu lacrymæ, dum alter Pauli deſiderio, & labore itineris pene euectus, alter vltra octuageſimum annum expers conſortij, ſibi mutuo aſpectu ſolatia exhiberent? Auxit huius lætitiam hoſpes optato nuntio, quòd Tyrannorum in Chriſtianos odium, & Idolorum cultus concidiſſet, atque
Sozom. lib. 1. cap. 3. reddita Eccleſiæ pace, diuinæ, & humanæ res apprime efloreſcerent. Etiam res accidit, quæ inter ſenes humilitatis contentionem excitaret. Fractæ iam ætatis viro cælitus alimonia erogabatur alite miniſtro, qui panis ſemiſſem quotidie afferebat. Is ad hoſpitis aduentum liberalior integrum panem attulerat, quem dum ille iure ętatis, hic more hoſpitij diffractum vellet, integrum ad multum diem dimiſerunt. Vbi tandem eo pane, & aqua proximi fontis naturę indultum eſt, nox ſacris precibus inſomnis tranſigitur. Sed iam Pauli mors appetebat, quam Antonius non obſcurè ex verbis ipſius ſuſpectans ęgerrimè ferebat, dictitans ſibi adimi diem ab ipſa aurora, & ſitibundo fontem citius eripi, quàm oſtendi; quoniam nec liceret cum eo diutius commorari, neque abeuntem ſequi. Ille fręno charitatis compeſcere dolorem ſuę mortis, qua breui perennem felicitatem adipiſceretur, & deſiderio inſequendi ſe obijcere Dei voluntatem, qui aſſeclas vellet abundius proficere eo ſuperſtite. Ablegare deinde mœrentem ea obſequij ſpecie, vt pallium olim dono acceptum ab Athanaſio Alexandrino Epiſcopo præferret, quo, morte inſecuta, corpus obuolutum ſepeliret. Profectus Antonius è Cœnobio anxius pallium referebat, neque aberat à ſpecu Pauli decimum milliarium, cum illum Angelorum miniſterio inter choros Prophetarum, & Apoſtolorum ſublimem ferri conſpexit. Ea mortis ſuſpicio ſenis curſum ad reliquum iter incitauit. Beati ſenis cadauer ita genibus ad adorandum flexis, erecta ceruice, & protenſis manibus ſtabat, vt viuere adhuc, & preces fundere videretur. Sed mors

inno-

innotuit ex ſilentio. Et quamuis funebres pompas vetaret ſolitudo, eas tamen celeberrimas egit Antonius ſacrorum hymnorum, & piarum lacrymarum apparatu. Tumulus etiam prodigijs illuſtris fuit. Nihil aderat, quo humus fodi poſſet, & ſenilem imbecillitatem durum opus reſpuebat, cum bini Leones ex eremo vlteriori accurrentes immani rugitu, perinde ac mortem Pauli condolerent, ad pedes Antonij procumbunt, eoſque lambunt officio non vulgari. Sentit illi auxiliares ad tumulum aduenisse. Hi terram vnguibus fodere aggreſſi, ſcrobiculum aperiunt corpuſculo ſatis, mox erga Senem geſtientes, ac ſi miſſionem poſtularent, eo annuente, in deſertum è conſpectu relabuntur. Hæres ipſe ab inteſtato defuncti Patris accepit mœroris ſolatium palmeam veſtem, Tunica ſibi Palmata cariorem, quam celeberrimis tantùm diebus Paſchatis, & Pentecoſtes ad obitum vſque geſtauit. Hæc Monachorum initia, is Protoeremitæ exitus fuit, cuius gloriæ accedit toto æuo, quod centenarium exceſſit, fortiter executum eſſe, quod inconſulto cœperat adoleſcens.

N O T AE.

PAVLO inter ſanctos ſtatuta dies eſt pridie Idus Ian. Anno Decij Imper. primò deſertum petiuiſſe, defunctum Conſtantij ſexto, colligit Baronius in Martyrologio, qui ætatis illius fuit 113.

Vitam S. Hieronymus ſcripſit, quam ab Amatha, & Macario Antonij diſcipulis accepiſſe teſtatur.

Res inter Paulum, & Antonium geſtæ præterierant Athanaſium, qui vitam Antonij viuentis ſcribens, eius extrema non attigit.

Pallium Athanaſij prophetice a Paulo quæſitum morituro corpori inuoluerum, fuiſſe ſymbolum Catholicæ cum Athanaſio communionis, idem Baronius piè meditatur in tertio Annal., vbi etiam plura affert aduerſus illos, qui de Centauro, & Satyro ambigentes, hiſtoriam in dubium vertunt. Præter ea, quæ de his, & marinis Tritonibus ex Plinio, & Alexandro ibi habentur, inter ſcholia Mariani Victorij mentio eſt de Satyro Syllæ Dictatoris tempore inuento.

Poſſe humanam ſpeciem cum bruta ſibi maximè ſimili commiſceri, nos teſtem habemus hiſtoriam apud Luſitanos decantatam, & à ſcriptoribus, Barrio præſertim repetitam, damnatæ mulieris, quæ apud Inſulam deſertam relicta, & à Simio compreſſa, eidem filios peperit. Eos tamen expertes fuiſſe rationis ſentiunt omnes, qui nouerunt, ſubſtantialem hominis formam, nempe ipſam rationem, ab excellentiori agente præcipuè deriuare, qua Simius carebat. Sed neque res integra haberi potuit ex ipſa filiorum natura, quia Simius, fœmina fugiente ob oculos, illius è naui aſpicientis filios diſcerpſit. Hinc apud nos Centauro, & Satyro, etiam fides. Sed mouent animum Satyri huius verba dicentis, ſe gregis ſui Legatione fungi, & Antonium interceſſorem cupere apud communem Deum, quem pro ſalute mundi aduenisse cognouerant. Hæc

ANTONIVS AEGYPTIVS.

AEGYPTVS etiam apud veteres fœdè ſuperſtitioſa, exundante poſtea Euangelio, velut Nilo altero fœcundata, religioſis apprime viris exuberauit, quorum plures martyrio, plurimi vitæ aſperitate claruerunt. Hi non longè à ſuis villulis, vt ſacris rebus impenſiùs ſtuderent, ſibi primùm cellulas extruere, deinde,populorum frequentiam peroſi,deſertas regiones petere, vnde nouercali quadam naturæ illiberalitate cuncta humanæ vitæ ſolatia exularent. Alterum id martyrij genus, ſed vltroneum. Nam quiſque ſibi ipſi bello indicto, antequam aduerſus Dæmones dimicaret, ne domeſticorum transfugijs vires hoſtium augerentur, carnem, quæ ad cognatum hoſtem faciliùs deſciſceret, locorum aſperitate, labore, ac inedia macerabat. Et ſi alibi vnquam fortiter pugnatum eſt, hìc fortiſsimè, vbi Dæmon totus prodijt, neque vt olim ſpectris, vel ſuadela, ſed in graſſatorum morem flammis, ac ferro ſæuus. Horum pugilum ducem Antonium tum veteres, tum recentiores efferunt, qui ab eo malè cæſus, & ſemimortuus relatus, cruentis adhuc plagis auſus fuit certamen inſtaurare, atque ſæuiora ſuſtinere, donec Chriſtus militem ſuum benigno affatu conſolaretur. Inde dialogiſmus ille cæteris athletis, vel ſtimulus, vel ſolatium. Vbi eras bone Ieſu, vbi eras? Hic aderam ſpectator agonis tui. Idem intra caſtra (Aethnicorum ſepulcra) hoſtes audacior perſecutus nos docuit, vires Dæmonis non eas eſſe, quæ Chriſtianorum fidei, & innocentiæ diutius reluctentur. Sed nihil de eo minus fuerat ſperandum, qui pridem erogato pauperibus patrimonio, diues vno beatæ æternitatis deſiderio ſponte cæteris omnibus egere cœperat, atque manuum induſtria ſibi victum quærere. Eadem animi magnitudine, qua opes contempſerat, etiam voluptatum illecebras, & Veneris procacitatem eum ſpreuiſſe, etiam fornicarius Dæmon ab eo ſæpius repreſſus, ac profligatus egregiè faſſus eſt. His itaque virtutum auſpicijs beatiorem vitam capeſſiturus,ad inſtar cæterorum cellulæ ſe ſe tradidit, vnde celebriores patres inuiſens, more apis, è ſingulorum floribus ſuccos hauriens virtutis, fauos aliquando perfectioris inſtituti conficeret. Huius vigilas, & orationis ſtudium, alterius in victu parcitatem, & morum lenitatem piè æmulatus,iam omnium vnus ipſe virtutes expreſſerat, cum altiora appetens, apud ſepulcretum manſiunculam nactus,

Athanaſ. Epiſcopus

Sozom lib. 1. cap 17.

quòd ibi atrociùs hoſtes debaccharentur, diutius conſedit. Sed quas illic iniurias, ſtrepitus, atque verbera perpeſſus eſt? nonnihil ex his præfati ſumus, cętera horret animus deſcribere. Sat fuerit dixiſſe, acerrimi hoſtis pertinaciam, odio inuictam, labore indefeſſam, Antonij humilitate, & orationibus fractam exoleuiſſe. Vlteriorem deinde eremum ingreſſus, inter dirutæ arcis ruinas, quas nemo præter aſpides, ac lemures coleret, obſtructo cellulę oſtio, viginti prope annos latuit. Cibos quidam ex familiaribus afferebat, panes nempe, quibus in ſextum menſem veſceretur. Angues extemplo aufugerant, Dæmones adhuc infeſti erant, ſed viribus toties afflictis longè debiliores. Sed cum virtus in prodigia erumperet, & fama ſanctitatis ipſius increbreſceret, alij religionis cupidine, alij ſpe beneficiorum exciti, inacceſſum montem peruium fecere, qui etiam, non longè poſtea conſtructis paſſim manſiunculis, in ſtationem Monachorum diuertit. Horum ipſe tunc primùm Syriaca voce Abbas nuncupatus, vagantes ſub iugo obedientiæ coegit, exemplo, & præceptis inſtruxit, vt meritò Cænobitarum auctor habeatur, quos omnium primus centuriauit. Prorſus è militari ratione. Cum enim antea in eremo veles extra ordines militaſſet, æquum videbatur, vt poſtea in Cœnobio ſtatarius ordines duceret vbique victor, vbique magnus. Plura illic miracula edidit, & in Dæmonibus depellendis præcipua. Martinianus quidam Tribunus militum, cuius filiam hi infeſtam agebant, iuſſus ab Antonio fidè agere, cum abiens, fidenſque Ieſu Chriſti nomen inuocaſſet, puellam incolumen recepit. Arſit etiam Pater Martyrij cupiditate, qua ſecutus aliquando fideles Alexandriam pertractos, non ſemel ſe ſe Chriſti teſtem obtulit, etiam ſpe ſubeundæ necis ipſis perſecutoribus iniurioſus. Sed diuina ratio diſcors ab eius voluntate Martyrium, & perſecutionem ſuſtulit. Igitur ad montem ſuum reuerſus, cum adeuntium frequentiam iniquiùs ageret, ad ſuperiorem Thebaidem fugam iniuit. Diſſenſit tunc etiam Deus ab eius voluntate, & vocis ſuę oraculo ab itinere retractum in vlteriorem eremum impulit, Sarracenos eò mercatores ſequi iuſſum. Illic prope montem aquę riuulo, & proximo palmeto vitę aptum, quamuis alibi tota eremus ſqualeret, ſubſtitit diutius. Acceſſit leniendo ſolitudinis tædio cultus hortuli, & agelli, vnde meſſis, & obſonium. Sed quid imperuium charitati? Diſcipuli, quos diximus in priori Cœnobio ab eodem inſtitutos, Patris deſiderio incenſi, quem illic audierant conſediſſe, eò irrumpunt maximo tamen vitæ periculo, quod regio fabuloſa puteos, ac fontes vetaret, atque nonnullos ex his ſiti enecaſſet. Horum tandem precibus deuictus Cœnobium, & patriam repetijt; neque tamen huius receſſus memoria adeo obliterata,

Caſſianus collat. 18. cap. 5.

vt

vt eum ſæpiùs non reuiſeret. Ita Aegyptus Antonij magiſterio diu ſchola virtutum, & ſanctitatis fuit; nam præter exemplum continentiæ, quamuis ingenium nullis literarum ſtudijs, ſed tantùm orationis, & meditationum frequentia excoluiſſet, tamen altiora quęque fidei myſteria penetrabat, eaque aduerſus Gentes, & Hæreticos doctè, ac diſertè tuebatur. Porro Ariani veteratores, vt miram eius ſanctitatis, & doctrinæ opinionem in ſuam rem traherent, falsò apud Alexandrinos vulgauerant, fauere Ario Antonium, qua voce nihil grauiùs Catholicorum mentes concuſſit. At vbi religioni, & famæ conſulturus ipſe Alexandriam venit, & aſſertorem ſe gerens Catholicæ veritatis, eorum impoſturam detexit, non minimum viſus eſt Eccleſiæ contuliſſe. *Sozom. lib. 1. cap. 13* Verùm Aegyptus iam minus capax ipſius gloriæ, famam Byzantium vſque apud Conſtantinum, & Cæſares filios ablegauerat, qua permoti, illum patris titulo nec ſemel literis ſalutarunt. Neque tamen Auguſtorum ea de ſe opinio quicquam ſuetæ humilitati detraxit, quin longè humilior effectus, cum oblatam Cęſarum gratiam minus appeteret, minimos tamen Eccleſiæ miniſtros ſemper maximi fecit. Conſecuta eſt etiam in deſerto occultantem ſe gratia prodigiorum, ex quibus Frontonis viri Palęſtini inſignis curatio fuit. Is peſſimo genio correptus dentibus linguam, digitis ſibi oculos lędere, ac lumen ipſum odiſſe. Cum ad virum Dei perrexiſſet, & ſalutem obnixè precatus eſſet, iuſſus ab eo in Aegyptum redire, ſtatim ac regionis illius fines attigit, Dęmone exemptus eſt. Auxit & Antonij decus virgo Tripolitana, cuius è naribus, atque oculis excrementa defluentia illico in vermiculos putreſcebant. Eadem paralyſi totum corpus diſſoluta, oculis denique oblique contortis, miſerum ſibi ipſi ſupplicium viuebat. Tunc fortè Monachi quidam ad Cœnobium Antonij iter agebant, quos parentes ſecuti, apud Senem precabantur, pro ſalute filię legatione fungi. His, cum grauiter pro officio agerent, Senex dixit, ſcire ſe quale parentum fuiſſet conſilium, quibus morbis puella afflictaretur, & vbi ſubſtitiſſet, Legationis euentum expectatura, ſed iam pro incolumitate eius me exoraſſe vel ipſi cognoſcetis, cum redeuntes reſtituta incolumitate, lætam ipſam, ac parentes reperietis. Ita prorſus nonagenarius iam *Hieron. in Paul.* Pauli Primi Eremitarum funus curauerat; & Ammonis Nitriotis animam Sanctorum turmis circumuallatam aſpexerat cœlum aſcendere, eam patriam ſuſpirans, ſed nihil de inita olim vitæ ratione remittens. Adijcitur his virtutibus Prophetiæ donum, quo cruentam Arianorum in Catholicos graſſationem didicit, & diſcipulis cauſſam mœroris ſciſcitantibus, poſt imminentem tempeſtatem, quam deflebat, aſſeruit, *Theodor. hiſt. lib. 4. c. 19. & 20* mox ſecuturam tranquillitatem. Etiam Balacio cuidam Arianorum patrono

 trono

trono mortem præſcripſit, quæ vaticinium ſubſecuta eſt. Mortem verò ſuam, quam diu antea expectauerat, cum annum ageret quintum ſupra centeſimum, & prudens proſpexit, & religioſus pia alacritate ſuſcepit. Oderat morem Aegyptiorum, qui funerum ſuperbè ſtudioſi, cadauera mirè exornata humi defodere indignarentur. Propterea ſalutatis extremò Cœnobitis, ad interiorem eremum reuerſus, poſt menſes aliquot ætatem probè actam, probè clauſit. Ibidem à diſcipulis ſuo iuſſu clam ſepultus, videri poterat digno ſui nominis ſepulcro caruiſſe, niſi ipſum terrarum orbem famæ monumentum, & magnum Athanaſium habuiſſet epitaphium ſuæ virtutis.

Caſſianus coll. 15. capite 3. Auguſt. de diuerſis Serm. 120

NOTAE.

CENSETVR in albo ſanctorum ſexto decimo Cal. Februarij. Corpus diuinitùs reuelatum Iuſtiniano Imperante Alexandriam defertur, & in Eccleſia Præcurſoris reconditur. Inde poſt multos annos ſublatum apud Viennam Narbonenſis Galliæ vrbem ſuſcipitur, quò frequens diu peregrinatio fuit, ſicut in Patauina hiſtoria meminimus, cum de Franciſco Carrarienſe iuniore egimus.

Memoria apud Italos celebris eſt ex ſupplicio Sacrilegorum, qui, facultates Eccleſiæ ipſius diripientes, diuino igne ſuccenſi ſunt.

Vitam ab Athanaſio Græce editam Euagrius Antiochenus Latinis communicauit, in qua etiam Hieronymum laboraſſe oportuit, qui in Epiſtola ad Pammachium prodit rationem interpretandi, & opus ſuum fatetur præfatiunculam vitæ præfixam.

Idem Antonium enumerat inter Eccleſiaſticos ſcriptores, cuius recenſet ſeptem Epiſtolas Aegyptiacè Apoſtolico ſenſu conſcriptas, quas adhuc legimus in Bibliotheca Veterum Patrum.

Eiuſdem præclara mentio eſt apud omnes fere Eccleſiaſticos ſcriptores, Chriſoſtomum, Ruffinum, Auguſtinum, Theodoretum, Socratem, Sozomenum, & alios.

HILARION fugiens fallacis gaudia mundi
Deſerto abſtruſius maluit eſſe loco.

E folijs iunciſq; ſibi tentoria texens
Excoluit vitam ſobrietate ſuam.

3

HILARION PALAESTINVS.

QVIS, Hilarionem audiens, apud parentes Idololatras Chriſtianæ militiæ rudimenta poſuiſſe, ac deinde ſub Antonio militaſſe, non illico dixerit, ęquaturum ſummos Imperatores? Quippe maximus adipiſcendę arti ſtimulus eſt magiſtri gloria, optimaque induſtriæ mater rerum initijs immiſta difficultas. Alexandrię literis traditus, quamuis cum eruditione plurimam ingenij laudem aſſequeretur, tamen ſe ſe frequentiùs è ſchola in Eccleſiam proripiens, nulla vel coęuorum ſocietate, vel ſpectaculorum cupiditate illiciebatur. Ineunte pubertate celebrem Antonij famam in deſertum ſecutus, abiecta ex templo togula ſacræ militię ſagum induit, atque ſub eo didicit tenera adhuc manu acerrimum quodque armorum genus tractare. Mirum quàm breui illic militarem diſciplinam fuerit aſſecutus. Nam bimeſtri ſpatio tanti ducis exemplo auſus eſt hoſtium impetus oratione excipere, vigilijs ſtratagemata eludere, ieiunijs aggredi, atque humilitatis ordine vbique retento, ſe ſe tutò in caſtra charitatis recipere. Tyroni initium fecit dignioris ſtipendij inimica ſolitudinis frequentia populorum, qui ſalutis, vel religionis cauſſa ad Antonium confluebant. Coactus enim patriã repetere, cum parentes iam fato functos repeririſſet, hęreditarijs opibus inter egenos diſpertitis, nudus pene in proximum deſertum abſceſſit, quod ſterilitate cęteris mortalibus inuiſum, latronibus mirè frequentabatur. Hic adoleſcens ętatem virtute ſuperans (quintum decimum annum agebat) ſacco amictus, incertis ſedibus, & fortuito cibo pererrabat, ibi ſomnum capiens, vbi nox ambulantem opprimeret. Sed in ſterili regione qualis fortuitus cibus? Nihil pręter carices, & herbas, quarum ſucco illum aliquando victitaſſe ſcriptores meminerunt. Vertente anno, cum latronum pauorem exuiſſet, tuguriolum extruxit, cœpitque ſarculo terram excolere, & more Monachorum Aegypti è iunco fiſcellas texere. Obſtupuit perditum genus adoleſcentis audaciam, qui diutius auderet deſertum inhabitare, cuius alij ætate, ac viribus audaciores, etiam aſpectum exhorrerent. Et quamuis nulla ipſius diuitiarum opinio, neque necis libido ſtimularet, tamen, vt incuſſo metu illius conſtantiam experirentur, nocte tota fruſtra quæſitum mane obuium habuere. Truces aſpectus, cruentæ manus, & armorum apparatus, nihil magis animum iuuenis terruerunt, quàm ſi pacis nuncios exciperet. Inqui-

Hier. epiſtolarum tom. . .

Inquirentibus, an latronum incurſus timeret, reſpondit, nudo latrones non obfuturos. Quid ſi mortem intentarent? eam ſe paratum ſubire. Conſtantibus adeo reſponſis delectati, nocturnum errorem, & inferendi timoris voluntatem confeſſi, æquiora deinde vitæ conſilia ſe inituros promiſerunt. Abacto horum metu, qui animum ſolicitauerant, tugurio cellulam adiecit (an ſepulcrum?) ſe ipſo breuiorem, vbi defeſſa diurno labore membra ægrè extenderet. Sed quis pro victoriarum nitore dignè referat pugnas, quibus hoſtem aperta vi, & occultis vbique inſidijs prouocantes toties deuicit? Quot annos noctu, diuque in armis fuit? Improbus hoſtis nihil prætermiſit, quo inuictam mentis aciem perrumperet. Oſtenta ad terrorem horribilia, ad mollitiem ſpectacula immundæ voluptatis exhibuit, nunc leonis, nunc vulpis artibus innocentiæ ſtruxit inſidias. Attamen contra callidum, & præpotentem hoſtem inuictus ſtetit adoleſcens, iiſdem armorum præſidijs nixus, quibus ab Antonio Dęmonum vires infringi didicerat. Innumeris itaque de hoſte triumphis, & gloria ſubactæ ſuæ ipſius cupiditatis clariſſimus, annos duos, & viginti degerat in ea ſolitudine, cum fama ipſius è Palęſtina in proximam Aegyptum effuſa, multos eò pertraxit opem imploraturos. Omnium prima mulier prolis expers, ac propterea marito exoſa, felici partu ſterilitatem exuit. Altera præclari generis matrona liberos tres morti, quàm vitæ propiores, cum Dei ſeruum ſuis lacrymis, nocte appetente, in vrbem deduxiſſet, incolumes recepit. Cæca item fœmina lumini reſtituta eſt. Obſeſſos Dæmonibus viros, ac beſtias ſupra naturæ impetus in cæteros truculentiores, catenarum, ac vinculorum nexus diſſoluere ſuetas, coram ſolui iuſſas manu demulſit, ac imperio Chriſti eiectis obſeſſoribus, priſtinæ quieti reddidit. Ingens proinde virtutis admiratio plures eò Monachos traxit, alios etiam plurimos ſuaſit religioſè apud eum inſtitui. Itaque cellula tuguriolo primùm adiuncta paulatim in Cœnobium creuit, & prædonum latebræ choros Monachorum ſuſcepere. Quibus Hilarion ita præerat, vt prodeſſet. Sed iam ægrorum, & pocerum affluxus cœperat torquere ipſius animum, quaſi, eremo in vrbem conuerſa, nequiret auſteritatis, & orationis ſtudia ſequi, atque veterem hoſtem pro deſiderijs vlciſci. Biennium igitur huiuſmodi curis obuolutus numquam effugium aſſequi potuit, obicem inferentibus Palæſtinis, quorum aliquando decem fere millia ad ſuſpicionem fugæ ipſius coacta, etiam piam vim minitabantur. At Hilarion apertè experturus, quod clam infeliciter cupiuiſſet, fama diſceſſus conſulto euulgata, dum eorum ſtudijs retinetur, integræ hebdomadis ieiunium tolerauit, comminatus, ſe potius inedia è vita deceſſurum, quàm non receſſurum. Euicit plebis pertinaciam

ſenis

ſenis conſtantia, qui cum lacrymis dimiſſus, rectà in Aegyptum ad Antonij cellulam perrexit, qua luſtrata, proximæ regioni iam triennium ſiccitate laboranti imbres impetrauit. Inde Alexandriam profectus vix ſecuri iam imminenti ceruices ſubtraxit. Iulianus Cæſar à Chriſti fide ad Idolorum cultum reflectens, Hilarionem à Gentilibus Gazæ Vrbis delatum, quòd acriùs in eorum ſuperſtitiones inueheretur, edicto proſcripſerat, immiſſo lictore, qui in eum lege ageret. Aderant vbique lictori Gazenſes, & cum ſenem digreſſum accepiſſent, Cœnobium ipſius funditus exciderant; inde Alexandriam profecti, illum ibi ad ſupplicium operiebantur. Senex tunc fortè ad viculum vrbi proximum apud religioſos viros diuerterat; & quamuis auidè exceptus eſſet, tamen præcipitante in occaſum die, diſcipulos iuſſit, properè aſellum ſternere, ex templo abiturus. Indoluere hoſpites repentinum abſceſſum, quibus ille fore dixit, vt quàm breuiſſimè fugæ neceſſitatem reſcirent. Die poſtera Gazenſes, lictoreſque, vt in Senem animaduerterent, ædes irrumpunt, & diuina ope ſubtractum periculis, falsò magiæ notæ deturpant. Res apud hoſpites vaticinium denudauit. At Hilarion deſerta vlteriora euagatus, cum etiam in Oaſi annum fere integrum aſperrimè degiſſet, quò non niſi crudeli exilio damnati deportabantur, in occidentem ſoluens, naui Pachinum Siciliæ promontorium applicuit. Dum in proximo agello nominis ſui, ac virtutis occultator tutò deliteſceret, fanaticus quidam Romæ in templo Principis Apoſtolorum euulgauit, aduenifſe in Siciliam Hilarionem, vt lateret, ſed velle ſe virum prodere. Conſcenſa naui in Siciliam tendit, ſenis ſeceſſum adit, & ad pedes ipſius proſtratus, depulſo Dæmone, liber exurgit. Inde multiplex eò ægrorum, ac piorum accurſus, & prodigia. Oderat ipſe ſuam gloriam, vnde, Adriatico ſinu traiecto, cupiens in Dalmatia apud Epidaurum latere, ibi longè clarior fuit. Boam ex aquis ſerpentem maximum regionem latè deuaſtantem, accolarum precibus permotus, ſuper ſtruem lignorum conſcendere imperauit, & ſubiecto igne incendit. Etiam æquor maximo terræmotu nutans, qui necem Apoſtatæ Iuliani ſubſecutus eſt, cum in vrbis perniciem exundaret, obuius repreſſit. Hæc præ cæteris priuatæ ſalutis dona admiranda eandem viro nominis celebritatem, ac fugæ deſiderium peperere. Cyprum clam abit, ſed pari ſucceſſu. Agmen arreptitiorum Papho vrbe elapſum ad Hilarionis aduentum littus obſidet, naui deſcendentem ambit, ac pene ſanitatem ab eo extorquet. Ipſe, præmiſſa ad Deum oratione, vniuerſos fugato Dæmone liberos iubet, ſed inſignem de eo victoriam ſibi in ſæuiorem pugnam adſciſcit: nam in proxima ſolitudine nactus montem, vel Ibicibus imperuium, eò lubentius irrepſit. Inerat Idolorum vetus fanum, quod

Soz. lib. 5. ca. 9.

Zoſimus; lib. 5.

quod, Dæmonum infeſtatione ab incolis olim deſertum, hactenus laruarum terrore gentem arcebat. Id ſeni pergratum obuenit, quia cominus poterat hoſtes laceſſere, & ſenilibus prælijs iucundam victoriarum memoriam ſibi refricare, quas vigente ætate ab ſingulari certamine retulerat. Illic non alijs armis, neque artibus pugnatum eſt, quàm oratione, & ieiunio, quæ illuſtrior a viſa ſunt in viro octogenario, etiam nimia vitæ auſteritate confecto. Poſt annos quinque ex humanis ſactiſſimè decedens iuſſit, Antonij exemplo, corpus ſuum clam defodi, quòd gloria virtute parta, ſe etiam inuito, plus nimio eluxiſſet. Ita vitiorum domitor, vt etiam inanem gloriam euitaret poſt mortem, vulgari tumulo ſuſceptus de ſepulcri luxu viſus eſt triumphaſſe.

N O T AE.

RECOLITVR inter Sanctos duodecimo Kalendas Nouemb.

Corpus ab Eſichio eius diſcipulo longa decem menſium ſimulatione ad ſopiendam Cypriorum de eo ſuſpicionem clam ad Maiumæ vetus Cœnobium in Palæſtinam transfertur, quod olim ſub Iuliano Apoſtata dirutum, poſtea reſtitutum fuiſſe oportuit. Locus tamen ſepulcri in Cypro innumeris fulſit miraculis, ac ſi videretur Hilarion voluiſſe, eam gentem ſolatio prodigiorum conſolari, poſtquam reliquiæ ablatæ eſſent. Itaque Palæſtini lætati, ſibi corpus Hilarionis adeſſe, Cyprij in ſepulcro gratiam eius ſpiritus.

Etiam Crypta apud Raguſium hactenus Hilarionis memoria inſignis habetur.

Vitam primus græcè edidit Epiphanius Salaminæ Epiſcopus, quam Sophonius latinitate donauit. Sed longè ea ampliorem Hieronymus.

Apud Pachinum in Sicilia eundem ligna venum attuliſſe, non diſcipuli dorſo impoſuiſſe, ſcribit Sozomenus, & Nicephorus; vnde laborem, & humilitatem propius intuearis.

Octogenarium deceſſiſſe ſupputat Baronius in Martyr.

A primis ABRAHAM pietatis ſedulus anniſ
Cultor, amans pura relligione Deum

Fortiter aduerſos fortunæ pertulit ictus,
Obſequio cunctis diues, inopsq; ſibi.

4

ABRAHAMVS SYRVS.

INEDIA macer, quem ex amictu ferino vix hominem dignoſcis, Abrahamus eſt, quem à nuptijs amor ſolitudinis abſtraxit, & ad totius virtutis faſtigium emergenti Antiſtitis ſui obedientia martyrij laudem adiecit. Paternarum opum largitione, iugi bello, & innumeris de antiquo hoſte victorijs, quemadmodum heroes cæteros coęquat, ita antecellit triumpho nobiliore; quòd ſolus aduerſus populos ingenio, & praua ſuperſtitione feroces, immane pręlium ſuſtentans, eos denique multa ſanguinis vi coegerit Chriſto arma ſubmittere. Eam prouinciam plures olim ſubierant tum Clerici, tum Monachi, etiam audacter ſpecioſum facinus aggreſſi, ſed non pertinaciter, vbi barbarus furor iniurijs, & plagis deſæuijt. Proinde Epiſcopus vnum Abrahamum ſuſpiciens, illum è Cellula mœrentem trahit, & poteſtate, cui reluctari nefas eſt, Presbiterum impiæ plebis deſignat. Diſpar adeo militiæ genus tantùm abeſt illum pro vitæ periculo exhorruiſſe, vt in Vicum extemplo progreſſus, Deo Eccleſiam excitauerit, in quam, velut in arcem, ſibi receptus eſſet, & prædæ locus, quam de hoſte victor ageret. Vbi caſtra munijt, aduersus Templum, & Idola regionis impetum fecit, eaque diruit. At gens eam Deorum ſuorum ſtragem adeo acerbè tulit, vt apprehenſum Presbiterum, cæſumque pęnè diſcerperet, vetante diuina clementia, ne extremo ſerui ſui ſupplicio publicam iniuriam vltum iret. Lacerum, cruentumque arx recepit, vnde de ſalute gentis, quàm ſua ſolicitior, nocte tota preces, & lacrymas fudit. Mane cum in Eccleſia orans repertus eſſet, barbaros ſtupor defixit. Liuebant adhuc membra ab recenti cæde, cum auditores aliquot ad Chriſti fidem exhortans, iterum à furenti populo cæditur, iniecta pedibus reſti extra Vicum trahitur, ſaxis obruitur, & pro confecto relinquitur. Semiuiuo adhuc Eccleſia perfugium fuit, & maior efferæ gentis ira, & admiratio. Ita triennium alter mitis beneficio, alter iniuria ferox depugnauit. Augebat etiam Martyrij decus fames, ſitis, & omnium rerum egeſtas, quæ viro contingebant inter infenſos populos, & alieni ritus. Deuicit tandem tolerantia improbitatem, & gens paulatim capta innocentiæ, & ſanctitatis nitore, cœpit etiam diuinis colloquijs aures admouere. Hinc magis in dies cicuratam Abrahamo facilè fuit ab auita impietate deducere, eaque eiurata in Chriſti fi-

dem transferre. Moram ibi aliquàm traxit, vt recens baptiſmate initiatos reliqua fidei myſteria edoceret. Verùm, poſtquàm fide, & propoſito firmos ſenſit, ſeu odio erumpentis gloriæ, ſeu amore veteris inſtituti, clam aufugit. Gloria tamen fugientem perſecuta eſt, cum illic ex neophitis ſuis ſuffectum ſibi ab Epiſcopo Presbiterum audiuit, in tantum vbertatis, & maturitatis ager deuenerat, quem longa patientia cultum Martyris cruor rigauerat. Sed quem hactenus Eremitam, & Presbiterum ſpectauimus, etiam militari cultu, & luxu libidini proximo, generoſo equo inſidentem ſequamur in turpem ganeam, quò illum deflexit amor proſtitutæ mulieris, & coegit conuiuio lautè vino, & carnibus inſtructo, ieiunium quadraginta annorum expugnare. Metamorphoſim aggredior. A cura paſtorali ad cellulam reuerſus, puellam vnicam ex fratre defuncto religioſè inſtituere cœperat, atque eidem priorem cellulam dimiſerat, altera ſibi extructa interius, vnde per feneſtram alloquium, & eruditio. Non aberat à religione ingenium, nam pſalmos, & preces edocta, ieiunijs quoque, ac vigilijs aſſueſcebat. Poſtquàm puellares annos egreſſa eſt, hæreditatem ſanè amplam erogauit conniuente Patruo, vt omnis curæ expers, cæleſti ſponſo impenſiùs ſtuderet. At viceſimo initæ auſteritatis anno corruit miſera, vitio cuiuſdam Monachi, qui ingenioſè nequam ementitus religionis, & doctrinæ deſiderium, ad patruum ventitabat. Itaque infelix ſtupri fœditate in deſperationem acta, ſe ſe fuga patrui oculis ſubduxit, & quia nihil ad victum ſuppetebat, formam, qua mirè excellebat, in caupona quæſtui euulgauit. Nocte, quæ fugam præceſſit, Abrahamo per quietem ſe ſe obtulerat Draco immanis, qui præ foribus viſus columbam deglutire, in caueam relabebatur. Senex ſomnium torſit ad odium antiqui Draconis in Eccleſiam Dei, ſed quàm longè ab iactura familiari? Poſt biduum ſpeciem adhuc Draconis aſpexit, ad fores reuerſam diſrumpi, è cuius ventre fœtido ipſe columbam manu incolumem educeret. Tunc, quia res iterum præ foribus agebatur, ſuſpicatus eſt, ſibi potius malum portendi, quàm Eccleſiæ. Irrepſit ſuſpicio ab Mariæ (id neptis nomen) ſilentio, cuius iam biduum nulla vox audiebatur, cum tamen aliàs pſalmos recitaret aſſiduè. Hanc terque, quaterque fruſtra vocatam, illico Draconis eſcam intellexit. Fuga index aderat peſſimi cuiuſque facinoris, & in virgine ſuſpectabatur facilius, quod inhoneſtius. Quæ afflictio, quis dolor? Neptem filia cariorem eò religionis, & pudicitiæ euectam, vt extra ſortem poſſet exiſtimari humanæ fragilitatis, ſua oſcitantia, ſuis ſub oculis in præceps vitiorum corruiſſe? Hæccine domeſtici pudoris, & familię ſuę nobilitas, vt alter decus maculet, alter contemnat? Poſtquam lacrymis, & queſtibus pro facti indignitate

indul-

indulſit, cęlum ipſum ſuſpexit, & Deo rem commiſit, interim pro virili ſcrutaturus, an miſera alicubi conſtitiſſet. Ipſa biennium in turpi domicilio expoſita aduentantium libidini, etiam vitijs potuiſſet cum veterrimis Scortorum decertare, cum patruus reſciuit, illam è fuga in lupanaris infamia conſediſſe, Num ingenuum ſenis animum poterat aliud telum altiùs transfigere, aut veneno ſæuiore illitum vitam ipſius ad mortem impellere? Sola virtus mortem arcuit, quam mœror inferebat. Attamen illum in aliquam ſpem erexit is, qui neptis ſtatum nunciauerat; nam iuſſus reuerti, locum, mores, familiam probè didicerat, & Abrahamo fidus, immane opus aggredienti, etiam militare ſagulum, arma, equum, & pecuniam pollicebatur. Itaque Senex abiecto cucullo miles emergit, pileoque ampliori caluitium, & caneſcentes genas cęlans, ſexagenario maior adoleſcens, in cauponam diuertit, neque inficiatur cauſam ſui aduentus cupitam diu formam illius fœminę. Subriſit caupo diſcordem ab ętate cupidinem, ſed vt fert auarum genus, mulierem adducit ornatu meretricio laſciuientem. Quo incendio Abrahame tua facies exarſit? Quæ virtus lacrymas repreſsit? Tibi miſellæ nepti, quæ nubes ademit agnitionem paterni vultus? Quæ cera aures obſtruxit, ne blandientis vocem intelligeres, quam millies audieras pſalmos, & preces docentem? Profectò vltra humanum captum diuina res. Alloquitur Pater puellam, potat, colludit, illa fabellis miſcet oſcula, neque ſenex abnuit, immo ære dato cænam opiparam iubet. Poſtquam epulis, ac vino indultum ſatis, nocte iam ineunte, in cubiculum aſcenditur. Neptem calceas ſeni detrahere, & in reliquum obſequium paratam, ipſe iuſſam oſtium obſerare, deinde conſedere, manu apprehendit, & detracto pileo, caput aperit venerabile, Mariam appellat, precatur patruum agnoſcere, lacrymas profundit, filiæ nomen ingeminat, iuuenilem lapſum commiſeratur, infert ſpem veniæ, & ſequeſtrem ſe diuinæ clementiæ pollicetur. Inhorruit miſera ſaxo ſimillima, præter lacrymas vitæ, & doloris indicia. Nulla vox penè, neque ſenſus, cum in ſceleris fœditate defixa, hoc ipſum ſub ora patris fœdiſsimum intueretur; hoc data oſcula, molles cachinni, hoc ipſum cubiculum, ac lectus quæſitus exprobrabant. Terram ſpectabat, an ſe viuentem dehiſceret, longè mitiorem arbitrans eam mortem, quàm patrui aſpectum. In ſilentio aſsiduus imber lacrymarum, & ſuſpiria, mox ſingultus, donec compreſſa inter patrui fletus, & preces, ac ſi inter ſaxa riuulus immurmuraret, vox erupit, ſe, ſuaque in ipſius poteſtate eſſe, ac velle ſe tantum facinus acriori ſupplicio redimere. Noctis reliquum ille hortamentis, ipſa lacrymis, & orationibus aſſumpſit. Mane deſpectis cum præteritæ vitæ ignominia

nia etiam opibus, quas illic meretricius quæſtus congeſſerat, ex lupanari, perinde atque è ventre teterrimo oſtenſi draconis, victor patruus captiuam neptem educeret, eandem in ſpecioſum triumphum trahens, ad priorem cellulam reuexit, egregio exemplo paſtoris, qui, grege per deſertum dimiſſo, ouem procul aberrantem quæſiuit, & humeris ſublatam gregi reſtituit. Præſtitit etiam neptis abundè, quod ſpoponderat; nam æmula illic alterius Mariæ, quæ Ieſu pedes lacrymis rigans proprias ſibi maculas lauit, Cruci inhærens, eamque iugi fletu inundans, admiſſum ſcelus deterſit, atque ad eam diuinæ gratiæ celſitudinem peruenit, vt nihil peccati apud illam reliquum eſſet, præterquam ad incrementum virtutis peccati meminiſſe. Digna profectò fœmina, quæ inter clariores huius Muſæi Viros, locum, & imaginem haberet, proprio elogio honeſtandam. Abrahamus, qui olim improbi Dæmonis victor, mox de profano Idolorum ritu triumphauerat, etiam altera redemptæ neptis gloria inclytus, decennium ſuperſtes, mortalibus vniuerſis, quos in admirationem traxit ſuæ virtutis, vbique memorabilis; immortalibus illico inſerendus, mortem obijt vita ſua dignißimam, ſemper tamen facti huius memoria apud poſteros rediuiuus.

NOTAE.

ABRAHAMO ſtata dies eſt in Romano Martyrologio 17. Cal. Aprilis. Ibidem proditur auctor ipſius vitæ S. Ephram Syrus, quem in actis idem Abrahamus dilectiſſimum fratrem appellat. Neque malè ex his conÿcies, affines eos extitiſſe, quum teſtetur Abrahamus puduiſſe, ac doluiſſe Ephræm infamiæ neptis, eumque pro ſcelere diluendo apud Deum comprecatorem miſellæ eidem polliceatur.

Meminit eiuſdem Baronius 4. Annalium ex occaſione Eccleſiæ Lampſacenæ, in cuius parœcia idem Idolatras conuerterat. Minus tamen eidem aſſentimur opinanti de hoc meminiſſe Ephræm in teſtamento, ſi quidem longè antea defuncti mortem in calce ipſius vitæ deſcripſerat.

Itaque rectiùs dictum credam de Abrahamo altero, Ephræm ipſius diſcipulo, de quo mentio eſt apud Sozomenum, & Nicephorum.

De alio Cyrenſe agit Theodoretus in Theopili, ſiue Patrũ religioſa Hiſtoria. cap. 17.

Alius item Aegyptius memoratur à Palladio in Lauſincis numero 105. cuius fortaſſis ea miracula extiterunt, quæ recenſentur à Caſsiano collatione 15. cap. 4. & 5.

Acta prius fuerat cui vita monaſtica MALCVS
A Saracenis captus, ouile regit.

Præfectusq; gregi curat pecus; hinc præeunte
Numine, cœnobij tecta adamata ſubit.

5

MALCHVS SYRVS.

QVAE diræ inſequuntur deſertores? Sed neque rectè dici potuit Malchus inſtitutum deſeruiſſe, quamuis matris, & patriæ deſiderio magis ſpecioſo, quam vtili, diris caput obiectauerit, vix poſt amiſſam libertatem, & plura vitæ ipſius pericula, exſatiatis. Attamen non vacat ruinæ culpa, qui ſe obnoxium præbet. Olim coniux puellæ deſignatus, anxios nuptiarum parentes fuga eluſerat, & procul patria ſub Abbatis imperio cucullatus, proſpera aliquot minora prælia aduerſus Dæmones geſſerat, non obſcura maiorum virtutum ſpe. At ignarus inſidiarum, quæ pietatis, & decoris ſpecie ſtruuntur, quàm facilè captus eſt? Suadet callidus hoſtis impium eſſe, matrem viduam, longæuamque aliquando non reuiſere; poſſe in patria ſuo exemplo multos ciuium ad religionem allicere, & ex ære paterno Cœnobium excitare, vbi numero, & obſequio ampliore diuinis rebus deſeruiatur. Immiſcet melli venenum. Non indecorum eſſe, aut inutile, ſi ex hæreditate quippiam ſeponat in ſolatium ſenectutis. Hauſit ille incautus, nec ſemel ab Abbate miſſionem poſtulauit. Qui vſu edoctus ſenſerat, Dæmonem cuniculos agere, & aureo calice diuini, & materni cultus, exitium miſero propinare. Itaque Malcho inſidias aperire, & lacrymis obteſtari, quòd ſpecie charitatis alienę propriam ſalutem proderet. Ille coeptis inſiſtere, donec Abbas irritus conſilij miſſionem indulſit. Iter erat primo Beroeam, tum Edeſſam, inde in patriam, ſed inter vtramque vrbem ſolitudo Sarracenorum incurſionibus patens, quam propterea viatores non ſinguli, ſed aliqua mora in confinijs coacti numeroſiores capeſſebant. Malchus promiſcuæ turbę immiſtus inceptum eà iter pergebat, cum Sarracenorum turma numero, & armis inſtructa ex inſidijs imbellem turbam peregrinorum aggreditur, cædit, ſpoliatque. Seruus fit vnuſquiſque fortuiti raptoris, atque parentes à filijs dirempti, viri ab vxoribus, vt ſors ferebat, diuerſi abiguntur. Ipſe cum vxore alterius captiui, quem aliò prædones abduxerant, in prædam vni obuenit, non infimæ ſortis inter id genus. Imponuntur ambo Camelis inſueta ſeſſione trepidi, & ex alto coram ſemper præcipitium ſuſpectantes. Eremus petebatur, quæ longo itinere aberat; & cum humaniores cibi deeſſent, cogebantur captiui cruentis carnibus, & lacte veſci camelino. Inter deuia ſolitudinis tandem prædonis ædes affuere, vbi ille heri ſui vxorem, & filios ſubmiſſo genu de more gentis vene-

D. Hieron. Epiſt. 10.

venerari coactus, pecori præficitur, quod inter deſerta, vel remotiùs paſceret. Id præter omnem ſpem miſero ſolatium fuit, nam longiùs ab hero gregem ducens, Abbatis ſui vaticinium, & deſertum Monachorum contubernium lacrymis, & ſolitudine vlciſcebatur. Etiam animo fixus, vnde pedem auerterat, Monachorum ritus æmulabatur, pſalmos & preces recitans, quas apud eos didicerat, lętus captiuitate eluere facinus malè appetitæ libertatis. Victus aſperitatem locus dabat, vigilias cura gregis requirebat, vt niſi feliciora contingerent, videretur his aduerſis ſaluti optimè conſultum. His ſtudijs grex auctus in multam prolem, Malchum hero ſuo ita conciliauerat, vt præmium aliquod eidem meditaretur, quod omnibus tormentis atrociùs illum afflixit. Ac ſi cęlibatus tædium, & gregis curam ſolatio coniugij lenire vellet, concaptiuam Malcho fœminam vxorem deſpondet, & nuptias recuſanti ſtricto mucrone imminet. Is pręſentem fœminam arripit ſcutum potius, quàm vxorem, & alieno periculo gladium euitat. Connubij pignus id acceptum barbari iram compeſcuit. Sed cum ambos in proximum ſpecum nox coegiſſet, timore necis exanimes, & nuptias æquè abhorrentes, Malchus in arcto turpis ſalutis, vel honeſti exitij confinio, deflere cœpit, virginitatis decus irrecuperabile illic infami adulterio extinguendum. Et poſt nænias, ſupra vitæ deſiderium exoſus facti improbitatem, cultrum pectori admouebat moriturus, & ſua manu cecidiſſet, niſi Mulier manum cohibuiſſet, atque affirmaſſet, velle ſe coniugem palam credi, clam ſororem eſſe, & id fędus ſumma fide, & ſilentio obtecturam. Reuixit hic, eamque vxore multo cariorem habuit, ſolicitus tamen cum ea, ne ſocordia pacis amitteret, quod in ipſo belli feruore ſeruauerat. Mutuus amor opinionem apud heros coniugij fecit, & gregis felicitas, in quem ambo curas coniunxerant, omnem fugæ ſuſpicionem ademit. Ita aliquot annos captiuitas tolerata. Sed Malchi animum ſemper coquebat prioris vitæ recordatio, qua, dum corpus naturę neceſſitatibus deſeruiret, mens extra humanam ſortem Cælo inuecta inter Angelos reſidebat. Ea propter ſtatuebat in mortis diſcrimen ſe ſe dare, vt ab Sarraceno liber ad Chriſti iugum rediret. Mulier virilis audaciæ, & conſilij particeps comitem ſe ſe itineris, & periculi pollicebatur. Fugæ videbatur opportuna gregis cura, quæ ambos in ſolitudinem itinere bidui, ac tridui, domo procul trahebat; ſed conſilijs oberat flumen proximum ab decimo milliario, quod nec ponte, nec lintre traijciebatur. Verùm quid non audeat ſpes libertatis? Hircos, qui toto grege eminebant, binos mactant, ex pellibus vtres conficiunt, carnes in viaticum parant. Noctu fuga initur, & conſcenſis vtribus, pede remige ad vlteriorem fluminis ripam appellitur, & nocturno

no ſæpius itinere, quòd æſtu, ac latronibus loca infeſta eſſent, rectà in Syriam abitur. Nihil hactenus incœptis aduerſum. At herus, eorum fugam edoctus, cum famulo veſtigia fugientium ſecutus, Camelorum beneficio, & viarum peritia adiutus, in patenti campo ex præalto Cameli dorſo conſpicuus aduentabat. Quę fugitiuis ab hero atroci vitę ſpes? Vna prorſus, ſi prętereuntis oculos latere poſſent. Fortè ad dexteram Crypta erat, quę intra telluris viſcera profundiùs videbatur penetrare. Sed quę loco fides, vbi ſerpentes, ſcorpij, atque id genus venenata animalia, Cęlo flagrante deliteſcunt? facti tamen conſcientia, & certa atrocis heri ſęuitia, ſuaſit incertum vitę illic effugium. Itaque in Cryptam deſcendunt, velut ſalutem in ſepulcro quęſituri. Deſcenſus in binas caueas ferebat; hi ad lęuam flectunt maxima felicitate. Illic, dum inter ſpem, & metum ſecum colluctantur, famulum probè cognitum audiunt, immani voce fugitiuos ad necem inclamantem. Nullum è cauea reſponſum. Ille, vt latentes extraheret, in Cryptam deſcendit peſſimo malo; nam Leęna, quę in altera cauea fœtum nutriebat, arreptum diſcerpſit. Herus etiam, qui ſeruum intus arbitrabatur diſtineri à reluctantibus, exerto gladio ingreſſus ſub aſpectibus eorum, ab eadem fera lacer interijt. Pulchra de hoſte vindicta, niſi exemplum alienę necis, proprię metum inijceret. Quid ibi? Perſiſtentibus fame, fugientibus Leęne vnguibus pereundum. Attamen mora potius, quàm fuga, infortunium auertit: nam fera ſentiens cubile palam eſſe, accepto leunculo mane antro ceſſit. Illuxit ſpes aliqua ſalutis, quam tamen illi non extemplo adeſſe credebant, veriti Leęnę reditum. Sed vbi poſt multum diem extra omnem ipſius ſuſpectum trepidatio in audaciam conualuit, è ſepulcro victores abſcedunt. Hęc miſeriarum meta extitit, mox ad obitum vſque fęlix omnium rerum decurſus. Ponè antrum Cameli occiſorum reperti, opportunè captiuos metu, & itinere confectos iuuerunt. His ambo ad Romanorum caſtra decimo die perueniunt, inde in Meſopotamiam proficiſcuntur, vbi Camelorum precio, deinceps vitę tranquillioris neceſſitati conſuluerunt. Abbas Malchi olim inſtitutor diem obierat, neque orbatum tanto lumine Cœnobium votis reſpondebat, vnde progreſſus Maroniam, viculum ab Antiochia trigeſimo milliario, illic ſe ſe Monachis adiungit, & Mulierem captiuitatis, & periculorum comitem ſacris virginibus commendat, donec ætas fatiſcens omnem cupiditatis fomitem reſtinxit, & charitas ambos ſancto contubernio rurſus coniunxit. Conuixerunt ad extremam vſque ſenectam inſignes adeo abſtinentia, & ſtudio diuini cultus, vt Zacharię, & Elizabeth ſimillimos incolę prędicarent. Stabili hac inter populos fama excitus Hieronymus Dalmata adoleſcens, mox Eremita, & San-

ctę Eccleſię Doctor eximius, Maroniam adijt, & virtutem opinione longè clariorem expertus, etiam hiſtoriam eorum ad poſteros tranſmiſit. Eorum mortem licèt ſcriptores ſilentio inuoluerint, nullus tamen exiſtimauerit vitę imparem, cum beatę perennitatis pignus ſit ipſa mors nullius ſceleris anxia, & ſibi felicitatem ab exceſſu inchoans.

NOTAE.

LOCVM habet Malchus inter Sanctorum memorias, quæ in Romano Martyrologio leguntur 10. Calen. Nouembris. Neque plura de eo apud veteres præter ea, quæ Sanctus Hieronymus coram accepta ad multorum profectum ſcripſit.

Habet ex his religioſus quiſque exempla artium, quibus Dæmon Seruos Dei ſpecie recti deceptos, è portu tranquillitatis auertit in immane pelagus miſeriarum, & periculorum.

Meminit eiuſdem Theodoretus inter Anacoretas Antiochenos cap. 26. libri quarti Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, & Baronius in Annal. tom. 4.

Duxit IOANNES vigilem ſine crimine vitam,
Affectus prauos ſobrietate domans.

Rupe caua ſedem ſibi legit: ibiq; petulcam
Carnem sub. mentis compulit ire iugum.

6

IOANNES AEGYPTIVS.

HIC Præcurſori à ſacro fonte cognominis, & vitæ inſtituto proximus, inter confragoſas rupes appi-ctus eſt, quas non hominum pedes, ſed & animi refugiunt. Sic aurum inter montium latebras, & inter cautes gemmæ abduntur nobiliores, vt nullibi ignauię, at labori pulcher vbique locus, ac præmium ſit. Has iuuenis admodum conſcendit, ſenex ad obitum vſque retinuit, auſtero victu loci aſperitati conſentiens. Quot ſaxa aſpicis, tot habes præliorum teſtimonia, quibus cum antiquo hoſte acerrimus ipſius debellator conflixit. Victoriarum præmia noſce gratiam miraculorum, & rerum futurarum præſagia, quibus ille extra Aegyptum apud Theodoſium piſſimum Auguſtum, & Principes viros excelluit, nec ſemel ab his conſultus imminentium bellorum euentus prædixit. Ad eam vſque ætatem, quam proxima mors clauſit, Cœnobiolum, quo ſe concluſerat, nulli patuit, ſed aduenientium neceſſitati compaſſus permiſit, iuxta ædes conſtrui ampliores, quò tamen nec promiſcuum acceſſum voluit, neque ad libitum, ſed ſtatis diebus, ac viris tantùm. Aderant etiam cellulæ diſcipulorum, qui eos exciperent. Cæterum ipſe è feneſtra pręſentes erudiens, ægros tactu, abſentes tranſmiſſo oleo incolumitate donabat. Nullam toto æuo mulierem eò irrepere paſſus eſt, quòd earum aſpectu hoſtis molliores animos vexaret, eoſque infirmitatis commiſeratione illuc detorqueret, vbi charitas ſenſim in cupiditatem abduceretur. Ne tamen ſexum nobis obnoxium, & in religionem verti facilem, fructu precum ſuarum fraudaſſe videretur, pluribus earum abſens opem, & beneficia impendit. Coniux Senatoris cuiuſdam cæca oleo tranſmiſſo illuminata eſt. Tribuni militum alteri, quæ virum miſerat, facultatem adeundi imploratum, domi affore pollicitus, noctu per ſomnium aſtitit, viā interdixit, & ægritudinem repreſſit. Item militem anxium de vxoris ſalute, quæ domi vtero laborabat, admonuit, ea die fœtum enixam vitæ periculum adijſſe, atque euaſiſſe. Nihil domi ab redeunte præterea repertum eſt. Quis vaticinium negauerit? Verùm priuatam rem poterant domeſtici parietes ſupprimere. Alterum inſignius fuit. Aethiopes, qui proximam Sienem incolunt, caſtra Romanorum apud Cyrenem in confinijs arcebant, ne intra prouincias more gentis populabundi irrumperent. Sed hi numero aucti vltro in Romanos inuehuntur, eoſque maxima clade attritos in caſtra compellunt. Præfectus ęgrè

Eu. ca. 1 Pallad. c. 43.

his ſe ſe continebat militum paucitate, ac trepidatione, veritus in diſcrimen caſtra, & prouinciam dare. Et quia cladium, & victoriarum auctorem Deum ſciebat, ad Ioannem ipſius ſeruulum confugit, orationis opem flagitat, refertque. Conſequitur Limenarchæ fidem belli exitus, & egregiam de hoſte victoriam obtinet eo ipſo die, quo illum Ioannes iuſſerat ſigna conferre. Sed etiam vox huius vaticinij paulo vltra Cyrenem. Alterum de Maximi excidio, qui imperium inuaſerat, longè maius totum pene orbem terrarum circumegit. Nam Theodoſius, priuſquam in Maximum ab oriente exercitum duceret, Ioannem percontatus de ſuſcepta in Tyrannum expeditione, accepit maximum bellum minimo cruore, & inſigni ipſius victoria quieturum. Eodem ſpiritu Eugenij item nefariè Romani imperij decus occupantis excidium, ſed maiore vtriuſque exercitus cæde, eidem Theodoſio prædixit. Porro vaticinium vbique decantatum, & apud omnes illius æui ſcriptores celebre, contigit etiam Palladij Galatæ (vtinam non Origeniſtæ) præſenti teſtimonio firmari. Tunc fortè idem ad Ioannem venerat, & inter comites aſſidēs, Senem audiebat, qui de Religioſi viri pedia ſermonem inſtituerat. Is ſalubrem admodum doctrinam prophetico nuncio ita clauſit. Hodie deuicto Eugenio, & latè pacato Romano Imperio, Theodoſij Epimicia Alexandriam perlata recipiuntur; neque his diu ſuperuiuet Cæſar, cui tranquilla mors imminet. Vitæ breuitas, & mortis genus vaticinio egregiè reſponderunt. At ſermonem coram exceptum Palladius ſcripſit, in quo piam eruditionem exemplis inſtructam, & ſcripturarum auctoritate firmam lector iure admiretur, pręſertim cum neſciat, quomodo Senex intra cellulę limen perſiſtens, cęterorum Eremitarum arcana reſciuerit, niſi edoctus ſpiritu prophetiæ, quo varios hactenus bellorum euentus, ac regionis fertilitatem, vel ſterilitatē præſciuerat. Poſt impertita tot ęgris remedia, poſt exhibitum peregrinis obſequium, tres, & quadraginta annos muro ſeptus nihil in cibum ſumpſit, quod igni admoueretur, ſed nec aliquando, niſi poſt occiduum ſolem. Fortaſſis exemplum Diui Pręcurſoris excitabat, cuius dapes didicerat, in eremo fuiſſe locuſtas, & mel ſylueſtre. Eiuſdem etiam ſtudioſus martyrium fuerat æmulaturus, ſi alter Herodes iugulum appetiuiſſet. Verùm habeat ſuum decus Martyrij cupido, & ſanguinis effuſionem compenſet macies tanto ieiuniorum, vigiliarum, & carceris ſqualore non minus laborioſè acquiſita, quàm in annum ætatis ſuæ nonageſimum conſtanter tolerata. Ante obitū præſcius optatæ migrationis, cum prohibuiſſet, ne quis diſcipulorum ad ſe accederet toto triduo, extremum diem obijt, viſus etiam poſt mortem, poplite in orationem flexo voluiſſe curſum vitę ſiſtere eo ſilentij, & orationis ſtudio, quo acceperat.

NO-

NOTAE.

HABETVR in albo Sanctorum 6. Cal. Aprilis.

Elogium ex Euagrio, & Palladio conſtat.

Nos præter ea, quæ de Ioanne apud Hier. Epiſtolæ ad Cteſiphontem, Auguſtinum, Ruffinum, Theodoretum, Proſperum, & alios leguntur, comperimus apud Caſſianum Collatione 2. cap. 2. Diabolicam illuſionem, qua, Deo permittente, coercitus eſt, ne deinceps oblitus moderationis corpus ieiunio conficeret.

Etiam in primo Dialogorum Sulpitij Seueri, referente Poſthumiano, habes duo inſignia exempla obedientiæ, & patientiæ Ioannis: alterum in irrigatione aridi ſcipionis, alterum in impulſu ſaxi prægrandis.

De eodem ſæpius agit Baronius Annal. tom. 4.

Officio calami taciturnus voce, THEONAS
Iugiter erudijt commonuitq; ſuos.

Quos morbus vel debilitas afflixerat, ad ſe
Adductos valida reſtituebat ope.

7.

THEONAS OXYRINCAEVS

LIBEAT poſt imaginem Theonæ hac oris maieſtate, oculorum nitore, caniciequc ſuſpiciendam, etiam ingenium admirari, quo triumphalem virtutum viam ingreſſus, ea prius ſe ipſum captiuum traxit, mox de hoſte acerrimo triumphum egit. Docebit profecto, non alijs armis Dæmonis imperium euerti, quàm quibus victor cupiditatum animus ſe ipſum vicerit; neque arduum eſſe eidem hoſtes ſubigere, qui ſeipſum ſubegerit. Sed quod de te ipſo decus, quis de hoſte triumphus, ò Theona? Non ſatis videbatur opes, lares, atque parentes deſeruiſſe, vt pauperrimus Chriſto adhæreres, atque arcta ſpecula concluſus, vitam ab omni vitæ deſiderio immunem degeres, Dæmoni territamento, mortalibus miraculo eſſes, niſi etiam ſtupente Cælo, triginta annorum ſilentio nomini tuo immortalitatem dares? Efferat vetuſtas iactabunda, ſed non conferat tecum, Harpocrates, & Pythagoras ſuos, cum ſilentij illorum origo à ſtudijs, vel fictæ religionis, vel humanæ ſapientiæ prodeat, vt ad ſcopum breuis gloriæ finiat. Tuum verò à diuinis obſequijs cœptum, eaque longè diuturniùs, non niſi in exceſſum charitatis deſinat, qua miſerorum ſupplicio intercedis. Iuuat enarrare nobilem inſtitutæ taciturnitatis lapſum, vt qui virtutem continentiæ triginta annorum admiratur, contemptum ipſius ex occaſione longè clariorem commendet. Prouectus Theonas diuina ope ad apicem Chriſtianæ perfectionis, etiam miraculorum gratiam acceperat, ſuetus ægros è tota regione confluentes tactu incolumes remittere. Aberat omnis gloriolæ, vel quæſtus cupido. Sed quia diſcordant hominum ingenia, vt ſinguli ad vitia, vel virtutes deflectunt, inceſſit quoſdam perditiſſimos ſuſpicio, quòd ab ægris precio ſalus redimeretur, eoque Senem pecuniæ plurimum corraſiſſe, quod apud illum eadem cellula abderetur. Digna ſuis auctoribus opinio, nec diſpar improbitati audacia, qua in facinus itum eſt; quamuis etiam impius quiſque ab euentù cognouerit, diuinitus permiſſum eſſe, vt Theonæ pauperiem, adhuc meritum inter populos obſcuri nominis, infamis latronum auaritia illuminaret. Furto ſilentium quærebatur, quòd nullum extitiſſet ſuperſtite Theona. Itaque etiam mitiſſimi viri nece condita, illum nocte intempeſta adoriuntur. Ipſe exſomnis, vt Sanctorum Patrum mos eſt, nocturnis hymnis, & precibus Deo gratias concinere, orationi inuigilabat.

Eug. c. 6.

bat. Sed cum ſceleſti ſe ſe in conſpectum dediſſent, contorta in eos oratione beati ſenis, ita obriguerunt, vt nemo muros attingere, non tela expedire, ſed neque loco moueri poſſet. Diceres, brachia catenis obſtringi, pedes inhærere veſtigijs, nec quicquam in corpore liberum præter os, quod tamen concepti facinoris conſcientia obſtruebat. Ita noctem metu proximi exitij luctuoſam agentes, diem longè atrociorem opperiuntur. Aurora vindex nocturni ſceleris multos illuc mortalium contraxit, qui è propinquis villulis, religionis, vel ſalutis cauſſa, frequenter ad virum Dei accedere conſueuerant. Ab his probè agniti ſunt latrones, & aucta eſt ſuſpicio maximi cuiuſque facinoris, tum ex armorum apparatu, tum ex prodigio interdictæ libertatis. Itaque hærentes miſeros vinciunt, & dum miraculi occaſionem requirunt, furtum, & mortem Theonæ meditatos audiunt. Omnium mens fuit, vtrumque ſcelus incendij ſupplicio vindicare. Non ligna, non ignis aberat, & cura omnium de ſalute pij Patris, & cæterorum exemplo ſolicita. Facinorum extrema ea dies, ac vitæ erat, niſi Theonas illorum necem miſeratus, in has voces ſilentium tricenarium corrupiſſet: Incolumes abire eos permittite, niſi vultis abſcedere à me gratiam curationum. Vox, ac ſi Cælo delapſa eſſet, populum mouit, ſtatim damnatos exſoluere, illos verò ſe ſe arctiùs illigare. Nam quiſque eorum, mutatis repente vitæ conſilijs, ad proxima Monaſteria perrexit, atque inita religione, patratum ſcelus ſtuduit obliterare. At ſenex vltus iniuriam beneficio, etiam taciturnitatem in poſterum adamauit, & cum, diruto pariete, cellulæ oſtium aperuiſſet, vnico oblectabatur ſolatio, vaſtam Eremum noctu peruagari. Conſtans fama fuit, ſylueſtres feras tunc ad eum venire, & cellula egredientem comitari conſueuiſſe, quas idem rediens, è proximo puteo potaret. E veſtigijs Caprearum, bubalorum, ac ſimilium circa ea loca plurimis famæ fides. Attamen qui ſilentium perinde horres, ac tyrannum humanę libertatis, quę vnius linguę miniſterio immenſos animi fluctus exoneret, & ſi eos ſilentio comprimat, ſpumam ipſam, ac ſalſedinem in ſuam vertat perniciem, potes etiam temperamentum ipſius accipere, quo Theonas mœrorem, ac tedium leniuit. Aegyptijs literis probè excultus, Gręcas item, ac latinas familiares habuit, quarum auxilio ſacros libros euoluens, ſibi ſolatium, cęteris eruditionem parabat. Palladius inter plures teſtis eſt, peregrinos patria, ac lingua diſcordes, ſcriptis tabellis ab eo exceptos eſſe eruditè. Itaque iugiter oranti, aut ſcribenti, nunquam ocium adrepſit, quod mentem ab inſtituto auerteret; ſed neque vlla humanarum rerum ſolicitudo, quę ſermonem prouocaret. Quod ſi ęſtus diuini amoris, aut doctrinę ſolatium, humanę lubricitati non

obſti-

obſtitiſſent, profectò irritus labor fuerat naturam cohibere, quę iacturam libertatis per ocium impenſiùs dolet, & in opere faciliùs obliuiſcitur, inſtar ferramentorum, quę vſu ſplendeſcunt, ocio eruginem contrahunt.

NOTAE.

DE Theona ſcribit Euagrius cap.6. & Palladius in Lauſiac. num.50. Meminit eiuſdem Sozomenus *Hiſt. lib. 6. cap. 28. & Nicephorus Caliſt. lib.11. cap.33. Qui etiam aſſerit, Ammonij Tabenneſiotæ diſcipulum extitiſſe.*

De ſilentio, & eruditione omnes conſentiunt.

Alter etiam ab hoc creditur Theonas ille, qui apud Caſſianum collat.21. cap.8. ſcribitur, rogata ſæpe fruſtra vxore, ad Cœnobium confugiſſe. Item promotor collationis 21., etiam auctor perhibetur collationis 22., & 23.

Soliuagus poſtquam primis erraſſet ab annis Linquere deſertum diuina voce iubetur.
Auſteræ vitæ cultor APOLLONIVS. 8 Legisq; in populum ſpargere dogma ſacræ.

APOLLONIVS
HERMOPOLITES.

ATHLETARVM conſtantia retuſæ Dæmonum vires eò deuenerant, vt etiam impuberes Sacræ militiæ nomen darent, auderentque ſinguli ſub ſigno crucis, vno fidei clypeo obtecti, non ſolùm irruentem aciem ſuſtinere; ſed etiam ſtantem inuadere. Quippe à crepundijs docti delitijs abſtinere, membra ad luctam durauerant, animumque aduersùs vitia robuſtiſſimum afferebant. Sic Apollonius quintodecimo ætatis ſuæ anno potuit audacter in arena hoſtem laceſſere; eaque victor latè ſpatiari, tot vbique erectis de hoſte trophęis, quotam pugnandi copiam fecit bellum quadraginta annorum. Miraris hoſpes, illum ſemicinctum oculos in cæleſtem radium intendere? Diuinum oraculum eſt cælo erumpens, quo idem iubetur ad proximam regionem deſcendere, illic pluribus profuturus. Tunc rerum potiebatur Apoſtata Iulianus, qui fidem Chriſti ementitus ante ſuſceptos faſces Romani Imperij, poſtea apertus hoſtis, aduerſus eam ſecures expedijt, atque piorum ſanguine latè aſperſit. *Theodor. Hiſt. lib. 3. cap. 6.* Huius opera Dæmon in deſerto toties profligatus, rurſus ad vrbes reducitur, reſtituto Idolorum cultu, & apertis inanium Deorum delubris, quibus ille acceptum imperium referebat. Porrò eius odium haud minus fidei contulit, quàm Lydius lapis auro ferat, vel Tyrannorum perſecutio viris immotæ mentis, & probitatis. Apollonius apud vicos frequentiores ſpeluncam nactus, primùm innocentia, & aſperitate vitæ, deinde hortamentis cœpit fideles firmare, & Gentiles miraculorum beneficijs allicere. Monachi etiam plures ad eum confluxerunt, quibus illic Cœnobium ædificauit, & inter procellas ſæuientis perſecutionis Trierarchus optimè præfuit. Et quamuis flagraret martyrij cupiditate, atque vltro ſe ſe perſecutoribus offerret, nunquam tamen auſus eſt illum quiſquam accuſare; immo aliquando carcere clauſum coactus eſt Centurio illæſum dimittere. Ea carceris occaſio memoratur. Iulianus, vt Chriſti obſequium minueret, viros etiam religioni addictos iuſſerat militare, quamuis poſtea omnes Chriſti fideles à militia repulerit. Tunc Monachus in oppido militiam detrectans, in carcere detinebatur, quem Apollonius adijt, vt conſtantiæ admoneret. Hæc in carceris veſtibulo extra clathros agebantur, quæ Centurio in

crimen maieſtatis vertit. Iubet igitur obduci fores veſtibulo, & ibi Apollonium, & ſocios cuſtodiri. Nocte inſecuta, cum Angelus Dei, immani lumine aduenienſ,cuſtodes, & oſtium deieciſſet, etiam Centurionis domus terræmotu collapſa,quoſdam è familia oppreſſit, quorum exemplo territus, ille mane ad carcerem recurrit, & liberos omnes ad Monaſterium redire, ſupplex efflagitauit. Eodem tractu temporum vicus profano ritu præ cæteris ſuperſtitioſus, elato Idolo,ambaruılia agebat, æſtu feruente, qui ſata exurebat. Vir Dei tranſiens, cum gentis cæcitatem miſeratus eſſet, fuſa ad Deum prece, plebem cum ſimulacro in arena defixit. Immobilis vnuſquiſque obſtupebat, quomodo pes voluntati reluctaretur, & dum pedes conaretur veſtigijs educere, in ipſo grauior hæreret. Stantes Sol ſublimis, & ſubtus arena incenſa, ſolis radijs Idololatras coxiſſet, niſi quis recordatus, tranſiuiſſe illac Apollonium, cæteros admonuiſſet, poſſe id prodigium virtute illius accidere. Placuit quoſdam ex auxiliaribus ad eum legatos mittere, vt ſi Chriſti ope, & ipſius precibus, miſeris abeundi libertas daretur, illico Deorum cultu ſe abdicarent, & liberatoris ſui fidem ſequerentur. Accepit Legatos, & conditiones libertatis Apollonius, Deumque obnixè deprecatus, ſtantibus ius abeundi fecit. Hi ſtatim tradito flammis ſimulacro,Seni obſequi, Chriſti ab eo exigere diſciplinam, inde ſacro baptiſmate luſtrari, vt iam pauciſſimi auitos ritus retinerent. Inuaſit reliquos vicos opportunè eiuſdem facti religio, quam & huiuſmodi miraculum longiùs prouexit. Ex his confines duos aliquando rixa ad arma traxerat. Et licèt Senex ſequeſtrem ſe pacis polliceretur, tamen pugnæ diſcrimen auidiùs ab altero optabatur, qui ferox ductu, ac ſpe cuiuſdam latronis ſibi victoriam ſuadebat. Tumultus facilè tollebatur ſublato capite. Huc Apollonius incubuit. Itaque latronem intuitus, inquit: adeſdum, criminum tibi à Deo veniam ſpondeo, ſi arma paci dedas. Ille extemplo ſubmiſſis armis ſupplex procumbit, neque pax vlterius differtur. Aſſequitur latro abeuntem ſenem, apud quem hoſpitio acceptus, noctu conſedit; & cum ſomnum cępiſſet, aſpexit claritatem diuinæ gloriæ, & arcana ipſius ineffabilia contemplatus, audiuit veteres ſibi culpas à Deo condonari, neque poſtea aliquando ab Cœnobio diſceſſit. Eadem viſio oblata Apollonio veniæ fidem ſtruxit. Alterum etiam vicum eiuſdem regionis ſimultas ad vltimum pene gladiorum adduxerat, vna Apollonij auctoritate pugnam prohibente, dum is pacis fœdera inter diſſidentes componeret. Iamque monitis arma ceſſiſſent, niſi obſtitiſſet Idololatra quidam militaris aſpectus, & truculentiæ, qui coram ſene comminabatur, nullam viuente ſe pacem aduerſarijs futuram. Cui ſenex: Omen, inquit, pacis accipio, vt te ſolò pereun-

pereunte,vniuerſi quieſcant. Sed neque te honor ſequetur ſepulcri. Vbi Pater aliò pedem vertit, acie concurſum eſt potius acri impetu, & armorum ſtrepitu, quàm ſanguine, donec ſeditioſus ille transfixus occubuit, nec præter eum alter quis. Perempto capite membra in fœdus pacis coiuerunt. Sepultum noctu beſtiæ exhumantes depaſtæ ſunt, vt nihil ingentis corporis reliquum eſſet, præter exemplum laceratæ adeo temeritatis, quo pacis ſtudioſi meminiſſent, improbi vnius piaculo interdum cædem innoxiorum auerti. Pacis ſtudium ſequatur Apollonij liberalitas. Regio ſterili annnona affligebatur. Turmæ populorum cum vxoribus, & liberis fame prope abſumptis, ab eo cibos, & preces apud Deum expoſcunt. Ipſe poſtquam lubens diſtribuit quicquid in penu erat, panis etiam tres ſportas, quibus Monachi vix eo die alerentur, famelicis exhibet, nihil ſibi ac familiæ retinens, præter ſpem diuinæ liberalitatis, quæ etiam votis ipſius reſpondit longè abundantiùs, quàm olim Pharaoni congeſtæ in ſeptennium fruges. Quippe auctus erogatione panis, ac ſi,altera ablata,noua ſeges ſuccreſceret, familiæ neceſſitati, & regionis ſaluti in quartum vſque menſem proſpexit. De oleo aliàs, & rurſus alterum de frumento prodigium fuit. Itaque dum Iulianus deſertor,Achabo perſimilis,Chriſti fideles, vt hic olim Prophetas Domini, inſectatur, meruit ea ætas alteros Helias, & Heliſæos habere, qui diuinos, atque humanos cibos inter afflictos diſpenſarent. De Apollonio etiam ſcribitur, quòd cum corpus ſtuppeo ſemicinctio, & linteo caput obuolutus,in Eremò annos quadraginta egiſſet, nunquam tamen alio tegumento vſus fuerit, neque eguerit. Sed claudat elogium candor ipſius animi, & indita diuinitus ingenio acies, qua corda hominum perluſtrans, adeo ſecreta eorum vitia, vel virtutes introſpexit, vt nunquam falsò, vel infructuosè de abditioribus cupiditatibus quemque admoneret. Octogenarius ita incuruam ſenectam,ac vegetem animum circumtulit, vt in obeundo religionis penſo iuniores præiret, doceretque exemplo ſuæ parcitatis vitam protrahere, quam in alijs à luxu frequentes infirmitates ſolent oneroſam facere, vel acerbè nimium detruncare.

NOTAE.

RES ab Apollonio geſtas, refert Euagrius cap.7. à quibus parum diſſerunt, quæ habentur apud Pallad. num. 52. licèt ibi pro Apollonio Apollo dicatur, vt etiam apellatur à Sozomeno lib, 6. càp. 29. & Nicephoro lib.11. càp.34. Qui ambo miraculorum ipſius editam Hiſtoriam à Timotheo Alexandrino Epiſcopo teſtantur.

De perſecutione Iuliani omnes auctores meminerunt, ſed compulſos ab eo Monachos, vt militiæ nomen darent, nullibi recordor legiſſe, prætèrquam in his Apollonij geſtis. Scio huc trahi poſſe, quod Sancto Martino accidiſſe ſcribit Seuerus Sulpicius in eius vita, quando congiarium accipere nolens, miſsionem ab Iuliano poſtulauit, atque in vincula coniectus eſt. Nam Chriſtianos ab eo milites exauctoratos paſſim tradunt Ruffinus Hiſtor. lib. primo, capite 32. & Theodoretus lib. 3. capite 7,

Apollònius alter, ex Mercatore Monachus, in Scithia clareſcit apud Palladiũ Lauſiac. num.14. Item Monachus alter, & Martyr, de quo Eugenius cap.19.

MVTIVS excellens virtute, reliquit eremū
Sæpius, ad fratres corripuitq́ gradum.

9

Languida debilium ſanauit corpora: vita
Orbatos ſacra contumulauit humo.

MVTIVS POLLINCTOR.

IGNEAM hominis ingenio vim ineſſe, quæ (bono ſe ſe, vel malo addixerit) vbique impigrè agat, Mutius oſtendit, peſſimus primùm inter latrones, deinde Eremitarum optimus: vt ante abdicationem impietatis, illum nec abundè vituperare, neque poſtea ſatis laudare poſſis. Lernæ huius omnium ſcelerum, ſeu arcis totius nequitiæ, expugnatio fuit admirabilis, quia dum moles criminum obijcit tormentis diuinæ gratiæ, leui ſomno abreptus capitur. Cellam ſacræ cuiuſdam virginis noctu aggreſſus, cum inſtrumenta nullibi improſperè adhibita hic fruſtra admouiſſet, feſſus tædio, ac labore, ſupra tectum obdormiuit. Quies in lapſum facilis, & furem oculis prætereuntium ex edito oſtenſura, diuino tamen nutu, Mutio ſalutem, & ſecuritatem peperit. Dormienti numen aſtitit cultu, ac ſplendore eximium, eundem flagitiorum increpans, ſuadenſque deinceps Monachorum vitam inire, & immenſo eorum gregi, qui offerebatur ipſius oculis, præſidere. Cum ſomnio ſopor abſceſſit. Euigilantem virgo ædium domina deprehendit, & genus, cauſſamque aſcenſus minax percontatur. Ipſe metu, ac ſomno torpidus (vt id genus alibi ſummè audax ſolet in re comperta animum abijcere) nihil in rem afferre, tantùm rogare, vt ſibi Eccleſiam indicaret. Virgo arbitrata, in ſocordi adeo perturbatione viri ferocis latere diuinum aliquod arcanum, ad Eccleſiam hominem ducit. Exhorruere Æditui ethnicum prædonem, totius regionis excidium, ab innocua virgine ad Eccleſiam trahi, & quamuis ſupplex Chriſtianæ fidei Sacramentum depoſceret, tamen illius precibus aduerſabantur, quòd latrocinio infamis, & cruentis adhuc veſtibus à multa hominum cæde auderet Chriſtianæ fidei candidatum appetere. Quis de patratis dolor? quæ ab his in poſterum temperantia? vel nunc obſes vitæ æquioris? Non ſacra canibus, nec repentinæ religionis tuta fides. Ille vitam improbè actam etiam lacrymis execrabatur, optimam deinceps inſtituturus, ſi in Chriſti plebe cenſeretur. Perſeuerantia fidem poſtulatis fecit, & ſacro baptiſmate ablutum Eccleſiæ adiunxit. Et quia adulta iam ætate dogmata fidei ægrè retinebat, legere ἀναλφάβητος non poterat, à Presbiteris iubetur, è pſalmis tres verſiculos ediſcere, & ad eorum doctrinam pro virili actus ſuos dirigere. Triduo hauſit, quæ ingenium ferre poterat; cætera à Deo oratione, & ieiunijs poſtulaturus,

in.

in Eremum ſuperioris Thebaidis eatenus intentatam conceſſit. Ibi annos aliquot peregit orationi, & meditationi intentus, & aſperrimo victu diluens, quicquid latrocinio acer deliquerat. Libuit deinde Preſbiteros reuiſere, qui doctrinam verſiculorum ſanctis adeo moribus expreſſam gratulati, Mutium poſthac contubernalem cupierunt. Sed ipſe, exacta apud eos hebdomade, maluit amicam ſolitudinem repetere. Abeunti plures ſe comites dedere, alij in deſertum ſubſecuti ſunt, quos exemplo vitæ caſtigatioris, & abſtinentiæ præceptis abundè erudijt. Ita nocturnæ viſionis vaticinium expletum probè. Sed quot idem prodigijs refulſit? Fidem excederent, ſi hæc ab vſu rerum, non à Deo eſſet. Inter cętera charitatis officia haud poſtremum Mutio fuit, ægris deſeruire, & funera mortuorum curare. Sed hoc adeo ſtudiosè, vt illum adoleſcens admiratus defuncti corpus abluentem, ac veſtientem, rogauerit, ſi ex humanis decederet, ita prorſus ab eo ſepeliri. Cui Senex, etiam maiora adijciam, vt ipſe fatearis promiſſis factum ſatis, ſuperque. Ille poſt annos aliquot vita functus, & ad tumulum compoſitus, Mutio interroganti, an ſatis? ac ſuper reſpondit. Sed quis Thobiæ priuati viri æmulationem in exequijs ab Eremita ſuſceptam; audeat conferre rebus bello geſtis à Ioſue clariſſimo Iudæorum Imperatore? quis velit decus promiſcuum, & æquum ius tribuere pollinctori, ac triumphatori? Hebetantur oculi armorum nitore, & humana opinio ducitur rerum magnificentia, ſed penes Deum æqua eſt mentis, & factorum cuiuſque ratio, vt neque benigniùs audierit preces Ioſue in Amorrhæos depugnantis, quàm Mutij orationem pergentis in obſequium moribundi fratris. Sol maximum Cæli huius ornamentum vtriuſque imperio ſtetit, & viros dignitate diſpares vna fides eodem prodigio æquauit. Mutius, cum ad ægrum peruenire non poſſet, præterquam incunte nocte, ſolem occiduum Ieſu Chriſti nomine ſtare iuſſit, haud irrito imperio. Hoc admirante tota regione, & Mutio non inficiante prodigium, celebre habitum eſt monimentum Chriſtianæ fidei, quæ ſimilis grano ſinapis, diuina liberalitate (cui tota innititur) paruitatem compenſante, etiam montes transferat. Ea Senex curſim inter admirantes populos, dum, ſole adhuc ſuperſtite, ad infirmum properaret. Vicum ingrediente, ſol iter ſuum repetijt, vt quiſque probè cognoſceret, cui illuxiſſet. Attamen, qui curſu ſeipſum, mora ſolem fatigauerat, fratrem iam defunctum reperit, quem percontatus, mallet rurſus inter mortales, an apud Chriſtum eſſe? rediuiuum reſpondentem audiuit, illud prorſus officere, hoc maxime delectare. Senex poſtquam noctem inſomnem agens, fletu, & precibus defuncto parentauit, ſuetum mane ſepulturę officium impendit. Idem qui ſoli moras iniecerat,

vitam

vitam alterius produxit. Is vitæ extremum agens, mortis timore plus nimio afflictabatur, quàm Chriſtianum virum deceret. Agnouit illum Senex, horrere magis vitæ extremam horam, quàm mortem; anxium nempe iudicij, quod pro vita eatenus malé acta ſubire oportebat. Igitur virum dictis coercet; qui hactenus criminum expiationem diſtulerit, atque ſpem facit vitæ prolixioris, ſi emendatiorem ſpondeat. Quid non ſponderet infelix? Miſcuit promiſſis lacrymas, Angelos optauit teſtes, inferos vindices dixit, terræ hiatum ſibi imprecatus eſt, ſi deinceps Dei clementia abuteretur. Mutius, poſtquam ſe ſe in orationem dedit, dilatam à Deo in triennium vitam ægro pronuntiat, & manu apprehenſum lectulo detrahit, atque ſecum incolumen in Eremum trahit. Redditus illico ſanitati, nihil boni præterijt, quo patrata diluens, ſibi diuinam gratiam conciliaret. Triennio exacto, Mutius illum certa præmiorum ſpe iam mori cupidum, ad priſtinam cellam perduxit, quo religioſi viri quamplures conuenerant, memores prolati temporis, ac teſtes futuri condictæ migrationis. Dum nox colloquijs diuinarum rerum tranſigitur, frater ſe ſe lectulo componens, lętiſſimè ſomnum mortis accepit, cui Senex è more exequias adiecit. Hoſpes iam Solem, & mortem, maximas humanarum rerum verſiones, audiſti pollinctori obſequentes, accipe etiam Nilum fluuiorum ampliſſimum, ignota ad faſtum origine, alicubi mari conferendum, qui traijcienti ita vndas ſubſtrauit, vt Mutius toto genu extaret. Inediam integra hebdomade perpeſſo, inter loca inacceſſa cibos allatos ab ignoto penitus viro, Copres illuſtris Presbiter meminit. Sed his vel naturæ, vel Cælitum erga Mutium obſequijs, longè maiùs Dæmonis odium metire ex vna prę cęteris contumelia, qua veteratorem diſpulit. Cùm enim Pharaonum theſauros olim clam defoſſos Seni prodere iactaret, hac reijcitur aſpera antiqui vulneris refricatione, Pecuniæ, ac tibi idem interitus, & perditio. Abi. Plura haud capit elogium, quæ non vaſta Eremus continere, neque longa ętas valuit obliterare. Sepultus in ſuperiori Thebaide, etiam poſt mortem, diſcipulos exemplo exercuit, & merito eruditionis de eorum victorijs participauit.

NOTAE.

HAERE O, an hæc de Mutio Hiſtoria ex illis ſit, quarum fides nutat apud Hieronymum.

Ipſe de Euagrio Pontico ſic habet in Epiſtola ad Cteſiph. Qui librum quoque ſcripſit, quaſi de Monachis, multoſque in eo enumerat, qui nunquam fuerunt: & quos fuiſſe ſcribit, Origen.ſtas, & ab Epiſcopis damnatos non dubium eſt. Ammonium videlicet, Euſebium, Euthymium, & ipſum Euagrium, Or quoque, & Iſidorum, & multos alios, quos enumerare tædium eſt.

Cum enim vitæ Patrum, quas Euagrius ſcripſit, eiſdem ferè verbis ab eius diſcipulo Palladio in Lauſiacis repetantur, tamen nullam apud hunc de Mutio mentionem reperias.

Augetur etiam dubitatio, quòd ibi Copres Presbiter inducitur auctor huius de Mutio Hiſtoriæ, cuius ſermonem ferme ad verbum Palladius *mutuatus, habet ita compactis verbis, & integro narrationis ordine, vt ibi apud Euagrium extat, Mutij lacuna apud Palladium nec rima ſit, per quam Mutius vèl malleis intrudi poſſit. Augetur ſuſpicio, quod Sozomenus, & Nicephorus ſueti, memorias Monachorum illuſtrium ab ipſo Euagrio acceptas, ſcriptis ſuis inſerere, nullibi de Mutio meminerunt.*

Sed neque de eo quicquam reperies apud Theodoretum, Caſſianum, vel alios veteres, forſan neque apud recentiores, præter Simonem Maiolum Colloquio *primo ſuorum Canicularium.*

Alter Mutius inſignis patientiæ commendatur à Poſthumiano apud Sulpitium *Seuerum, lib. primo Dialog.*

HELE-

Mundities HELENVM *ſtimulauit pectoris, ōnem*
Vt fugeret nevum corporis atq; animi.

Sola loca incoluit gelido contermina fonti,
Deq; herbis carpſit parca alimenta ſibi.

10

HELENVS AEGYPTIVS.

PRVNAS illæſis veſtibus puer intuliſſe ſcribitur, congruentibus ætate, ac probitate. Epota cum lacte materno pietas, & puerilibus coalita incrementis iam tunc portendebat auſpicia maximæ illius, qua eminuit, virtutis. Poterit quiſque huius exemplo animi æſtus refrigerare, & naturæ incommoda leuiùs ferre, ſi puer durè aſſueſcat, & per ſingulos ſacræ militiæ gradus non prius animo ad faſtigium dignitatis, quàm corpore ad metam laborum, nempe Chriſtianæ perfectionis apicem, intendat. Neque enim eadem eſt omnium felicitas, vt ab luxu, & delitijs repente in Eremum irrumpentes, tenerum corpus inedia, & vigilia, hoſtem oratione, & mentis conſtantia debellent, quibus hactenus paruerunt. Quot ab inſtituto excidunt, qui non deſiderio vnius ſalutis erecti, ſed auerſo rerum euentu fracti, Eremos appetunt? Quot ſub initijs militiæ flagrantes, inter vigilias, & orationis ſtudia tepeſcunt, reſiliuntque? Horum, quia nec vires ſuas expendunt, neque alieno imperio ſuas voluntates ſubmittere didicerunt, incerta admodum ſalus. Dixerim Deum erga eos æquum minus, aut clementem? Abſit: immo fatebor illos iuuare impenſiùs, & præmijs amplioribus honeſtare, ſi conſilia hoſtium impetu vincant, & cæleſte regnum violentis expoſitum, violenti diripiant. Verùm apprime periculoſam pugnam dixero, quia nec frequentes aſpicio triumphos. Docuit Salomon facilè virgam inflecti, non ita arborem. Helenus, poſtquam apud Cœnobitas pubertatem exegit, pruriente vitijs ætate, in Eremum abijt, carnis petulantiam fræno vitæ aſperioris cohibiturus. Adfuit etiam hoſtis, quibus conſueuit armis, vt iuuentam laceſſeret: Hic verò orationes, vigilias, atque ieiunium obijcere, & humilitate illius vbique ſuperbiam elidere. Belli initio, cum ieiunus integram hebdomadam præterijſſet, natura ius ſuum acriter repoſcente, athleta eſurijt. Dæmon, vt afflictum, ita inermem arbitratus, Helenum reſumptis telis aggreditur, & in proximis petris mel aureum liquans, famelico oſtendit, quo labantes vires confirmet. Auertit ipſe à ſpectro oculos, & naturæ perinde, ac hoſtis tyrannidem odiſſet, alteram ieiunio hebdomadem indicit. Nec Dæmon minus in defeſſum ruere, & naturam inclinantem propellere. Apud vicinas arbores poma diſpergit rubentia, ac ſi vento deiecta. At ſecum Helenus. Quæ modo in aduſta Eremo apes? quæ nunc inter ſteriles arenas poma?

Artes noui. Viro forti cibus eſt, quicquid eſt à Deo: Apage oſtentum, nam & aliam mihi hebdomadem ieiunam volo. Verùm in ſua victoria perijſſet, niſi per quietem diuinitus fuiſſet admonitus, cibos ſumere, quos proxima tellus ferebat. Somno diſcuſſo cernit inter arenas fontem ſcatere, aquarum nitore, & claritudine his conferendum, qui ſub feliciori climate delitiæ Principum habentur. Margines amplos ſatis muſcus veſtiebat, quibus inſtar ſepis aſſurgebat tenerrimum herbarum genus, aſpectu, & odore iucundum apprime. Accedebat virori decor ab circumfuſis arenæ tumulis, ac ſterilis vbique regionis aſpectu. His famem, ac ſitim depulit, confeſſus poſtea toto æuo nihil dulcius, nihil ſapidius vnquam guſtaſſe. Cryptam ibidem nactus, aliquandiu latuit, gramine, ac fonte ipſo vſus in vitam magis, quàm in voluptatem. Dehinc, vt ſacræ Sinaxi cum ceteris Eremi cultoribus intereſſet, cœpit ad Cœnobia, quæ minus aberant, proficiſci, & ea via, ſi quid tellus daret, vel pij fideles tribuerent, egenis, & infirmis idem afferre, & diſpertiri. Inde miraculi huius occaſio. Cum rerum pondus, quas ad fratres ferebat, moram feſtinanti inijceret, & hi longiùs abeſſent, Onagrorum grex preſto fuit, ex quo vnus ad vocem Heleni adueniens, ipſum cum rebus ſuis dorſo acceptum citiſſimè ad Monachorum ſtationes tranſtulit. Eundem etiam Crocodilus extulit. Cum enim ad Dominicum aliquando conueniſſet, Monachos reperit ſolatio deſtitui diuinorum Sacramentorum, quòd Presbiter duplici arcebatur impedimento. Alterum riuus inundans inferebat, quem traijcere nullus abſque vitæ periculo poterat. Alterum Crocodilus infeſtum animal, quod vtramque ripam obſidebat. Neutro Helenus periculo motus, Patrum collegio pollicetur Presbiterum accerſire. Cum ad fluuium perueniens, cymbas vndique abactas, & turgentes vndas vidiſſet, Crocodilum mole, ac ſæuitia ceteris metuendum vocat, & diuino imperio ſtare iuſſum, conſcendit, atque ad vlteriorem ripam impellit. Presbiter, qui non procul à fluuio Aedes habebat, pannoſum, lacerumque Sinaxis Legatum excipiens, illi verbo ancipiti, aut inuidit, aut illuſit. Helenus paupertatis titulo lętus, deſiderium Eremitarum explicat, & iter ſuadet. Ad fluuium anceps Presbiter quà tranſueheretur, quòd nullas prope cymbas aſpiceret, animo fluctuabat. Cui Helenus lintrem pollicitus, Crocodilum vocat. Emerſit ex aquis ad vocem bellua, cuius aſpectum non auſus ſuſtinere Presbiter, fuga abijt. Helenus, quia perterrito animum inijcere, nec fugam ſiſtere poterat, Crocodili dorſo reuehitur. Sed quia ex terrore ipſius dolebat, tantam ingeri moleſtiam ſacris rebus, in ſiccum delatus, beſtiam extemplo mori iubet, quæ repente ad iuſſum Patris interijt. Res plurimos incolarum teſtes, & admiratores habuit.

Ad Monachos regreſſus, excuſata Presbiteri abſentia, cum nihil magnificè de ſe locutus eſſet, deuictus eorum precibus, triduo de religionis profectu, & rebus ad ſalutem neceſſarijs erudijt, & pluribus eorum mirè profuit, quorum occulta deſideria, & arcanas cogitationes, diuino lumine perfuſus, agnouit. Prophetici in eo ſpiritus vim fratres ſenſerunt, cum Monachorum ſibi peregrinorum aduentum prædixit, quorum nulla erat in regione opinio. Inter eos extitit adoleſcens, qui importunè Senem rogaret, vrgeretque, vt ſibi in Eremo apud illum liceret militare. Studuit ille iuuenilem animum deterrere, tum à Dæmonis improbitate, tum ab auſteritate vitæ, quam veterani ægrè ſuſtinerent. Perſtitit ille precibus, & fletu ſenem orare, exorauitque. Alter ab cellula Heleni ſpecus erat vitæ aptus, in quo audax tyrunculus ad pugnam inſtruitur. Hoſtis ad prædam feſtinus accurrit, interdiu mœrore, & prauis cogitationibus mentem ipſius excrucians, noctu præſtigijs, ac terroribus ſomnum ſubtrahens defeſſo. Vt metu vacillantem ſenſit, auctus ſpectris, ſæuiorque miſello vim, ac mortem intentaſſet, niſi diuina obfuiſſet voluntas. Aufugit tandem iuuenis ad Agonothetam ſuum, & graſſatoris violentiam dictis efferens, auxilium implorabat. Cui ſenex: hæccinne, ait, conſtantia, de qua modo periclitari me volebas? hiſce vmbris pueri iter deluſus virilem animum deſpondes? Cur malo hoſti ſignum non obtrudis optimæ crucis? Oſtendam ipſe, quantùm vires hoſtium cedant veræ fidei, & innocentiæ. Et cum adoleſcentem agoni reddidiſſet, circa ſpeluncam in arena digito circulum duxit, quem poſtea veriti Dæmones tranſilire, obſiderunt potius tyronem, quam oppugnarunt. Sed qui eorum rictus, quæ conuicia? ſic ille paulatim aſpectibus, ac terroribus aſſueſcens, eoſque minus curans, deinceps minus infeſtos habuit. Alterum prodigium hoſpitalitatis amor adiecit. Monachi quidam, peragrata latè ſolitudine, vix ſeptimo itineris die Helenum reperere. Error viarum ſæpe repetitus mentem, & corpus afflixerat, neque eo minus ieiunium ab ingreſſu vſque in eam diem toleratum. Leniuit mœrorem aſpectus exoptatus beati viri, qui comiter ſuſceptos conſolatus eſt, & in ſumma penuria ſumma ſpe à Deo cibos accepit, quibus hoſpites ſuos decem numero recrearet. Dum menſa apponitur, adoleſcens cuique ignotus fores pulſat, panis, & oliuarum ſportam affert numero, & neceſſitati hoſpitum ſatis. His refecti, quia portitor euanuerat, Deo auctori omnium bonorum gratias perſoluunt, qui ea liberalitate Hoſpitis merita declaraſſet, & extremis eorum rebus præter merita affuiſſet.

NOTAE.

HELENI nomen veteres varie ſcripſere.

Ita nuncupatus ab Euagrio reperitur capite 11. Sed Palladius num. 59. & Sozomenus Hellenem, ſeu Hellem appellarunt, quos ſecutus eſt Nicephorus Cal. lib. 11. cap. 33.

Omnes tamen illius ſanctitati aſtipulantur, cuius etiam teſtimonium afferunt miraculum, quo puer innocua veſte attulit ardentes prunas.

Crocodili prodigioſum obſequium magis admiraberis ab ſæuitia ipſius, de qua Plinius, ac Scriptores cæteri paſſim.

De eodem Heleno ex Crocodili occaſione meminit Maiolus Colloquio 8. Canicul.

IOAN-

In ſquallente ſpecu IOHANNES *vixit: eiq;*
Mos fuit, erecto corporis eſſe ſtatu.

Aſsiduasq; preces coluit, ieiuniaq; arcta.
Hancq; ſuos fratres iuſsit inire viam.

11

IOANNES RECTVS.

RVPIS huius loculamento contineri hominem ſaxeum crediderit, quiſquis audierit, Ioannem in eo triēnium ſtetiſſe hac ipſa corporis rectitudine, quam pictor ægrè expreſſit. Potuit humanitas dignoſci ſoporis, & cibi neceſſitate; ſed aliquid ſupra humanam ſortem habet ſtatus, qui viuam ſtatuam exhibens, oſtendit quantùm Porphyritas, & Adamantas duricie antecellat robur inuictæ mentis. Verùm ſic ſtanti, ne dicam fixo, qualis ſomnus, aut vnde cibus in arduo, & inter deſerta? Num ab ancillis, & famulis, qui coquant, ingerantque? Poterat videri naturæ conuicium facere, ſi non aliquo cibo vitam hic traheret, ac ſomno fulciret. Somnum magis rapuit, quàm ſuſcepit, & ad vitam nullos cibos, vnicum ad animæ ſalutem ſumpſit. Concelebra hopes virtutem cęleſtium Myſteriorum, & diſce (quod etiam alijs contigit Sanctorum) Sacræ Euchariſtię ſubſidio diuinitus vitā, & ieiunium triennio ſuſtentata. Illam Presbiter Dominica die afferre conſueuerat, quę mentē ineffabili iucunditate perfundens, etiam corpori firmitatem afferebat. Attamen Deus, qui Ioanni donum dedit, vt duris adeo inceptis perſiſteret, voluit illum humanæ conditionis admonere, ne virtus collatę fortudinis in tumorem congenitę homini ſuperbię exurgeret. Itaque permiſit, Ioanni pedes diſrumpi, & emareſcere; quod tamen incommodum eidem in gloriam, ac decus tolerantię vertit. Fremebat improbus Dęmon aduerſus immotum adeo ſcopulum, qui fluctus, ventos, ac ipſas tentationum procellas contemneret, auſus propterea altera pietatis larua illum inuadere. Aliquando ementitus Presbiteri perſonam, ſtata hora Dominicę diei aduenit, ac ſi in vaſculo Sanctum Euchariſtię myſterium gereret (proh ſcelus!) Anacoretę adminiſtrandum. Ipſe antea edoctus, principem tenebrarum ſe ſe interdum in Angelum lucis effingere (illucente diuino lumine) Dęmonis vafriciem agnouit, & præſtigiatorem ſe ſe magnificè inferentem contumelijs peſſimè ſubmouit, coegitque fateri, cur impium adeo facinus, extremum impietatis, ac petulantię, animo concipere non exhorruiſſet. Reſpondit Dęmon, voluiſſe nefaria dape illum dementare, quemadmodum eadem larua alteri ſeni illuſerat, quem vix multorum Patrum orationes priſtinę menti reddiderant. Quàm diſpar eiuſdem temeritatis exitus? Alter miſerè affiictatur, alter in hoſtem audacior mouet, quia illic forſan aliqua extitit amurca

van;

vanæ gloriæ, hic cryſtallo limpidior humilitas. Poſtquam hoſtis cum probro euanuit, Presbiter aduenit, & emerito militi viuificum Chriſti corpus impertiuit. Væſanum Dæmonis auſum habeto pignus earum perturbationum, libidinum, & portentorum, quibus animum, & oculos ſtantis toto triennio vexauit. Cum Ioannis virtus iam ſatis probata videretur, Deus æquiſſimus meritorum cuiuſque exiſtimator iubet, Angelum eidem nunciare, impenſo hactenus obſequio, & conſtantia delectarum munera deſtinaſſe, è quibus id vnum, quod pedes rimis, & marcore hiantes extemplo conualeſcerent, ipſe ſacrarum rerum doctrinam aſſequeretur, in aliorum cordibus arcana diſpiceret, & minori faſtidio deinceps famem toleraret. Iuſſit etiam ab ea rupe vlterius in Eremum excurrere, vt pluribus exemplo, & eruditione, quam acceperat, prodeſſet. Ita ad Imperium diuini Oraculi recepta pedum incolumitate, ac ſi ſtatio, vel defixio membris robur addidiſſet; Ioannes ſolitudinem peragrauit, in qua multos potuit, vel torpentes incitare, vel reſilientes reducere. Latent hæc ſcriptorum incuria, quæ tamen ab illius virtute conijcimus. Plures annos in eadem Eremo vagus exegit, herbis victitans, & die Dominica rupes ſuas reuiſens, vbi interdum reſedit diutius, orationi opus coniungens, ne quando hoſtis ocioſum poſſet adoriri. Texebat è folijs palmarum reſtes, quibus clitellæ iumentis impoſitæ obſtringuntur. Vile prorſus opuſculum, ſed miraculo inſigne. Claudus quidam altero pede, in ſpem rectitudinis ab eo impetrandæ, ſtatuerat ad rupes proficiſci. Et quia pedes nequibat, iumentum conſcendit, quod cingulum Ioannis manu textum ſubligabat. Vix læſus pes cingulum attigit, cum ad alterius longitudinem extenſus, miraculum ſimul, & itineris vſum præbuit. Sed vir Dei infirmorum incommodo cōpaſſus, deinceps inſtituit panes mittere, quibus ſacra prece benedixerat. His præuia fide vſi quamplures, leguntur conualuiſſe. Dixi, Ioannem cordis arcana, & voluntates penetraſſe, quòd humanæ prudentiæ quiſquam aſcriberet, quæ, aut eloquio, aut Phyſionomicis rationibus aliquando ad propenſiones animi accedit. At ſolius Dei donum fuit, Monachos nunquam facie perſpectos, regione abiunctos, ſcire recta, an obliqua ad religionis profectum, vel ad inanem gloriam incederent. Nouerat è rupe, tanquam de ſpecula, qua quiſque impugnaretur cupiditate, & vbi res depoſcere videbantur, literis Monachos, & eorum Archimandritas admonebat; reluctantibus prece, & conſilio aderat, lapſis ſpem faciebat; contentus vnicum immenſi laboris fructum capere, ſi canente ſe claſſicum, cæteri impium hoſtem profligarent.

NO-

NOTAE.

DE Ioanne agit Apelles apud Euagrium cap. 15. ex quo Palladius deſumpſit num. 61.

Apud cæteros haud facile erit de eo memoriam reperire, quia ea tempeſtate plures Ioannes leguntur, quorum acta facilè confundi oportuit.

De altero vrbis Lyci iam diximus.

Alter proprium locum habet apud Palladium n. 74. qui apud Diolcum floruit, & multa miraculorum vi, præſertim in curandis podagræ, & articulorum morbis valuit. De hoc Sozomenus lib. 6. cap. 29. & Nicephorus lib. 11. cap. 35.

Duxit ad extremã PAPHNVTIVS vſq; ſenectũ
In ſolida cunctos relligione dies.

Cuius victa Dei precibus clementia, mõſtrat
Quem ſuperis dignum iudicet eſſe polis.

12

PAPHNVTIVS HERACLEOTES.

LICET hic nomine, & clientelis egregius inter Anacoretas, videretur, anchoram in vado demiſiſſe, atque ætatem probè traductam aſſeclis exemplum ſtatuiſſe, tamen arbitratus, vel longè abeſſe à ſcopo perfectionis, vel anceps pro laboribus, an ſibi quicquam deberetur, Deum precatus eſt, vt benignè edoceret, cuinam ex ipſius famulis æquari poſſet. Ea cura viro graui poterat notam inurere leuitatis ob fumum aliquem inanis gloriæ, quem opinio alicuius meriti halare ſolet, ſeu ex inutili alienæ virtutis curioſitate, niſi euentus declaraſſet, ſuo, & aliorum beneficio diuinitus eam contigiſſe. Orantem vox cæleſtis affatur, ſimilem illum eſſe Chorauli, qui in proximo vico muſicum opus ad victum exercebat. En ſpectator decrepitum athletam, abſtinentia, & victorijs apud mortales clarum, ſub oculis tamen æterni iudicis nihilo maiorem Choraule, quem animum, vel alienæ voluptatis miniſtrum, rectè dixeris. Itaque ſi quicquam gloriolæ Senis animum demulſerat, illico concidiſſe. At rectiùs credes, ita vtrique à Deo fuiſſe proſpectum, nam alter eductus eſt è cœnoſo gurgite, vbi facillimè merſus eſſet, alter ad curſum vitæ perfectioris accenſus. Senex in vicum progreſſus, facilè cum viro amicitiam iniuit, qua confiſus eſt illum percontari, an quicquam in ſpem æternæ mercedis aliquando effeciſſet. Reſpondit nullius boni ſibi conſcium eſſe, qui tibijs aliorum libidines acuat, ac turpem inde ſtipem mendicet. At ille repetitis precibus hominem vrgens, compulit duplex facinus confiteri, quod Eremi labores, & vitæ ſqualorem longè excellit. Dixit, cum inter latrones aliquando graſſaretur, virginem Deo ſacram ab his captam, & ſtupro deſtinatam, ex eorum manibus eripuiſſe, & incorruptam noctu ipſius ædibus reddidiſſe. Alterum eſt, quod non Eremitarum pudicitiam, ſed Regum excedat munificentiam. Fœminam item miræ pulchritudinis in deſerto aberrantem, & ieiunam nactus, ad ſpeluncam perduxit, & vbi cæteris inſidias ſtruebat, huic cibum, & ſolatium miniſtrauit. Illa itineris cauſſam interrogata, enarrauit, ab ſe non iter, ſed errorem ſtudioſè quæſitum, quo infeliciſſimam ſeruitutem euaderet: nam vir ſuus ære alieno grauis in carcere detinebatur, tres liberi communi thoro editi in credi-

toris mancipia conceſſerant; & ipſa idem periculum fuerat ſubitura. Nobilis aſpectus, comes verecundia, & orationi aſtipulantes lacrymæ latronis animum ad commiſerationem traxerunt. Itaque madidis oculis ſpectata tragœdia illuſtris fœminæ, ſummam alieni æris ſciſcitatur, eamque trecentis denarijs donat, quot coniugem ſuum obſtringi dixit. Etiam pulchrum audaciæ factum adiecit, mulierem in vrbem comitari & proprio periculo virum, ac filios in libertatem vindicare. Ita nobilis fœmina tutata in deſerto pudicitiam, adepta in vrbe ſecuritatem, latronis vnius beneficio, etiam perditam familiam in veterem ſplendorem aſſeruit. Admiratus Senex profunda Dei iudicia, ſecum luctabatur, quid vnquam boni egiſſet, hiſce latronis operibus conferendum. Mox Choraulem feliciſſimum appellans, qui nullum inde apud mortales præmium, ſed apud Deum ſibi ſepoſuiſſet æternam felicitatem, etiam cæleſtis oraculi illum admonuit, rogauitque, vt ſe ſe ex inſtabili rerum humanarum fluxu in tutam religionis ſtationem reciperet, atque vetus meritum periculo eximeret noui criminis, cum tanta apud Deum illius ratio eſſet, vt maximos Eremi labores anteiret. Ipſe, abiectis extemplo tibijs, Senem ad Eremum ſequitur, & non longè à Monaſterio cellula donatus, reliquum vitæ, quæ triennium non exceſſit, ſanctiſſimè egit. Poſtquam morte abſumptus eſt abſente Paphnutio, eundem tamen voluit triumphi teſtem eſſe, quo ab Angelis in Cælum ſublatus eſt. Itaq; glorioſè euectum ad cælũ, Paphnutius Tibicinem vidit, & inuidit. Sed quia virtutis eſt æmulatione proficere, vt ferramentorum inuicem acui, & illuſtrari, cupiuit Senex, iterum ſibi virum demonſtrari ſimilem. Reſponſum eſt, coæquari à Toparcha proximi oppidi. Perſtrinxit animum reſponſio, quia nulla huius ſanctitatis fama erat. Verùm edoctus Choraulis exemplo, vbique gentium, ac fortunæ, famulos Deum habere obſequentes, ad nobilem ipſum diuertit, à quo exceptus, & pedes ablutus, conuiua adſciſcitur. Inter cœnam nihil de ſe glorioſè effari, nihil de meritis promere, ſed more nobilium parcè, & non niſi in rem loqui. Crederes hoſpitalitatem ferme ad retinendam opinionem faſtus, & opulentiæ inſtitui. At vbi Senex eidem diuinum oraculum aperuit, humiliter protulit, quæ antea metu vanæ gloriæ abſconderat. Inquit: Poſtquam tres ex vxore liberos ſuſcepi, thoro ipſius ex condicto annos triginta abſtinui. Peregrinos ſemper quæſiui, atque excepi. Pauperibus cenſui meo congruam eleemoſinam erogaui. Odio, aut gratiæ nullius vnquam ius dixi; nemini iniuriam intuli, aut quicquam abſtuli. Diſſidentes compoſui; nulli memini nocuiſſe, ſed profuiſſe. Volutabat Senex animo, quem Eremitarum Toparchæ æquipararet, qui dignitate opibus, & clientelis ad peccandi licentiam

inſtru-

inſtructus, innocenter tamen viueret, & in ſumma rerum affluentia ſummè inops. Igitur virum amplexatus, admonet, perſiſtere in cœptis, & pro caducæ huius alimoniæ erogatione immortalia de Cęlo pręmia ſperare. Mira res, & veſtigijs hærens Apoſtolorum. Toparcha, qualis conuiuio conſederat, talis è domo Senem in deſertum ſequitur, non reuerſurus. Inter Oppidum, & Cœnobium fluuius erat nullibi vadoſus, quem accolæ cymba traijciebant. Ea fortè aberat. Senex fluuium ingreſſus, nobilem virum conſequi iubet. Hic fidens imperio ſuccedit, & ambo genu tenus ſuſpenſi potius aquis, quam immerſi, ad vlteriorem ripam peruenere. Hoc vadimonium acceptum eſt diuinæ promiſſionis, & arrha propinquę in Eremo tranquillitatis. Ibi Nobilis cellulam Choraulis accipiens, ab hoſpite ſuo didicit, quà Dęmonis territamenta, & ſuggeſtiones contemneret, quà Deo obſequium exhiberet, ac tędium ſolitudinis temperaret. Nihil ex his prætermiſſum, donec adiecto decore ſanctæ auſteritatis, ad antiqua eleemoſinarum, & hoſpitalitatis ornamenta, poſt annos aliquot ſatis conceſſit, & ab eodem Paphnutio viſus eſt, cęleſtis Legionis ductu, Cælum conſcendere. Alter hic Seni ſtimulus acceſſit, cum binos æmulos vidit, ab ſe è Mundi naufragio retractos cæleſte regnum pręripuiſſe. Cur Deus, inquit, non etiam hos ſequor, ſi meritis aſſequor? Sordet iam uita, cui denuo triumphus glorioſæ mortis ad inuidiam oſtenditur. Vel ſi iubes, moleſtam adhuc militiam diutius ſequi, da, ut alienæ rurſus uirtutis æmulatione proficiam. Oraculo iubetur, obuiam ire cuidam mercatori ſibi ſimillimo. Is è ſuperiori Ægypto cum naues in proximo littore reliquiſſet, decem pueris ſingulos leguminum modios impoſuerat, quę Patribus Eremi dono daret. Senex obuium complexus, etiam animi uirtutem perſpexit longè clariorem, quàm Mercatoris amictus, uel leguminum dona poſſent oſtendere. Et illata ſenſim de diuinis rebus mentione, eidem aperuit quantùm hactenus apud Deum promeruiſſet, & quæ ampliora conſequeretur, ſi, poſthabitis mercimonijs, ſe ſe quæſtui Euangelicæ Margaritæ dederet, quam, diuenditis bonis vitæ huius, emptam, cum regno cæleſti commutaret. Paruit Mercator monitis, & pueris naues, ac merces iuſſis diſtrahere, ac precium Chriſti pauperibus dare, in cellulam olim Choraulis, & Toparchæ nobilem palæſtram ſuccedit. Primùm aduerſus veteratoris fraudes didicit cuiuſque operis precium, & quæ Chriſtianę religionis gemmę, & quibus eas Dęmon vitijs adulteraret, quę virtutum aromata eſſent, quę illi putamina his ſubijceret. Itaque breui mens ab humanis rebus ad diuinas traducta, veras ſibi in cælo diuitias parauit, quę perennem illic felicitatem mercarentur. Hanc idem, poſt aliquot annos ex humanis ærumnis decedens, adipiſcitur

ſcitur, neque Paphnutius diu ſuperuixit, præmonitus cæleſti nuntio imminentis obitus, ac horæ, qua eandem felicitatis ſedem acciperet. Felix profectò, qui ex honeſta alienę frugis inuidia agellum ſuum coluit impenſiùs, atque cęterorum virtutis ſtimulo, ſemetipſum ad perfectionis metam incitauit.

NOTAE.

IN Paphnutio concordant Euagrius cap. 16. & Palladius nu. 62.

Eundem inter eximios Anacoretas Aegypti recenſet Nicephorus lib. 9. cap. 14.

Sed, cum plures in Aegypto eiuſdem nominis Patrẹs legantur, haud liberum eſt eorum acta ſingulis decernere.

Agit Palladius de altero cognomento Cephala num. 91.

Alius eſt, qui in Eremo vaſtiſſima conuenit Sanctum Onuphrium, & illius acta conſcripſit.

Apud Caſſianum de alio leges, qui ab intenſo amore ſolitudinis Bubalus appellatus eſt, tunc in Scythia Sacerdotio fungens, atque nonagenario maior, aquam ſuis vſibus ab quinto inde milliario baiulare conſuetus.

Ipſius ſactimoniæ, & doctrinæ teſtem proferre licet eundem Caſſianum, *qui Paphnutium auctorem facit ſecundæ collatioonis.*

De alio item Monacho, & egregio martyre, cuius oculos Gentiles in perſecutione pro Chriſto effoderunt, meminit Sanctus Athanaſius in vita Antonij.

DI-

Tanta fuit DIDYMO *ſanctæ cōſtantia vitæ, Non draco, nō aſpis, nō vipera ſæua nocebat;*
Corripere vt poſſent nulla venena virum. Jllæſus cunctis perſtitit vſq; malis.

DIDYMVS CELLIENSIS.

QVI inoffenſus ceraſtes, & aſpides proculcat Didymus eſt. Hoſpes ad nomen vultum contrahis? ſcias, id commune fuiſſe etiam alteri, quem iure execraris. Nouimus illum inter Scriptores, & Anacoretas olim inſignem, poſtremo in errores Origenis prolapſum, doctrinæ, & aſperi victus claritatem fœda hæreſeos caligine obſcuraſſe. Quarto ætatis ſuæ anno luminibus captus, cum in diuinis obſequijs adoleuiſſet, etiam creſcente ætate, ſcripturarum doctrinam, quam humana induſtria, & oculorum auxilio aſſequi non poterat, diuino munere accepit. Hac, quantum licuit, admirabilem Spiritus ſancti ſplendorem contemplatus, de eo libellum dictauit acutè eruditum. Etiam oracula Prophetarum orſus interpretari, rerum obſcuritatem mentis acie illuſtrauit. Arium omnium hæreticorum peſſimum inſigni volumine confutauit adeo, vt Hieronymus illud Eccleſiæ *Hieron.* columen, cum Alexandriam cæcum auditurus perrexiſſet, eundem veterrimo Prophetarum nomine videntem appellarit. Sed quas Eccleſiæ Sanctæ pro inſigni adeo munere gratias rependit? Origenis amore inſaniens, eiuſdem errores mordicus defendit, malens à Catholica veritate, quàm ab perticacia deflectere, & qui Arium exploſit, Pelagium admiſit. Emotæ mentis ſignum dedit, quando libros Περιαρχῶν, Ori- *Hieron.* genis nempe venenatum poculum, melle ſcholiorum circa extrema ora liniuit, vt incautis lictoribus propinaret, viſus propterea cupiuiſſe, carbone Aethiopem dealbare. Itaque ab Eccleſia, cum Origene damnatus, procul faceſſat à Muſæo. At Didymus, quem probè oculatum aſpicis, hilari fronte ſyncerum animi candorem præſeferre, non vt ille *De Celliis* apud Alexandriam, ſed in aſperrima Eremo Celliæ diu verſatus, in- *Euag. c. 22* ter celebriores pugiles cenſetur. Diſtat locus ab Vrbe Alexandrina milliaria quinquaginta, vltra Nitriæ ſolitudinem decimo lapide, vbi Eremus deſinit, naturæ inclementia, vel odio omnibus vitæ incommodis affectus. Eò non niſi veteranis, & ſpectatæ fortitudinis militibus acceſſus permittitur, vt iure dici poſſit, more militiæ extrema caſtrorum Triarijs attributa. Nomen Cellulæ indiderunt, quæ Eremum totam in orbem ambiunt, ſed ſeiunctæ adeo, diſtanteſque, vt quiſque incolarum ab alterius aſpectu, ac ſtrepitu immunis ſibi liberè viuat, & quies ex ſilentio cōmunis ſit Medium Eccleſia occupat, in quā Sabbato & Dominica die vniuerſi conueniunt, vt ſacræ Sinaxi interſint, & mutuo

aſpe-

aſpectu Chriſtianam foueant beneuolentiam. Si quis abſit, ægrotare conijcitur, eique ſinguli ad ęmulationem inſeruiunt. Hic igitur Didymus integritate, & abſtinentia enituit, etiam hoc prodigio inſignis. Regio ſole peruſta, ac ſi in contrarium enitatur, venenata fert animalia eò atrociora, quò æſtu acriori coquuntur. Ibi aſpides, ſcorpios, ceraſtes, cornutos angues, atque id genus peſſima telluris excrementa paſſim reperies. Ea Senex, ſi quando moleſta eſſent, illæſo pede legitur perinde compreſſiſſe, ac nos viliſſimos terræ vermiculos. Sed quid mireris diruptos ab eo angues, qui Draconem humano generi infeſtum toties ſingulari conflictu peſſumdederat? Num venena officiunt innocentiæ, quam nulla vis elementorum, nulla hominis perfidia valuit vnquam expugnare? Eam Dæmon, & infeſtus odit, & repreſſus admiratur.

N O T AE.

DE Didymo Cellienſe pauca admodum Euagrius cap. 24.

Silet omnino Palladius.

Meminerunt illius Sozom. lib. 6. c. 30. Et Socrates lib. 4. capite 18.

De Eremo Celliæ plurima inuenies apud Sozomenum, & Nicephorum.

De Didymo Cæco Alexandrino nobilis eſt mentio apud plures veterum, antequam Origeni improbè conſentiret.

Eundem æque laudauit Hieronymus, ac vituperauit pro cultu Origenis. Conſule ipſius Apologiam in Ruffinam, Acta Quintæ Sinodi tomo 2. Concil. & Nicephorum lib. 17. cap. 27. & 28.

Plurima de eodem affert Baronius in Annalibus tomo 4.

HE-

Pręgrauis HELIAS ætate, trementiaq́ ægrè
Membra trahens, antri concaua ſaxa colit.

Hortatur ſocios, vt vitæ errata prioris
Purgantes, ſtudeant dia ſtatuta ſequi.

HELIAS ANTINOITA.

RECTE virtus in arduo, vt eò neque facilis omnibus, neque promiſcuus acceſſus pateat, ſed tantùm fortibus viris cum ſudore, & anhelitu. Quòd ſi fluxæ mortalium diuitiæ è putri telluris gremio præſertim effoſſæ, anxiè adeo terra, mari morte, ac naufragijs quæruntur, & non niſi duro labore, & pertinaci abſtinentia cumulantur, ac ſenſim exurgunt, cur non habeat immortalis virtus precium ſuum, adipiſcendi difficultatem? Decuit tunc, peregrinos inter confragoſas montis rupes Heliam conuenire, vt præmium referrent ſui laboris, normam innocentis ipſius vitæ, & doctrinam. Iuuit, & ipſum Heliam in arduum montem ſecedere, vt Cælo propior ſupernis rebus ſtuderet, & exemptus hominum aſpectibus, nihil rectè faceret, vt videretur feciſſe. Centum, ac decem annos natus diceba- tur, & ex his ſeptuaginta in ea montis crepidine egiſſe, cum Palladius Eremitarum apprime ſtudioſus, ad eum reptauit. Montis hic aſperitatem adeo expauit, vt diffiſus eam aptè deſcribere, nobis reliquerit conijciendam ex vna ſemita, qua aſcendentes è veſtigijs relabebantur. Sedebat tunc Senex toto corpore tremens ad os ſpeluncæ, quam ſaxorum moles præruptæ vndique, & impendentes efficiebant cubile potius aliquod ferarum, quàm imbecilli ſenis receſſum. Credas tamen, eam ab Helia haud minus iucundè habitatam, quàm nobiles quiſpiam alius principum ædes: nam poſtquam in montem aſcendit, nunquam ad ſubiectas regiones deſiliuit, ſed ibi vltroneum ſolus egit exilium. Hæſitas, quomodo loci horrorem, & vitæ duriciem illic tolerauit? Concordant diuina dona piæ hominum voluntati; nam Deus ipſe cauſa ſuſcepti laboris eſt, & ſolatij. In ipſa orationis frequentia, poſt penſum redditum diuinæ laudi, quoties contigit huic in extaſim rapi, & inter cæleſtes ciues arcana Dei ineffabilia contemplari? Ita animum in ſuo Conditore fixum corporis incommoda minime afficiunt: cum enim illic propoſita victoribus præmia, & apud inferos pœnas impijs ſtatutas meditatur, eo ſe ſe transfert libentiùs, vbi ſpes manet vitæ beatioris. Fidem opinionis habeo, famam inter adiacentes populos celebrem, quòd ſuper illum ſpiritus antiqui Heliæ requieuiſſet. Nouimus è ſacris codicibus, quàm familiariter ille Deum alloqueretur. Pietatem nouimus, qua Idolorum euerſis altaribus, & mactatis Sacerdotibus, pulchra cæde facinus Iſdraelitarum expiauit. Admiramur hactenus Achabi regis oſci-

oſcitantiam, & Iezabelis improbitatem, qua ille actus in deſertum, aliquando ſecus torrentem Carith, deinde ad montem Oreb, longo per ſolitudinem itinere ieiunio, ac laſſitudine pene confectus eſt. Eundem aſpeximus curru igneo in Cælum extolli. Attamen liceat nobis parua magnis conferre, & populorum opinionis rationem efferre, qua in noſtro Helia ſpecimen aliquod conijciebant maximæ virtutis alterius Heliæ. Solitudo vtrique communis eſt. Zelus item diuinæ Legis. At vltio de Idololatris, qua prior Helias eluxit, proximam habeat vindictam poſterioris, qui ſenſus Legis obſeruationi reluctantes compreſſit, & ſynceram mentem Deo holocauſtum dedit. Ille igneo curru Cælum ſubijt, hic animo flamma charitatis accenſo. Illius ieiunium corui allato pane repulerunt, huius voluntatem præfixa ſibi quantitas cibi nunquam expleuit: nam legitur, ætatem robuſtam ſuſtinuiſſe vnico cibo ſemel tantùm in hebdomade accepto, & ſeneſcentem nutriuiſſe quotidie teruncio panis, ac tribus oleis non ante ſolis occaſum. Idem multis miraculis claruit, quæ abundè ſanctitatem ipſius teſtantur, ſed nobis id præcipuum ſit, vltra decrepitam ætatem, eadem ſemper fide, & vitę innocentia viguiſſe.

NOTAE.

DE *Helia ſcribit Euagrius capite* 12. *& Palladius ijs fere verbis n.*51 *Illum decennio maiorem centenario nihil ſuetæ auſteritatis remiſiſſe, prodit Sozomenus lib.*6, *cap.*28.

Antinopolim vrbem ab Hadriano Auguſto extructam in honorem Antinoi *dilecti ab eo adoleſcentis, qui in Aegypto fato abreptus eſt, accepimus ab Dione, & Spartiano, quibus Sanctus Hieronymus aſtipulatur.*

Eundem turpiter inter Deos Gentilium relatum, rident Eccleſiaſtici *Scriptores, Iuſtinus Martyr in* Apolog. *Origenes contra Celſum, Chryſoſtomus, & alij.*

*Floruit alter Helias Cætui ſacrarum Virginum Præfectus, qui in extaſi ab Angeli exſectus, & pudicitia donatus, ſcribitur à Palladio num.*35.

*Alius etiam, panes diuinitus acceptos hoſpitibus appoſuiſſe num.*111.

Debellaturus Barathrum, bis millia quinque
SERAPION validos duxit in arma viros.

Ipſe quidem telis certauit pluribus, vna
Victor inexhauſta ſed charitate fuit.

SERAPION ARSINOITA.

VRBS regionis Cyrenaicæ ab Arſinae Ptolemæi Lagi filia, auctore fratre Philadelpho, nomen ſortita, nobilis aliquando Monachorum extitit Academia; nam ager, qui in Lybiam vergit, cæteris mortalibus ſterilitate, ac ſolitudine ineptus, inſtitutis Eremitarum apprime conueniebat. Hos, inſtar operoſi apum examinis, illic excreuiſſe ad decem fere millia, auctores conſentiunt, ſtationibus quidem ſeiunctos, ſed vnius Serapionis imperio obedientes, qui presbiteratus officio inſignis, ſedulò ampliſſimi gregis ſalutem curabat. Ita militia aduerſus Dæmonem, & carnis mollitiem, ab lucta ſingulari ortum ducens, paulatim in manipulos, cohortes, ac demum in legiones euaſerat, diſpertitis inter milites officijs, atque inſtituta diſciplina, qua totus vnuſquiſque in hoſtem pugnaret, & ad maiores militiæ gradus conſcenderet. Itaque è caſtris Serapionis cerneres, Legionem prodire, in qua velites, terrenarum rerum deſpectum primi in aduerſam aciem eminus iacularentur; inde inter haſtatos recenſi, orationum contis irruentem hoſtem ſiſterent, mox principibus immiſti, ſcuto continentiæ, & gladio contemplationis eundem cominus exciperent, ac demum merito ætatis, & ſanctimoniæ inter Triarios cooptati, ſi quando acies inclinaret, illam inſigni charitate reſtituerent. Et quia cum hoſte inſomni res erat, excubias ſibi vnuſquiſque agebat, & Veteranorum conſilijs Tyrones, Veterani Tyronum ferocia ad victoriam vtebantur. Quis hæc non potius Angelorum, quàm hominum caſtra dixerit, vbi miles primùm docebatur, abdicata ſua voluntate, alienis iuſſibus obtemperare, & per ſingulos virtutis gradus prouehi ad ſupremum imperij decus? Id quia non opum, aut titulorum claritudine eminebat, ſed paupertatis, ac humilitatis fauore conferebatur, ab vniuerſis quærebatur enixiùs, quàm optabatur. Nam veteres Patres haud minus ſolicitos faciebat hoſtis auerſus, quàm aduerſus; ſuetus nempe Parthorum more fugam inire, vt inſequentes ſagittis acriùs confoderet, atque victum ſe ſe interdum ſimulare, vt incautos victores faciliùs opprimeret. Itaque deſpicere bellicam laudem, & victorias Deo aſcribere, ne humana aliquando gloria tumeſcerent. Hauſerant eam diſciplinam ab Doctore gentium, qui ad tertium Cælum raptus, & diuinis arcanis admiſſus, tamen ad ſtimulum carnis, lubens accepit malum genium, à quo colaphis cæderetur. Igitur militum virtutem hoſpes

indicem habeto ſui ducis, cum ſcias è diſciplina militari, nunquam Leonum exercitibus Ceruos præfici, ſed Ceruos ab Leonibus ductari, vt inſitam natura formidinem in audaciam ductoris conuertant. Hiſce ſtudijs diuinæ militiæ ciuile opus admiſceatur, quod liberalitatem Serapionis in egenos, & diſcipulorum ipſius obedientiam plurimum commendat. Cum meſſis appeteret, è ſterili Eremo diſcipulos ad fertiliores regiones dimittebat, vt frugum precio operam ſuam meſſoribus locarent. Hi laborioſos adeo, ac fideles operarios auidè ſuſcipiebant, quia in opere æſtus tolerantiam, domi religioſam modeſtiam ſæpiſſime experti, eorum exemplo vbique proficiebant. Duplex etiam hinc Aegypto beneficium. Alterum, quod Prouinciæ frugum ditiſſimæ, & colonorum inopi ſubſidia impendebantur. Alterum, quod parta cum Monachis merces, præter eam, quæ victui neceſſaria videbatur, ad pauperes item redibat ipſius Aegypti. Et quia, vt diximus, Cyrenaicam regionem ſterilem præ cæteris pauperes minus frequentabant; quod Monachorum neceſſitati ſupererat, Alexandriam nauibus mittebatur, egenis, ægris, & hoſpitibus diſtribuendum. Acta meſſe, & congeſta in victum fruge, ad militiam ab agris reuertentes, lætabantur, cæteris exercitamentis eleemoſinæ opus adiecisſe, neque in eo quicquam propriæ voluntati indulſiſſe, cum fruges arbitrio Serapionis permiſſa, nutu ipſius erogaretur; vt rectè dici poſſet, ſudoris mercedem, quam oculati acceperant, cæci aduerſus inanem gloriam profudiſſe.

NOTAE.

CELEBRIS eſt inter Euagrij Anacoretas cap. 18. & apud Palladium num. 76. ex quibus elogium deſumitur.

De eodem agit Sozomenus lib. 6. cap. 30. & Niceph. lib. 9. cap. 14. qui etiam fuſiùs de Serapionis virtute meminit lib. 11. cap. 33.

Vniuerſorum vna eſt vox, illum Presbiterum, & Abbatem decem millibus Monachorum præfuiſſe, & meſſis tempore diſcipulos aliò operarios legâſſe, vnde his fruges, & pauperibus eleemoſina.

Idem fortaſſis apud Caſſianum eſt, qui auctor inducitur quintæ collationis, & de quo agitur collatione 18. cap. 11.

PITY-

Tyrones in monte cauo pia ſcripta docere,
Et labor et ſtudium PITYRIONIS *erat.*

Vincere quę prauos affectus carne ſubacta
Poſſent, ac ſtructos dæmonis arte dolos.

PITYRION AEGYPTIVS.

SCHOLA Magni Antonij, inter cætera Aegypti lumina, Pityrionem edidit, quem hæredem eius virtutis non hominum ſola opinio celebrauit, ſed etiam miracula longè clarius conteſtata ſunt. Edoctus quicquid ordo ſacræ militiæ depoſcebat, quamuis recepto inter ſuperos Antonio, alijs præfici potuiſſet, tamen maluit ſub Ammone illius ſucceſſore ſtipendia facere, quouſque idem apud mortales fuit. Tunc longo vſu militię, & conſuetudine tantorum Patrum inſtructus, cum cœpiſſet proprio marte dimicare, famam illico eximij ducis adeptus eſt. Famam diſcipuli plures ſecuti ſunt, quos ipſe, iunctis exemplo conſilijs, in caſtra virtutis citiſſimè aduerſus vitiorum petulantiam, & Dæmonis nequitiam perduxit. Primùm oportuit, alterum à vetere Antonij, & Ammonis gymnaſio inſtituere, quia id memoria eorum celeberrimum à propinquis populis mirè frequentabatur. Itaque mons quæſitus eſt horridus adeo, vt viatores è Thebaide redeuntes fœdum etiam illius proſpectum declinarent. Is ſuccedentibus iniuriam rupibus ſcaber, & vertice erga ſubiectum flumen incuruo, ac ſi præcipitium ſibi ipſi minaretur, intuentium oculos fatigabat. Nihil ibi deliciarum, ſed neque ad hominum vſus, præter ſpeluncas, quas nuda ſilex varijs anfractibus circumducta efficiebat. En hoſpes antrum, quod pictor enixè ſtuduit ſaxo, ac tenebris immane ſimulare, neque tamen ſatis pro horrore, quem longè maiorem apud vitę eius ſcriptores legas. Quot illic ſpecus, tot palæſtras accipe, vel ſpeculas, vbi aduerſus repentinos Dæmonis incurſus quiſque aduigilabat. Certabat duri militis victus cum ipſa loci aſperitate; & cuique firma inhæſerat opinio, fore acceptius Deo obſequium, quod maiori incommodo impenderetur. Meminerant priſci inſtituti, quo Iudæorum gens iubebatur, è rudi ſaxo, & impolito aras Deo excitare, vnde libentiùs loci, & vitæ ruditatem nullo terrenæ ambitionis ferro expolitam, Deo aram purę ſynceritatis erigebant. Neque ſacrificio aberat hoſtia in cædē prona, ipſa obedientia, quā à Samuele didicerant, cęteris victimis præſtare. Hanc ipſi Deo votam, Pityrioni exhibebant. Ipſe nihil diſcipulis iuſſum volens, quod prius ſibi ipſi non imperaſſet, aderat vniuerſis incitamentum. Bis in hebdomade cibum ex pulte farinacea ſumebat, quo mortem arceret magis, quàm vitam produceret. Multa ipſi laus à curatione infirmorum, & plurima virtus, & auctoritas in

malos Genios, qui obſident humana corpora. Nam ſicut olim ſuperba coniuratione aduerſus conditorem ſuum ſibi ruinam, & exilium conflauerant, ita oppoſitam ſuę infamiæ gloriam humilitatis in Pityrione æquè oderant, ac timebant. Odium agnoſcis in diutina ſatigatione, ac negotio, quod ipſi, & diſcipulis ad æternam vitam incedentibus faceſſebant. Timorem vidiſſes eorum, qui homines vexabant:nam ad aſpectum ipſius frementes, & vlulantes fatebantur, ſe in ſummo algore æſtuare, atque importuna reluctatione ab eo ſibi inferri tormenta. Eapropter innumeri ab eorum obſeſſione precibus beati viri exempti ſunt. Apud Scriptores adhuc extat Pityrionis doctrina,qua noſtræ ętatis Exorciſtę, ſi velint, facillimè infringant improbi hoſtis vafriciem, ac pertinaciam. Aiebat. Quando extorres ij de Cęlo ad infimas telluris caueas detruſi ſunt, etiam à virtutibus deſciuerunt; & ſicut hierarchicè ad diuina obſequia diſtinguebantur, ita poſt lapſum retentis ad iniuriam ordinibus, etiam inter ſe vitia diſpertiuntur, quibus mortalium felicitati inuidentes, conantur eorum animos inficere, & in contemptum depellere ſui conditoris. Itaque athletam aduerſus eos pugnaturum,oportere primùm ſe ab eorum vitijs integrum ſeruare, atque deinde audacter obſidentes aliorum corpora exturbare. Sic guloſum Dęmonem facilè protriuerit, quiſquis gulæ lenocinia contempſerit. Sic auaro ſpiritui imperauerit, qui in Chriſti pauperes exercuerit liberalitatem. Quis enim arroget ſibi imperium in eos, quorum ipſe iugo deprimitur? vel hoſtilibus armis inceſſat, quos malorum ſuaſores ſequitur, & obſequijs amicos profitetur?

NOTAE.

MALE in tabellis Sadelerorum Spyridion, qui in Cypro Epiſcopus Thrymituntis illuſtris, inter Patres Niceni Concilij, nihil commune habet cum Anacoretis.

Pytirionis acta habet Euag. cap. 13. & Palladius num. 74. probè conſentanea.

De eodem mentio eſt apud Sozomenum lib. 3. cap. 13. & Niceph. lib. 9. cap. 14. qui iuncto pene ſtylo ſcribunt, illum aliquando apud Athenas Aſceterium, ſeu Cœnobium inſtituiſſe.

Differt ab eo Pytirion ille, quem Palladius recenſet multæ virtutis virum, & aliorum probitatis æquum exiſtimatorem, num. 42. & Socrates Petirum nuncupat lib. 4. cap. 18.

Maluit EVLOGIVS *deſertas quærere ſedes,*
Quam terere vrbani ſplendida tecta ſoli.

Hinc fratres munire ſuos pietate laborat,
Impiaq; ætatis plangere facta ſuæ.

EVLOGIVS AEGYPTIVS.

QVEM cernis quercu innixum euoluere librum diuinę Legis, Presbiterum, & inter Eremitas pręcipuum dignoſce Eulogium, qui lectione indicat mentem ſacris rebus mancipatam, & vultus ſerenitate admirabilem morum manſuetudinem præfert. Cęteras virtutes conijce ab ipſa ſacerdotij dignitate, quam veteres Patres non profuſè, ſed parcè admodum, & quibuſdam tantùm viris ſanctitate, & doctrina præſtantibus, atque ex vniuerſa Monachorum Legione delectis conferebant. Ita ea ætas diuinarum rerum dignitati conſuluit. Verùm nec Patrum opinio, neque ambitio maximi honoris adeo viros ſtimulabat, vt ſponte hunc ſuſciperent, ſed coacti maiorum imperijs, & inuiti plerumque. Huius rei teſtes habeo alios, qui pia Epiſcoporum violentia Eremo abſtracti, & initiati, populorum ſalutem curare, & pręfecturam animarum ſubire coacti ſunt; alios, qui membra ſibi exſecuerunt, ne initiarentur. Quod profecto ex diuini cultus obſeruantia exactiori, & eorum humilitate accidiſſe exiſtimo, cum ſciam, apud occidentales prouincias ſupremos aliquot ordinum Patriarchas ab ea dignitate conſulto abſtinuiſſe. Sed cum religioſę exercitationis, & diuinarum rerum apex ſit ineffabile altaris Sacramentum, in quo fideles pijſſimi Redemptoris ſui corpus, & ſanguinem venerantur, atque ſpiritali inde cibo accepto, ipſius gratiam ad æternam ſalutem, & pręſidium aduerſus hoſtium nequitiam conſequuntur, ea propter curauerant Patres, in Eremo conſtrui Eccleſias, vbi ſtatis diebus ſacra Sinaxis ageretur, atque vniuerſi Euchariſtiam religiosè perciperent. Itaque tametſi eadem omnium eſſet contentio de humilitate, & ordinis reuerentia, oportebat tamen aliquem Sacrorum Miniſtrum deſignari, qui pro libito intus Eremiticam paruitatem, extrà cultu venerabiliore diuini muneris ſplendorem tueretur. Hoſpes, talem Eulogium tibi ſuadere potuiſſem ab ipſo Sacerdotis titulo, ſed alterum adhuc ſubijciam Dei donum, quo illum longè illuſtriorem cognoſcas. Noſti, proprium eſſe ipſius Dei, & alienum ab hominum natura, aliorum cogitationes, & animo oberrantes curas perſpicere. Ipſe tamen Eulogio dedit, vt ſacris altaribus miniſtrans, merita, & culpas cognoſceret ſingulorum, qui ex his participarent. Vnde maius apud quemlibet ſtudium integritatis fuit, & ab omni labe criminum expiatio. Arcuerat olim à ſacra Menſa

Caſſianus col. 21. c. 8

Sozo. lib. 6. cap. 20.

quos intellexerat, occultis ceſſiſſe cupiditatibus, aut fluxa fide erga Myſterium illud minus ſtare, etiam ſingulis aperiens, quibus ſuggeſtionibus aſſenſiſſent. Siccinne, aiebat, auſi eſtis in hanc ęterni luminis claritatem lippos oculos intendere, qui tenebris diffidentiæ hactenus cęcutitis? Ita ad menſam Agni immaculati, quam cohortes Angelorum venerabundę circumſiſtunt, accedere vobis in animo fuit, qui inter prauas carnis cupiditates volutati, deſideriorum adhuc luto ſordetis? Faceſſite hinc, faceſſite, donec profanam audaciam pœnitentia diluatis, & digna pro facinoris grauitate ſatisfactione promereamini inter membra illius recipi, quem viſibilibus obductum elementis impudenter adeo appetere non exhorruiſtis. Quibus ſalutarem repulſam odiſſet, quæ fulmine veritatis ad commiſerationem temperato, potius auerteret nutantes animos ab ſacrilegio, quàm in deſperationem verteret? Quis ignoraret in verbis Eulogij Dei clementiam, quę peccatores ab aris ſubmouebat, ne diras ſceleris vltrices ſubirent, atque interim errores mentis, & humanę fragilitatis culpas exuerent? Hac Eulogij ſeueritate piè coerciti, & orationum ipſius ſuffragijs adiuti, ſacris & gratię reddebantur, vt nulla contumeliæ, ſed diuini operis tota ratio eſſet, quòd tumor peſtilens animum confecturus cuſpide reuelationis incideretur, ne malo cęteros aliquando contactu inficeret.

NOTAE.

EVLOGIVM multis laudibus efferunt Euag. cap. 13. & Pallad. num. 75 Quibus conſentiunt Sozomenus lib. 6. cap. 28. & Niceph. lib. 11. cap. 33.

Præter Ammonium Longum, qui poſtea Origeniſtam ſe prodidit, & ſibi aurem præciderat, ne Epiſcopus initiaretur, nobilis eſt memoria Sancti Nilamonis, qui ne eandem dignitatem ſubiret, Deum precatus eſt, vt antè vita excederet, exceſſitque.

Iſaac Abbas, ne Presbiter fieret, fugam iniuit.

Abbas Motues, cum inuitus ſacrum characterem accepiſſet, tamen ad obitum vſq; ſacris litare abſtinuit. Vitaſp. par. 2. cap. 78.

APEL-

Moribus, atq; animi pietate insignis APELLES,
· Ætherio doctus ſacra litare patri,
Cœnobijs, ferrum fabrili haud inſcius arte
Cudere, ſollicita profuit vsq; manu ·

·18

APELLES FABER.

FABRILEM artem quis religionis tyrocinio abſimilem putet? Ocium, quod illius vires, huius mores corrumpit, anxiè vtrinque exploditur. Vigiles ambo, vel hymnorum concentu, vel ictibus malleorum auroram anteuertere. Vtrique neceſſe ad opus, ignem inextinctum fouere; alteri, quo ferrum in prꝑſtantiores formas recudat; alteri, quo ſemel ſuccenſa ꝑſtu diuini amoris, eodem iugiter caleſcat. Illa ferrum, hꝑc mores elimare, vtraque luxum odiſſe, ac victus parcitatem ſequi. Lector dixeris, nos ab officina, & elementari foculo repente ad flammas cꝑleſtis gratiꝑ traieciſſe, & ꝑrariam artem, prꝑter comparationis apud Rethores prꝑcepta voluiſſe ſpiritualibus diſciplinis inſerere. Ita prorſus ex occaſione Apellis huius, quem fabrum, & Eremitam cernis inter aras Deo ſacras, & incudes ſuæ artis verſari; vt ea facilitate, qua nos ab arte fabrili ad cꝑleſtium contemplationem diuertimus, tu illum cogites, ad virtutum ſpiritalem officinam à fabrili inſtituto flexiſſe. Vixerat aliquandiu apud ſuos innocenter, mox religionis deſiderio incenſus in Eremum abijt, vbi faber effectus ſui ipſius, mores ſuos ſtuduit expolire, animumque componere ad iuſſa ſui conditoris. Ita congenitam integritatem tranſferens ad vitꝑ genus longè prꝑſtantius, illum mentis candorem inter ipſos religionis candidatos retinuit, quem ab omni huius Mundi caligine inoffenſum attulerat. Neque tamen illic malleis, aut ꝑri pepercit; immo diuinis rebus animum tribuens, corpus fabrilibus exercuit, ne in quiete ſuperbiens, auderet ſpiritui reluctari. Diuinæ vocationis gradus in eo hoſpes intuere. Faber è fumo, ſtrepituque ruentis ſeculi abducitur. In Eremo ſui corporis maceratione, & omnium virtutum profectu, ſanctitatis opinionem conſequitur. Inter ſanctos, deferente vniuerſo Eremitarum collegio, dignus habetur, qui ſacrum Presbiterij officium ſuſcipiat. Nihil horum cupidè ambitum eſt, ſed collatum propriæ virtuti ab alieno iudicio; quia non præcipiti voto, ſed matura de emerito viro Patrum ſententia, res tunc temporis agebantur. Cogimur multi memorias Clariſſimorum virorum breuibus adeo elogijs honeſtare, quòd ſcriptores de his parciùs egerint, dum vtramque Thebaidis ſolitudinem luſtrantes, æmulantur calamo itineris celeritatem. Attamen vnum ſupereſt Apellis facinus, quod fidem, & ſanctitatem egregiè oſtendit. Aeramenta in vſum totius Eremi noctu Pater

cude-

ORIGENES AEGYPTIVS.

ADSTA ſpectator, & quidem nomen accipe Origenis eximij Anacoretæ, qui ſub Antonio ſacram militiam apprehendit, & inſtar illius, ad vera Chriſtianæ religionis decora prouectus, etiam in noſtro Muſæo locum habet. Sed opus Cœmentarij, quo cellulam peregrinis illico dimittendam, vt alias plures, videtur extruere, ſcito ab Origene prorſus alienum, & pictoris inſcitia appoſitum. Quippe hoc ſtudium non ipſius, ſed Ammonij Abbatis fuit, qui cum germanis Euſebio, & Euthimio in Scythi regione Anacoretis frequentiſſima aſperè, ac religioſè aliquando victitaſſet, in Origenis delirium prolapſus, & errores mordicus ſuſtentans, inter Ægypti Monachos turbas, & ſeditiones excitauit; auſus, & Alexandriæ Pontificem carpere, & Catholicos errori infenſos maledictis exagitare, donec canente claſſicum Hieronymo, & vexillum inferente Epiphanio Salaminæ Epiſcopo, Synodus Alexandriȩ coacta eſt, in qua Theophilo Vrbis Antiſtite præſidente damnatus, fȩde Aegypto depellitur. Sed audax Origeniſta nihil fractus tantorum Patrum iudicio ab errore non reſipuit, immo prauo ſemper omnium hæreticorum more, auſus fuit de rebus fidei ad Cæſaris thronum prouocare, & ſacra profanis commiſcere. Habuit etiam aſſeclas ſuos, quantum Sacrarum Scripturarum ignaros, tantum obſtinatiores, è quibus agmine compoſito Byzantium nauigauit, aliquam ibi erroribus opinionem facturus, niſi breuiſſimè vita exceſſiſſet. Hoſpes forſan Palladium audiſti, quibus Ammonium laudibus celebret, & Sanctis Anacoretis ſtudeat coniungere; ſed cogita affinem de affine loqui, & familiare ſcelus inter domeſticos collaudari. At noſter hic Origenes apprime Catholicus, & nulla ad pompam oſtentatione fidem, & diſciplinam, quas ab Antonio Magno acceperat, præſtitit vbique incorruptas, ſiue hanc peregrini, ſiue incolȩ eam cuperent edoceri. Subijcimus imagini Summi viri breue quidem elogium, ſed duobus inſigne ornamentis, quæ auctores de eo meminerunt. Alterum prudentia eſt, qua probis conſilijs optima facta coniunxit, ſibi & alijs piè proſpexit, atque receptam inter populos de ſe opinionem virtute, & rebus benè geſtis tranſgreſſus eſt. Eloquentia alterum, qua Antonij mores, & miracula ſæpe rogatus enarrare, miram ex his doctrinam, ac pietatem auditoribus infudit, & ſancti præceptoris memoriam frequenti mentione exornauit.

NOTAE.

CELLVLAS conſtruxiſſe, ac peregrinis ſæpius dimiſiſſe, laus extitit Archebij Abbatis Diolceni, de quo agit Caſſianus Inſtitutionum lib. 5. cap. 37.

Etiam Ammonio hoc ipſum tribuit Euagr. cap. 23. & Palladius num. 70. Sed nos Origeniſtam hæreticum damnatum explodimus.

Celebrent illum vna cum Dioſcoro, Euſebio, & Euthymio germanis, Euagrius, & Palladius eadem fuligine conſperſi, & more eorum, qui cæcos duces ſequuntur, in eorum ſententiam eant Sozomenus, & Nicephorus. Sed noſtri huius Origenis laus ſit apud Catholicos, vt pote diſcipuli Magni illius Antonij, qui hæreticorum omnium familiaritatem ex teſtamento ſuis ſectatoribus interdixit.

Origenis piè meminit idem Euagrius cap. 26. Sed Palladius ſilet prorſus.

Nonnulla de eodem reperies apud Sozomenum lib. 6. cap. 30. & Nicephorum lib. 11 cap. 37.

EVA-

EVAGRIVS ſacri diuina oracula verbi
Doctus, et æternę dogmata legis, erat.

Vnde ſuis ſanctæ pręcepta ſalubria vitæ,
Inuicta aduerſus dæmonas arma, dabat.

EVAGRIVS PONTICVS.

EVAGRIO huic imago ſtatuta eſt, non quia aſſertorem prauorum dogmatum Origenis, & cultro Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ deraſum ex albo fidelium, inſeri velimus cætui illuſtrium Anacoretarum; ſed vt Palladij ſectatoris, & neceſſarij ſui ſtudio inter eos ſubdolè olim recenſitus, digno inde ſua temeritate elogio extrudatur, & delatus immerito honor auerruncetur. Ad Pontum Euxinum inter Iberos natus, ſub Baſilio Magno Cappadociæ Epiſcopo, & fratre ipſius Gregorio Niſſeno ad Eccleſiæ miniſterium delectus, ab eo inter lectores, ab hoc inter Diaconos cooptatur. Item ex Sacrarum literarum ſtudijs aliquam ſibi præſtantis ingenij fidem parauit, quæ non minimum creuit Niſſeni conſuetudine, qui ad Synodum Conſtantinopoli indictam proficiſcens, Euagrium ſibi comitem adſciuit, & Nectario in eam ſedem, Gregorio Nazianzeno vltro abdicante, ſuffecto, plurimum commendauit. Illic aliquandiu verſatus, cum eruditionis, & morum elegantiæ famam aucuparetur, mutuo nobilis fœminæ deſiderio arſit, ſed refugiens adulterij turpitudinem, ſeu veritus viri ipſius zelotypiam, qui multa apud Auguſtos auctoritate, coniugij iniuriam facilè vindicaſſet, vſus ſaniori conſilio in Aegyptum abijt. Sed qui adulterium Byzantij effugerat, ſacrilegium in Aegypto ſubijt, & qui zelum coniugalis hominum pudicitiæ timuerat, ſponſam Dei viuentis Eccleſiam auſus eſt cœnoſis opinionibus attrectare. Diximus, Alexandriæ Didymum faniſſe erroribus Origenis, & libros περὶ ἀρχῶν, ſcholijs vafrè ornatos, inter Monachos Aegypti diſperſiſſe. Audiuit eundem Euagrius, & Origenis venenum auribus acceptum altiùs in cor tranſmiſit, quòd poſtea proprio felle auctum, in maiorem Catholicorum perniciem euomeret. Ita qui ab cæco ductus in Origenis errores impegerat, eoſdem oculatus voluit ad occidentis populos tranſmittere, vſus propterea Ruffino Aquileienſe, qui libros περὶ ἀρχῶν latinitate donatos Romam inueheret. Res iam in vota conceſſiſſet, atque malis initijs deteriora adiuncta eſſent incrementa, allatis in vrbem libris, & in vulgus iactis, niſi Marcellæ nobiliſſimæ Romanarum mulierum fide, ac religione indicio, detectum venenum, & infame redditum voce Hieronymi, è pago Betlehemitico fulminantis, Summi Pontificis decreto exaſtum eſſet, ne latiùs ſerperet. Etiam ipſe Ruffinus inuector portentorum, iuſſus cauſſam dicere, & ſibi malè conſcius, abſens anathemate notatus eſt. Interea

Pallad. n. 86.

Hieron Epiſt. ad Pamm.

Eua-

Euagrius ab Alexandria Hieroſolimam profectus, apud Melaniam Seniorem (Romanæ fidei quale decus niſi excidiſſet!) aliquandiu manſit, ægrotauitque; malè tamen hoſpitij repenſo officio, quando nobilem fœminam hactenus de Chriſtiana re optimè meritam eodem Origenis cœno aſperſit. Eadem hortante cum religionis cucullum induiſſet, ad montem Nitriæ profectus eſt, vbi in grege Cænobitarum biennium exegit. Proinde arbitratus tantùm in Gymnaſio profeciſſe, vt ſolus iam militare poſſet, in Scythin Eremum contendit. Recruduit tamen in ea ſolitudine venenum, quòd Didymo propinante hauſerat, atque in vomitum erupit. Itaque libros quoſdam effutijt ad Monachos, & Virgines, & ad Melaniam ipſam, melle perlitos eloquentiæ, ſed Origenis opinionibus confarcinatos, quibus ſimplices Eremitarum mentes veteri famæ Origenis deditas, & recentium errorum ignaras, ab Eccleſiæ vnitate aberrare fecit. Præ cæteris nixus eſt, apathiam, quam nos impaſſibilitatem, vel impeccantiam dicimus, acceptam è ſcholis Stoicorum, in Eccleſiam referre. Libero ea hominis arbitrio tantum tribuebat, vt ſua vi talem ſibi hominem obfirmaret, qui Deo, vel ſaxo ſimilis, nulla poſſet perturbatione commoueri. Explodebatur etiam fomes peccati, qui poſt collatam in baptiſmate gratiam remanet, vt hominem exerceat, & ad promerenda maiora victoriarum præmia ſolicitet. Lector huius opinionis maxima adhuc veſtigia reperies apud Palladium in Lauſiacis, quibus eundem Euagrij contubernalem, ſectarium, & laudatorem dignoſcas. Scripſit etiam vitas Eremitarum, vt Catholicis Patribus Origeniſtas ſuos intermiſceret, quod tamen Hieronymus probè ſenſit, nec tacuit. Mirum quot ex ea doctrina in Aegypto rixæ excanduerunt, & ſciſſa Chriſti fides quantùm perpeſſa, dum Origeniſtæ errorem Antropomorphitarum Catholicis obijciunt, eoſque Piloſiotas vocant; hi venenatos colubros iure execrantur. Eodem diſſidio cognitum eſt, quantum ſibi arroget ignorantia ſtudio decepta opinionis. Monachi Origenis ſtudioſi, quem martyris filium, & eruditiſſimum ſcriptorem audiebant, ſed hæreticum non nouerant, eò temeritatis progreſſi ſunt, vt Theophilum Epiſcopum pene opprimerent, niſi coram Origenem laudauiſſet. Vulgus etiam eorum ſanctitatis opinione ductum ſuaderi non poterat, quod pro hæreſi aduerſus fidem catholicam confligerent. Ea propter ambigua vbique concertatio, & ex inſcitia temeritas. Et quamuis ſynodali iudicio damnati apud bonos excidiſſent, tamen maiora tentare aggreſſi ſunt, dum eorum Centuriones Euagrius, Ruffinus, Palladiuſque, (& Ioannem Epiſcopum Hieroſolymitanum adijciam) eorum incendijs faces ſubminiſtrarunt. Ab his Pelagius poſt aliquot annos anſam accepit hæreſis, qua apertiùs liberum arbi-

Hieron. Epiſt. ad Cteſiphon.

Hieron. ibidem.

arbitrium præter gratiam diuinæ largitatis ſuſtentans, multas orbis terrarum prouincias depopulatus eſt. Sed plura diximus de Hyperborita, quam par eſſe videatur, cum ſciamus illum, repetitis Eccleſię Sanctæ iudicijs, & in quinta præſertim Oecumenica Synodo, & duobus Romæ Concilijs, hæreſis damnatum, in præſenti Muſæo, non ad ornamentum ſui ipſius, vel loci, ſed in probrum hæreticorum ſtare. Habuit tamen laudatores ſuos, ex quibus alij virtutem ipſius, & ingenium ante ſuſceptos errores Origenis commendant; alij ijſdem erroribus impliciti, vt mulorum eſt ſe ſe mutuo ſcabere, anteſignanum ſuum immodicè extollunt. Sic Socrates hęreſi Nouatianus auſus eſt illum Macarijs ſanctiſſimis æquare; & Gonnadius Pelagij alumnus miraculis honeſtare; atque Palladius cæterorum Euagrio addictiſſimus eundem ſcribere, vixiſſe inſtar Apoſtolorum.

N O T AE.

PRAETER Palladium aſſeclam, habet Ponticus *laudatores ſuos Socratem, Sozomenum, & Nicephorum, quorum alter ſumpſit ab altero.*

Latuit aſpis aliquando obtecto veneno inter choros Angelorum; ſed ſimulatio palam fuit, cum libros ſententiarum edidit, quibus Apathiam, quam D. Hieronymus impeccantiam, Nicephori interpres Indolentiam nuncupat, ſecutus Origenem euulgauit, qui eandem è ſchola Stoicorum ebiberat.

Cæteras item illius opiniones de primæua animarum aliquando origine, & de earum ablegatione ad inferiora corpora in pænam delicti, cæteraſque eiuſmodi impietates cum Didymo illo Cæco, & Ruffino, Palladioque Galata tenuit, docuitque.

Hinc Hieronymi zelus, quo Ponticus idem cum cæteris Origeniſtis exagitatus extra limen Catholicæ Eccleſiæ proiectus eſt.

Totius facti ſeriem recenſet Baronius in Annal. tom.4. & 5.

Plura etiam de eo notantur in Indice expurgatorio Romæ, tom.5.

Bibliothecæ veterum Patrum in Euagrio.

De eodem rectiſſimum habetur iudicium S. Ioannis Climaci, & Quintæ Synodi, auctore Tharaſio Epiſcopo Conſtantinopolitano, vt in actione, 3. Concilij Nicæni 2.

Sed Euagrium, de quo in libro Vitaſp. ſcribitur cap.3. oportuit, alterum eſſe ab hoc Pontico, quia Ponticum nimis dedecuiſſet de ſe ipſo ſcribere, & adeo procaciter ſeipſum Sanctis Anacoretis immiſcere.

Vel ſi de Pontico id accipiendum ſit, dixero ab aliquo ſectatore ipſius adſutum eſſe:

OR. deſerta colens paucis acceſsa, flagrantes
Ad Dominum fudit nocte dieq; preces.

Huic pluuialis aqua, et iunctæ ſyluestrib⁹ herbis
Crudæ radices potus et eſca fuit.

ORVS AEGYPTIVS.

ADHVC ſcorpius intet bombyces. Iam hoſpes mores hæreticorum nouiſti, qui ea tempeſtate ſcribentes res ab Anacoretis præclarè geſtas, conſulto optimis Patribus, & Catholicæ veritatis propugnatoribus, adiunxere ex ſuis aliquot perduellionis reos, damnatoſque. Duplex conſilium: Poſſe malos ſub pallijs bonorum impune agere, & malorum infamia bonos affici, vel vniuerſos æquè bonos exiſtimari. Sic *Hieron. Epiſt. ad Cteſiphon.* Ponticus ſub initio voluminis ſui Ioannem Aegyptium Prophetam egregium præmittit, quem alij ſectæ ſuæ viri ſubſequantur. Ita etiam Palladius Pontici ſimius, poſt Ammonem Nitriotem ſanctum apprime virum, Orum hunc intrudit; & poſt Seraphionem Sindonitam affert ſuum Euagrium, quos ambos Origeniſtas, & ab Eccleſia proſcriptos orbis terrarum vniuerſus redarguit. Sed cur accuratè adeo perſcrutemur eorum vafriciem in quærendis apud Sanctos latibulis, cum habeamus Hieronymi teſtimonium plorantis, quod inter choros Monachorum, *Lib. 3 Apolog. contra Ruffinum.* quos Angelos dixit, Origeniſtas latere aſpexerit, quos etiam meritò aſpides appellauit. Habeat igitur Orus ſuam famam ab aſperrimo vitæ genere, & morum præſeferat integritatem, non tamen adſequetur beatitudinis præmium, quod in Catholica tantum Eccleſia, & fide creditur, & meritis datur. Scribitur in ſomnis ab Angelo admonitus eſſe. Eſto, dum Catholicæ fidei communicauit. At ſordet commentum auctoris, cum ſcribit, Orum diuinitus peritiam Sacrarum literarum accepiſſe. Nam quomodo vir diuinæ eruditionis applauderet Origeni in his, quæ vel illiteratæ mulierculæ veterum traditionibus inſiſtentes, & vulgatam ſequentes fidelium (pro captu) doctrinam, reſpuerent, ac deteſtarentur? Quam diſcors ab diuina iuſtitia ea opinio, quod vnige- *Seuerus Sulp. Dialog. lib. 1.* nitus Dei filius, ſicut olim ex Virgine factus homo, vt Adæ ſcelus, atque vniuerſi generis crimina expiaret, ſe ſe in ara Crucis Hoſtiam obtulit Deo Patri, ita aliquando carnem, & Crucem pro rebelle, & contumace Angelo eſſet reſumpturus? Siccinne ſuberbi ſpiritus malitia æquatur miſelli hominis fragilitati? Angelus ingratè, ac proteruè liberaliſſimi ſui Conditoris maieſtatem affectans comparabitur Adę, quem idem Angelus inuidioſè nequam in contemptum eiuſdem Conditoris, & mortis pœnam induxit? Itane eodem Chriſti ſanguine deceptoris Angeli atrocitati, vt ſimplicitati decepti hominis conſuletur? An poſt re-

bellionis crimen vnquam audita eſt perditiſſimi ſpiritus pœnitentia. Adhuc Maieſtatem odit, & ſeruos illius exagitat, vt ab ipſius cultu, & gratia deſciſcentes, ſecum æternas impietatis pœnas luant. At error hic Origenis cæterorum index eſto, ne oculos pij Lectoris immundis adeo blaſphemijs detineamus. Itaque Orus iſte, vel non hauſit diuinitus diſciplinam, vel ad exemplum Didymi illius Alexandrini inſana Origenis ſectatione corrupit. Ideo Euagrij, & reliquorum ſocius, eodem anathemate ictus, nullum hic locum obtinet, niſi in erroris deteſtationem, & memoriam Catholicæ in ſeipſum vindictæ. Minus etiam Palladio, & quibuſdam eius ætatis, & ſectæ auctoribus creditur, qui Oro aſcribunt eximiam virtutem aduerſus malos Genios, & miracula comminiſcuntur. Nam quomodo hic malignos ſpiritus ex aliorum corporibus extruderet, qui corde hæreſibus inſtructo eos exciperet, ac foueret?

NOTAE.

RECTE Caſſianus docet eſſe admirabilius de ſeipſo vitia, quam de altero Dæmones extrudere, collatione 15. cap.8.

Orus iſte, à Hieronymo Or, à Sozomeno Ores dictus, inter hæreticos Origeniſtas ſit.

Nicephorus lib.11. cap. 33. ſcribit, non accepiſſe illum diuinitus gratiam eruditionis, vt Palladius comminiſcitur, ſed adeo valuiſſe memoria, vt quæ ſemel audiuiſſet, optimè retineret.

Tribuunt eidem miracula laudatores ſui: ideo lectorem admonitum volo, quod Græci ſcriptores, Socrates præſertim Nouatianus, & Nicephorus in hoc incumbunt, vt Origeniſtarum cauſſam non ad errores Origenis defenſos, ſed ad priuatas Theophili Alexandrini Epiſcopi ſimultates trahant.

Numinis afflatus ſacro ſpiramine COPRES
Arua colit, plantat, ſeminat, atq; metit.

Vſibus humanis permultas colligit herbas.
Et ſteriles agros fertilitate replet.

COPRES AEGYPTIVS.

HOSPES deinceps nullas hæreticorum imagines aſpicies, neque inſcriptiones vltrices ſcelerum, ſed delectos heroes Catholicæ fidei, & vera Eremi ornamenta, quibus maximarum vrbium gloriam anteiuit. Quem cernis compoſitis ad maieſtatem oculis ex imagine ſanctitatem ſpirare, Copres eſt Eremita, & Presbiter, vices Apoſtolorum perfunctus in ſubiecta regione, in quam Chriſtianos ritus inuexit, & incredibili exitio ſterilitatis ſublato, vberrimam intulit fœcunditatem. Vigebat apud extremas Aegypti regiones adhuc Idolorum ſuperſtitio, quamuis Auguſtorum reſcriptis, & Chriſtianorum miraculis, & concionibus longè antea cœpiſſet vrbibus exulare. Nam Principum iuſſa, eò vel non peruenerant, vel gens auito ſceleri inhærebat firmiùs, quàm ratione, & hortatu diuelli poſſet. Etiam contra ruſticorum duritiem tantò acriùs laborari oportuit, quantò minus doctrinæ ex imperitia admittebatur. Dixerim quoque refractarios Dæmones obſtitiſſe, ne antiquo iure exciderent. Attamen eorum peruicaciam, & gentis cæcitatem deuicit Presbiteri huius labor, & tolerantia; adeo vt plebs paulatim à profanis ritibus abducta, ad Chriſti religionem tranſiuerit. Animarum ſalutem agri felicitas ſecuta eſt, cuius hoc vitium fuerat. Segetes meſſem longè minorem dabant, quàm ſemen, & aruorum cultus requirebant, & eorum luxuries pollicebatur. Cum enim in ſpicas adoleſcerent, malum ſibi gignebant vermiculorum genus, à quo miſerè conficiebantur. Suſcepta Chriſti fide Neophyti, vt id malum auerterent, Presbiteri ſui preces apud Deum poſtulabant. Reſpondit is, non vermes tantùm deſituros, ſed ipſam arenam fruges daturam, ſi in fide perſiſterent. Ea vox obauditæ precis, & futuræ fertilitatis omen vulgo accepta. Nec mora. Sinus complent arenæ pedibus Copretis ſubſtratæ, & rogant, vt ei ſacro ritu benè precetur. Fides, qua res tota agebatur, è ſucceſſu futura erat recepti cultus teſtimonium. Annuit Deus votis fidelis populi, qui poſtquam ſacerdos iuxta eorum fidem arenæ fœcunditatem apprecatus eſſet, eam ſemini immiſtam per arua diſperſit. Mirum humanę fidei à diuina liberalitate ſubſidium. Cum ager extra omnem vermium iacturam pulcherrimam frugem dediſſet, regio deinceps alias totius Aegypti vberiores annona ſuperauit. Preſbiter publicum commodum in ſuam etiam rem traxit. Hortulus eadem ſoli ſterilitate laborabat. Huic ſemen iniecit arena benedicta miſtum,

quo in poſterum herbarum, & arborum ferax euaſit. Inde quotannis incolarum mos fuit, ſatiuo tempore ad Copretem arenam afferre. Sed hæc inter agreſtes populos geſta adhuc maiorem ſibi fidem vindicant ab vrbe proxima, in qua Copres idem prodigio excellentiori de Mago Aethnico triumphauit. Eam noua ſeges Chriſti fidelium incolebat, quam iſte magicis artibus inſtructus peruertere ſategit. Copres in auxilium opportunè aduolauit; verùm quamuis comptis illius mendacijs nudam, atque ideo fortiorem veritatem obiectaret, tamen nequibat lubricum anguem adeo retinere, ne facundus publico malo è manibus veritatis in aliquam apud vulgus inane opinionem elaberetur. Deerat iudex, cuius arbitrio maxima de religione controuerſia committi poſſet; & plebecula verborum ſtrepitum ſequens, meritò timebatur, ne in partes illius concederet, qui extremus in agone ſtetiſſet. At Copres, vt fidei negotium extra aleam popularis imperitiæ ſiſteret, remoto verborum apparatu experimentum obtulit, quo quiſque ſuo periculo propriam fidem obfirmaret. Rogum in foro ſuccendi iubet, fidei, ac perfidiæ examen: mox infidelem manu apprehenſum ſecum in flammas trahit. Ille reluctans dictitare, rem ſeorſum agendam eſſe, atque debere illum prius de ſua fide periclitari, qui periculum exhibebat. Preſbiter aſſenſit, & inuictæ crucis ſigno munitus ſeſe rogo immiſit. Flammæ reſilientes nulla virum Dei iniuria affecerunt, viſæ palam humano ingenio corpus illius declinare, & extra latus crepitantes ſueto more deſæuire. Ad horæ dimidium Copres in rogo ſtetit, mox illæſus exiluit plauſu omnium exceptus. Horrebat propterea Magus non iam fidei periculum, ſed ſupplicium infidelitatis, & moras nectens fugam meditabatur, cum turba erga victorem prona miſerum illum renitentem, & hominum, Deorumque fidem implorantem, in rogum coniecit, quo repente ambuſtus vix aufugit, & inclamantibus vniuerſis vrbe perpetuò exulaturus abſceſſit. Hoc operis alterum eloquentiæ facinus ſequitur. Vicus erat, cuius templum Dijs ſacrum incolæ ſacrificijs frequentabant, atque his ſtata dies agebatur, quando Copres eà iter faciens, gentem aſpexit Idolis hoſtias cædere. Porro errorem piè miſeratus illico ſermonem inſtituit de inani Deorum cultu, atque rationalis hominis indigna erga ſtipites, & ſaxa (viliſſima pondera) veneratione, pro qua Deum rerum omnium conditorem, & rationis donatorem aduerſaretur. Ea Sancti ſpiritus gratia, ac orationis extitit vehementia, vt plebs ad fidem Chriſti accedens, breui idolis cultum abrogaret. Diximus, hortulum iactu arenæ fertilem redditum, ſed rurſus altero miraculo inſignem cogimur dicere. Olus inerat Copretis manu excultum, quod in arenoſa ſolitudine perrarum ſui deſiderium multis inijciebat. Paganus

audax præ cæteris noctu id ſuffuratus eſt. Cibus ex eo parabatur; ſed cum lebeti ad tres horas ſur ignem iugiter ſubdidiſſet, tamen olus adhuc virere, aqua frigere, ac ſi trium horarum ſuccendium neutrum affeciſſet. Stupor hominem inuaſit, deinde furti deteſtatio, & cupido redimendi facinoris facto meliori. Olus ad Copretem refert, reatum, & prodigium pandit, & in fidem Chriſti recipi obnixè orat. Sceleri ignotum eſt, & roganti poſt dies aliquot ſacra ablutio de more pręſtita. Hæc, ne aliquando in dubium reuocarentur, Monachi cuiuſdam incredulitas fecit. Namque dum inter plures Copretem de ſe modicè loquentem audiret, & aliquando pro gloria diuinæ opis contingeret, miraculorum meminiſſe, Monachus nugatoria putans, facilè in ſoporem abreptus eſt. Stertenti videbatur, idem Copres manu librum tenere ornatu, & aureis literis admirandum, vnde ſuæ narrationis argumentum deſumeret. Prope ſenex aderat canicie, & aſpectu ſupra humanam ſpeciem verendus, qui truci ſupercilio dormitantem arguebat, quod oſcitanter adeo Preſbiterum auſcultans, auderet impudenter dicta in dubium vertere. Minæ ſoporem diſpulerunt. Ille repentino terrore percitus, rem nequiuit ſocios celare, ſed vt proprio dedecori parceret, ſomnium his latinè expreſſit. Hinc maxima viri rebus, & ſanctitati fides. Verùm riſu æquè digniſſimum ingenium illius fuit, qui credidit, Copretem ignarum latinitatis id ſomnium latuiſſe, cuius ſanctitatis fuerat, immiſſa viſione, torpidum animum excitare.

NOTAE.

COPRETIS huius acta Lector reperies apud Euagrium cap. 9. & latiora aliquantulum præſtabit Palladius num. 54.

Egregia de eodem mentio extat inter Sozomeni hiſtorias lib. 6. cap. 28. Nec diſcors apud Niceph. lib. 11. cap. 33.

De intruſa Mutij hiſtoria inter Copretis narrationes, quàs habet Euagrius, ac ſilet Palladius, ſatis, ſuperque iam diximus in notis ad Mutium.

Mundanum ſugiens ſtrepitum MACHARIVS, *orta'*
Ægypto ſoboles, relligione flagrans.

Apta pijs precibus loca ſubterranea quęrit,
Inſiſtitq; humili flectere voce Deum.

MACARIVS AEGYPTIVS.

QVI foſſores ſummo vitę periculo auri fodinas irrumpere, vel ad exitium obſeſſæ vrbis cuniculos agere admirantur, opus longè minus aſpiciunt ingenio Macarij huius, qui inter arcana telluris viſcera, non opes, aut ſanguinem, ſed quietem, ac tranquillitatem quærit. Ipſe hunc cuniculum pertinaci labore ad ſemiſtadium produxit, quo ad cryptam euaderet tantum ſpatium diſſitam, ſi quando appulſus populorum ſibi orationis, & meditationis ſtudio interdiceret. Saxorum aſperitates, tenebras, & ſilentium, quæ mortales cæteri oderunt, Anacoretæ enixiùs ſectabantur, vt illic procul ab aſpectu, & ſtrepitu humanarum rerum, mens firmior inhæreret diuinis. Lumen è laterna vultum Senis illuſtrans, quemadmodum oculos exhibet lectioni intentos, ita animum demonſtrat præter omnem curam adfixum cruci dilecti Redemptoris, cuius memoriæ, & obſequijs horror cryptę, & ſilentium probè conueniunt. Hic Aegyptius genere, omnium ſcriptorum illius æui teſtimonio celebris, fertur, trigeſimo ſuę ætatis anno inter Tyrones ſub Antonio militare cœpiſſe. Quadrageſimo Presbiter initiatus, Scythi ſolitudinem omnium primus aggreditur, vbi ſolitudine, & auſteritate loci, & victus, Anacoreticæ perfectionis ſpecimen, & poſteris exemplum prębuit. His armis poſtquam carnis vitia, & Dæmonis impetus diutino bello infregit, non tamen valuit Arianos hæreticos arcere, qui vrbibus ſua contagione infectis, etiam intra ſecreta Eremi Catholicos Patres cruentis armis appetiuere. Quippe recepto inter Diuos Athanaſio acerrimo fidei propugnatore, Lucium quemdam pſeudo Epiſcopum ſecuti, Alexandrinam Eccleſiam, quæ eorum impietati renitebatur, euerſis aris, direptis donis, necatis, vel eiectis ædituis, ad extremam fere cladem concuſſerunt. Eadem rabie eques in Eremum immiſſus innocentes Patres ad vrbem traxit, vbi primùm ſuggeſtione, & blanditijs, deinde tormentis, & mortis terrore ſtuduit Arianorum factio illos proprię perfidię illigare. Sed cum fidei teſſeram ab Apoſtolis traditam, & in Niceno concilio obſignatam audacter profiterentur, & iugulum alacres gladijs extenderent, hęreticos adeo terruerunt, vt neque auderent his mortem, quam cupiebant, inferre. Igitur ne auctoritas ſceleris Patrum virtute apud populum frigeret, fidei ſplendorem, quem nequibant ea hæreſum lippitudine ſuſtinere, exilio ablegant. Macarius noſter cum altero eiuſ-

Caſſianus collat. 24. c. 3. & 4.

Idem col. 15. c. 111.

Theodor. hiſt. lib 4. cap. 19.

dem

dem nominis, & ſanctitatis viro ad inſulam peſtilentis cæli inter Aegypti lacunas, alij aliò exulaturi deportantur. Sed vbique locum eſſe virtuti, exilium temporis breuitate, & rerum geſtarum magnitudine, oſtendit. Ad inſulam Chriſti fides nondum pertigerat; & incolæ addicti patrijs ritibus, quemadmodum commercia peregrinorum reſpuebant, ita veterem cultum, & barbariem congenitam retinebant. Nouu Sanctorum exulum Scapha vix appulerat, cum flaminis Idolorum filia malis Genijs agitata, clamore, ſtrepituque domum, & oppidum vertens, ad peregrinos Patres proſiluit. Furor indecorus virginis verecundiæ, & patris ſui dignitati, plurimos Oppidanorum ad littus traxit. Illa Sanctorum pedibus aduoluta lamentari, immo Dæmones ore ipſius fremere, Dei ſeruos ſecum improbè agere, qui antea vrbe depulſos, poſtea Eremo exturbatos, adhuc prohibeant, ne in minimo totius Aegypti angulo conquieſcant. Veterrimas hic ſedes ſibi, gentem vltro deditam, non iniurioſo bello ſubiectam. Cur ipſi opum, & dignitatum contemptores ſibi inuideant Inſulam paluſtri limo obſitam ſterilis ſoli, & ob aeris inclementiam extra omnium mortalium cupiditatem? Si tyrannicè occupare, & ius,faſque peruertere in animo habeant, ſe receſſuros, vt habeant. Illi immundos ſpiritus ſilere imperatos fuſa ad Deum oratione eijciunt, & puellam priſtinæ tranquillitati redditam,Flamini eius patri, quem miſeratio furentis filiæ eò perduxerat, reſtituunt. Gens tanto Chriſtianæ religionis experimento incipiens Idolorum amentiam ſuſpectare, deinceps libentius aures præbuit Macarijs, Deum verum aſſerentibus. Neque in longum protracta res. Inſigne, quod erat ſceleris, & religionis, Fanum Deorum demoliuntur, & Chriſto Eccleſiam ſtatuunt. Fama Alexandriam perlata Arianos perſtrinxit, qui diffiſi factum improbare collaudante plebe, & veriti ne Catholicorum fidei maior in dies honor accederet, ſanxerunt, ab exilio extorres occultè reuocari, & ad Eremos dimitti. Ita Macarius auctus titulo confeſſionis ad cryptam, & ſueta ſtudia reuertit, quæ nulla poſtea perturbatione intermiſit. Eodem abſente Crypta inſignitur miraculo, quod apud Ruffinum legas. Cęcum trium dierum itinere ad eam perduci rogauerat ſummo comitantium labore. Vbi Senem abijſſe comperit, præſentes rogauit, vt ad eam parietis partem ducerent, vbi Senex cubare conſueuerat. Ex ea aridum lutum, quo oblinebatur, detrahens, & aqua proximi putei, vnde idem bibere ſolebat, lutum diſſoluens, eoque oculos liniens, abluenſque, extemplo lumen recepit. Poſtquam ab exilio redijt,maioribus prodigijs claruit,ex quibus iuuabit pauca quædam referre. Rixa inter inter accolas orta vnum ex his proſtrauerat. Alter perperam homicidij inſimulatus, cum

ad

ad ſupplicium peteretur, ſalubri conſilio ad Macarij cellulam perfugit; nam eius auctoritas tumultum præcipitis turbæ in æquum, ac maturum de re iudicium conuertit. Porro ille necis reatum negare, hæc leues ſuſpiciones obijcere, nullibi tamen teſtimonij, vel indicij ſatis. At Senex certò facti ſeriem reſciturus, ad ſepulcrum interfecti illius perrexit, & Chriſti nomine adiuratum iuſſit edicere, num auctor eius necis extitiſſet, qui accuſabatur. E tumulo vox reddita eſt, non illum ſibi vitam eripuiſſe. Vocem plebs agnouit, ac ſtupuit,cupiens vlterius de homicida interrogari. Cui Senex, hominem,inquit,profuit calumniæ eximere, obeſt alterum capitis periculo implicare. Etiam magicum facinus Macarij Sanctimoniæ ceſſit. Puello viro nupta,iugalem fidem inſigni pudicitia tuebatur, deperibat eam Aegyptius adoleſcens irrito labore, ac libidine. Ea propter ad ſacrilegas artes conuerſus, vt marito odium puellæ gratiam ſibi pararet, præſtigiatoris cuiuſdam opera illam equina ſpecie deformem oculis intuentium exhibet. Coniux qui domo abſcedens puellam reliquerat, vbi rediens equam aſpexit, pene dolore concidit. Nec minor puellæ ſtupor, dum familiares auerſis ab ea oculis ſermonem horrent, in ſtabulum conijciunt, & iumentorum paſtionem apponunt. Sic familia ſubtrahente humanos cibos, ipſa belluinum pabulum refugiente triduo ieiunatum. Perijſſet tandem miſera, niſi Deus viro ſpem inieciſſet, poſſe abigi malum Macarij interceſſione. Igitur vxorem capiſtro ad virum Dei adducit. Diſcipuli obuiam profecti, & eadem illuſione caligantes, ſciſcitabantur, quare equam ſic ad Senem traheret. Ille obortis lacrymis inquit. Hanc ego puellam vxorem duxi, nunc equam traho incertus mea, an ſua culpa. Interea Macarius de coniugum infelicitate à Deo præmonitus,eundem intentiùs precabatur,& poſt orationem egreſſus cellula,nullo præſtigiò deformem, ſed afflictam intuitus puellam,luſtrali eam aqua perfudit, & ſacris precibus adhibitis, ſubiecit aſtantium oculis ex equa puellam aſpiciendam. Cibò adiuta diſpulit tridui inediam, & ab eodem Macario accepit, quomodo deinceps ſeſe tutam aduerſus præſtigias ſeruaret. Namque intellexit, ideo Magum auſum fuiſſe ſuis artibus in eam ſæuire, quia diutius abſtinuiſſet ſanctis Eccleſiæ myſterijs, quæ tutiſſima ſunt Chriſtianorum arma, & præſidia. Alterius etiam virginis curatio admiranda. Inuaſerat corporis verenda vlcus malignum, quod latè ſerpens,etiam vermes ferebat putridum corpus depaſcentes. Fœda res, & morte ipſa atrocior. Sanctus integram hebdomadem precibus vacans, cum ſæpius perductam ad ſe virginem oleo vnxiſſet, incolumem remiſit, ita exeſę carnis vitio coaptato, vt ablato,quod ſexus fuerat muliebris, puella eunucho ſimillima,liberè poſtea inter viros

ros degeret. Adhuc maiora. Hæreticus quidam, Hieracis ſectator, facundo ore, & aculeatis è dialectica argumentis, aduerſus futuram carnis reſurectionem inuectus, audientium Idiotarum animos, qui plures aderant, ambiguos agebat. Eò Macarius accitus, profluuium illud verborum vno Pauli Apoſtoli dicto ſtitit, & nutantes imperitorum mentes perinde obfirmauit, atque ſi hæreticum eodem Pauli gladio detruncaſſet. Inquit: Non eſt in verbo regnum Dei, ſed in virtute. Cœmeterium adeſt, ſi quis defunctorum euocatus ſurrexerit, ei, qui euocauerit, fidei, & reſurrectionis teſtis eſto. Fœdus id acceptum. Rogat Hieracitam Senex, vt prior fidei ſuę periculum faciat, ille primas ſeni tribuit, qui pepigiſſet. Flexis ad orationem genibus Pater Deum ſibi, ac fidei adeſſe rogat, & nomine ipſius iubet, Monachum nuper defunctum reuiuiſcere. Vox vitę nuncia ſtatim de ſepulcro auditur, exhumatur defunctus rediuiuus, veræ fidei, & futuræ reſurrectionis teſtis. Nugator ille inita ſtatim fuga extra regionem exulatum abijt. Aliud etiam portentum eſt guloſi Dæmonis, quod ſubijciam. Adoleſcens obſeſſus ita ab eo afflictabatur, vt frequenter cogeretur, ternos panis modios, & aquæ amphoram vna cœna abſumere. Sed quia ſtomachus tantum cibi pondus continere non poterat, in eructatione egeſtum Dæmon in fumum vertebat. Immanis vorago non vnius priuatæ familiæ fortunas, ſed cenſus maiorum Principum hauſiſſet. Igitur cum inopia largitatem ciborum minueret, (refugiunt aures immunditiam) cogebatur infelix propria reſumere excrementa. Hunc contrarijs omnino artibus, & more Medicorum, antidotis Macarius curauit. Gulæ peſſimi Dæmonis obiecit ieiunium ſeptem dierum. Superbiæ adhibuit tormenta humillimæ orationis. Irę oppoſuit miram erga affectum iuuenem charitatem. Sic vorax hoſpes eiectus. Claudatur elogium dono vaticinij, quo Macarius, præter cętera virtutum prodigia, poſt mortem eluxit. Duos in Scythi diſcipulos erudiebat. Ioannes obſequijs magis aptus, etiam familiariùs altero, Seni hęrebat. Animo ipſius inerat aliqua parcitatis rubigo, quam Macarius præſentiebat paulatim in auaritiam, deinde in rapinam fore coalituram: ideo oppoſitum auaritię malo decus liberalitatis inculcans, dicebat, opes religioſo viro venenum eſſe, & diuitiarum cupiditatem non abeſſe ab Idololatria; vndè eidem minabatur vetus Giezi ſupplicium, ſi quando ab hac virtute, qua Dei munificentiam ſeruuli ęmulantur, ad vitium tranſiret, vnde facillimus ad quamlibet iniquitatis ſpeciem traiectus eſt. Miſcet namque auarus opum deſiderijs cædes, periuria, rapinas, nihil inter ſacrum, & profanum diſcernit, vnum eidem ius, & iniuria. Interim Macarius nonagenarius curſum ſuæ ætatis, quam ſanctiſſimè egerat, morte abſoluit, & Ioannes eius

cel-

cellulæ hęres,eidem in Sacerdotio ſubrogatur. Sed confiſus,ſolo dignitatis titulo poſſe virtutes retineri, immemor vaticinij,ſenſim à veſtigijs Macarij receſſit, & in auaritiæ cœnum lapſus, etiam pauperum Chriſti bona ex fidelium liberalitate legata raptu vſurpat. Flagitium illico pœna ſecuta eſt, quę Giezi lepram,iuxta Senis vaticinium, miſero intulit adeo immitem, vt ſcabrum vbique corpus, nec ſpatium inter puſtulas haberet, quo extrema digitorum illæſa ad cutem pertingerent. Quoad vixit miſellus,proprij criminis, & alterius ſanctitatis teſtimoniũ, potuit cęteros,ex ipſa morbi atrocitate,ſacrilegij pœnas edocere.

NOTAE.

MACARII huius feſta dies eſt in faſtis Eccleſiæ 18. Calend. Februarij. Fuſè de eo ſcripſerunt Euagrius, eius aliquando diſcipulus cap. 28. & Palladius num. 19.

Omnes fere auctores ipſius ſanctitatem, & miracula conteſtantur. Vnum nos notandum duximus.

Quæſtionem de reſurrectione ſuſceptam aduerſus Hieracitam, quam Palladius, & Sozomenus vix attingunt; longè ab hac Euagrij narratione refert Caſſianus collatione 15. cap. 3. Ibi hæreticus aduerſarius, non Hieracita, ſed Eunomianus ponitur.

Mortuus ille, qui ſuſcitatur, non dicitur Monachus nuper ſepultus, ſed antiquiſſimus Idolorum Sacerdos, qui Regum ætate vixerat,longè ante aduentum Saluatoris Ieſu Chriſti.

Idem aduerſarius non rei interfuiſſe, ſed oppignerata in craſtinum fide, ſcribitur,conſulto periculum detrectaſſe.

Plura etiam Macarij facta, & dicta Monachis ſalutaria reperies apud Scriptores; quæ neſcias,huic Aegyptio, an alteri Alexandrino aſcribas.

De Flamine Gentilium à quodam Macarij diſcipulo conuicijs laceſſito, ſed vlto abundè iniuriam, & manſuetudine Macarij ad Chriſti fidem perducto, hiſtoria eſt; quam neſcis vtri potius conſignes.

Item de expilatore ipſius cellulæ, cui idem,res ablatas vt tutus exportaret, præſto fuit.

Refertur à Gennadio inter Eccleſiaſticos ſcriptores, cuius etiam extat in Bibliotheca veterum Patrum Epiſtola ad iuniores Monachos. Circumferuntur etiam ipſius nomine Homiliæ plures, ſed quæ cenſura indigeant. Conſule de his Indicem expurg. Romæ editum in Macario.

Alter Alexandrinus erat MACHARIVS: *illi*
Sanctorum ſtudio diſcere geſta fuit.

Atq; duos reperit vitrei prope fluminiſ vndam
Inter ſylueſtres tuto habitare feras.

24

MACARIVS

ALEXANDRINVS.

PRODIIT ex eadem Schola Antonij alter Macarius,titulo confeſſionis , & exilij gloria æquè conſpicuus,quem ea ætas , vt ab Aegyptio dirimeret, Alexandrinum dixit, & Scriptores quidam Vrbanum appellarunt,ab inſita comitate, & lepore orationis , quibus, citra quandam Aegyptij ſeueritatem, animos diſcipulorum ſibi deuinxit, & ad diuina ſtudia prouexit. Iam olim Arianorum improbitate coactus fuerat ſolum vertere, & in proroganda apud Inſulanos fide, vt diximus, ſtrenuam operam alteri Macario nauauerat. Poſtliminio Celliæ Eremum reuiſens, vbi diu Monachus militauerat, & Sacerdos præfuerat, ſueta officia repetijt. Sed viro eximiæ ſanctitatis, & gloria miraculorum cæteris Anacoretis miraculo, non hic ad imaginem titulus, ſed volumen, cui etiam plures inſudarent Scriptores, minus eſſet. Nos pro vſu pauca, ſelectaque. Ipſe cæleſtem gloriam adeptus, & vbique mortalium clariſſimus,vota pro penſo accipiet. Quamuis inter primordia ſanctæ auſteritatis gulæ tyrannidem cibi parcitate euertiſſet, tamen excitus fama Monachorum Tabenneſiotarum, qui quadrageſimæ ieiunium crudis agebant, ſeptennium coctis abſtinuit. Poſtea his multò parciùs tres annos victitauit; nam ſingulis diebus quincuncem panis, & aquæ tantillum adhibuit. Neque tamen acri ieiunio luxuriam adeo protriuit, vt illam tum fomitem fragilitatis, tum ſtimulum ſuperbiæ non pateretur. Porro ſibi infenſus, vt ſæuioribus aculeis carnis ſtimulos retunderet, hanc viam ad victoriam iniuit. In Scythi Eremo,Celliæ proxima, palus erat vliginoſa, & arundinum ferax, quæ culices alebat grandiores, etiam aprorum cutem aculeo traijcientes. Hanc Macarius cum libidine luctaturus palæſtram ſubijt, in qua nudus, ſedenſque anni fere dimidium permanſit, ita culicum ſæuitia puſtulatus, vt leproſis deformior,humanam pene formam exueret, atque ad cellulam reuertens, vno tantum vocis ſono poſſet à diſcipulis cognoſci. Eundem cominus cum hoſte dimicandi cupidum voluntas cœpit quærendi inter deuias ſolitudines ſepulcrum Iannis, & & Mambres,Magorum olim Pharaonum gratia potentium, quod ferebantur, ſibi conſtruxiſſe in receſſu peramœno, ſed congeſtis theſauris, & aſſidua Dæmonum cuſtodia hominibus inacceſſum. Inuium iter erat,

&

& immanis vbique ſolitudo. Macarius noctu nautarum more ſtellam ſibi ducem itineris ſtatuens, in ſabuloſa regione ad ſingula milliaria calamos defigebat, qui ſpatium, & reditum indicarent. Nono cœpti itineris die, poſtquam paululum obdormiuit, collectos in faſcem calamos, quos ſingulos fixerat, ad caput reperit. Facti altera eſt opinio. Vel Dæmonem eos euulſiſſe, vt Macarium errore viarum implicaret, vel Deum permiſiſſe, vt magis diuinæ prouidentiæ, quàm humano ingenio fideret. Paululum à ſepulcro aberat, quando Geniorum legio deformi ſpecie, armis, & vocibus minitabunda in virum Dei exiluit. Ipſe rictus horribiles, & minas ſubridens, ocioſè locum, tumulumque perluſtrauit. Præter ingens ædificium, & aurea quædam dona, nihil ibi ſpectabatur præclarius, quam cadus aeneus, nexu ferreo pendens è margine putei, & mala quædam punica ſole areſacta. Deſpecto igitur cum fama ſua monumento, Macarius diſceſſit. Sed viatico carere iam cœperat, & feſſus itinere, ac ieiunio labaſci, cum ab inani quodam ſpectro in aliquam ſpem erectus eſt. Non vltra ſtadium puella videbatur albo amicta vrceum tenere, & Macarium inſequentem ad potum inuitare, ſed quamuis hic celeriorem greſſum intenderet, eà tamen ſemper ſtadij interuallo aberat, donec euaneſcens ſpem Macarij, ſecum rapuit. Verùm liberaliorem eo ſpectro ſe præbuit grex agreſtium Bubalarum, qui puellæ illuſioni ſuccesſit: nam quædam recens effœta coram Macario ſubſtitit vbere affluente. Cæleſtis etiam vox fuit, vt ſtantis vbera exſugeret. Itaque ad vbera liberaliter admiſſus, lac abundè bibit, eamque proprij fœtus oblitam, vlterius vſque ad Celliam, altricem, & comitem habuit. Diſpar huic feræ altera viro maleficium intulit, ac recepit. Puteus fodiebatur appoſita margini vi ſarmentorum, quæ lapſum telluris egeſtæ prohiberent. Inter ea aſpis latebat, quæ inter opus admotam Macarij manum morſu valido perſtrinxit. Vulnus à veneno cunctis mortiferum nihil prohibuit, quin ille inoffenſus anguem manu diſcerperet. Attamen, quamuis clara adeo prodigia haberentur apud cęteros pignora perfectionis, ipſe tamen proprijs meritis diffidens, maiorès adhuc auſteritatis, & macerationis cauſſas quæſiuit. Fama olim acceptam virtutem Tabenneſiotarum voluit coram experiri. Ea propter reiecto cucullo, famulari veſte amicitur, pergit, & Pachomium Archimandritam precatur, vt ſe ſe inter Monachos recipiat. Excellebat Pachomius, pręter ſanctimoniam, etiam ſingulari prophetię dono, ſed diuino permiſſu tunc Macarij arcanum non eſt aſſecutus. Ergo labentem ætatem, & corpus imbecillum intuitus, vt ab eo deſiderium auerteret intempeſtiuæ aſperitatis, obtrudebat arctam, & præruptam religionis ſemitam, quam ſtatim à conſpectu refugeret. Hic tamen precari, vt in

ſemi-

ſemitam admittatur, nunquam ab ea pedem relaturus. Hinc prece, inde excuſatione certatum eſt tota hebdomade, quam Pachomius ieiunè actam ab eo ſentiens, accepit omen futurę virtutis, ac firmitatis, & Monachorum conſulto Senem inter Tyrones locum habere iuſſit. Quod veteranorum Dux inter Tyrones opus pretermitteret? Aduenit quadrageſimale ieiunium, quod ſinguli crudo, & parciore victu celebrabant. Perfectiores pauxillum cibum ad veſperam ſumere, alij poſt biduum, alij ad quintum diem. Ipſe ad opus textorium madefactis palmarum folijs ſtans in angulo, non humano cibo, neque aquę potu vſus eſt, preter quam folijs crambes; & his parcè admodum, nec citra Dominicam diē. Ita ieiunium vſque ad Sanctum Paſcha ſtrenuè toleratum. Sed exemplum tanti laboris, & inedię, quod cæteros debuerat ad ęmulationem prouocare, potius in ſeditionem vertit; ac ſi Abbas ferreum hominem admiſiſſet, qui eorum fragilitati conuicium faceret. Quis mortalium, inquiunt, iugiter ſtans, orans, ac laborans, non ſomno, non ſede, non cibo indigeat? Quid robur in homine ætatis occiduæ, & ieiunium, & vigilias indefeſſus contemnat? Pachomius idem anxius ſuſpicabatur, Senem altioris eſſe virtutis, quàm ex aſpectu conijci poſſet: ideoque Deum ſupplex orabat, vt hoſpitis ſibi conditionem reuelaret. Accepit diuinitus, hunc Macarium Alexandrinum eſſe, non obſcurę famæ, & ſanctitatis virum. Itaque Senem amplexus, appellat ex nomine, quęritur voluiſſe, ſic amicos latere, vt parum ab iniuria abſuiſſet. Ille non inficiari, ſe Macarium eſſe, ſed negare vllis petitum iniurijs, immo adiutum exemplo eorum virtutis, quam rumore diſperſam, fama nobiliorem compererat. Ita ſeditio in admirationem conuerſa. Adijciam & rerum abditarum perſpectionem. Presbiteri cuiuſdam caput Cancer, atrox morbus, horribili ipſius dolore, & nauſea intuentium rodebat. Et cum ſalutem impetratum ad Macarium veniſſet, ſeuero admodum conſilio ab illo repellebatur. Diſcipuli immanitatem vlceris, & ſpectaculi fœditatem miſerati, pro viro apud Senem precibus laborabant. Quibus ille inquit: Presbiter ſibi malum conſciuit, qui turpi mulierum commercio pollutus, auſus fuit ſacris miniſterijs perfungi. Huic ego recuperandæ ſalutis conditiones do. Perpetuò ſe ſacris altaribus abdicet, & cum populo diuina myſteria ſuſcipiat. Ille occulti ſceleris turpitudinem confeſſus, dolenſque abdicationem pollicetur, & Macarij manu tactus, incipit ab horribili morbo conualeſcere; mox capillitio donatur, quod ſuper exeſam cutem prodigiosè creuit. Sed hominibus præſtita beneficia ſileant, dum beſtijs eadem collata narramus, licèt interdum ſerie rerum, ac temporum ſubuerſa. Leæna catulum ferens, impulſo cellulæ oſtio, ad Senem ingreditur. Fœtum ad pedes ſedentis

proij-

proijcit, nutibus, & rugitu opem depoſcit. Pater in catulo luminis orbitatem noſcens, oculos ſaliua linit, & ab oratione ſurgens, prorſus ab eo cæcitatem diſpulit. Fera illuminatum fœtum vberibus admouet, inde abreptum cellula exportat. Craſtina rediens affert munus, ouinam pellem cæteris ampliorem, qua Macario grates exſoluat; eamque rictu ad lætitiam compoſito, & cum gemitu offert. Macarius vero donum ex alieno grege raptum reijcere; Leæna ſubmiſſo corpore reptans ad pedes reponere, eiulare, dolere munus reiectum, donec Senex dixit, accipere ſe munus, ſi deinceps à gregum infeſtatione temperaret. Illa, nutu capitis viſa conditiones accipere, extemplo abſceſſit. Sed pellem ipſam, eximij miraculi monumentum, à Macario acceptam Athanaſius Antiſtes Alexandrinus tanti fecit, vt eam Melaniæ nobiliſſimæ mulieri donum daret, inter præcipua religioſæ domus ornamenta ſpectandam, qua belluinam quiſque gratitudinem commendans, humanam amplius ingratitudinem deteſtaretur.

NOTAE.

ETIAM Alexandrinus hic recenſetur inter Sanctos 4. Nonas Ianuarij. Inſignis de eo paſſim mentio eſt apud veteres.

Elogium maximè conſtat ex his, quæ referuntur ab Euagrio cap. 29. quibus vberiora ſubdit Palladius num. 20. Sed Sozomenus, & Niceph. hunc Alexandrinum confundunt minùs fortè cum altero Macario, cognomento homicida, cuius etiam ſeiunctim ab his meminit Pallad. titulo Macarij iunioris num. 17. Quem errorem optimè recognouit Baronius in notis ad Rom. Martyrolog.

Prodigium Leunculi ab eo illuminati tradit Ruffinus, ſed differt ab eo Pallad. dum catulum eundem Hyene appellat, interprete Gentiano Herueto, & feram ipſam Hyenam dicit.

Noſti lector animal ſubdolè atrox, quod noctu hominum voces ementitur, vt ædibus eductos necet, voretque.

Ab hoc Macario differre illum putamus, quem vitiata à quodam amatore puella, cum falsò ſtupri inſimulaſſet, coacta fuit in enitendo fætu innocentem, ac Sanctum confiteri. Quibus ille præconijs vanam gloriam timens loco aufugit, & in Scythim venit. Vitaſp. par. 2. cap 95.

Alter etiam ille habetur, ac fortaſſis Euagrij diſcipulus, cui Ruffinus Aquileienſis præfationem ad libros Περὶ ἀρχῶν, *inſcribit.*

ANV-

Magnus ANVB *pietate fuit, cæleſtia pura*
Contemplans oculo mentis, amansq; Dei.

Cui crebrò apparens diuina potentia, vorum
Sectari verum ſemper amare iubet.

25

ANVBIS AEGYPTIVS.

HABENT temporum calamitates, vt rebus perditiſſimis virtus plurimorum maximè illuceſcat. Sic inter bellorũ tumultus copia militum, ac triumphi ſpectantur Imperatorũ, qui tranquilliori ſeculo togati, priuatique conſeneſcerent. Sic ſæuiente perfidia illuſtratur eorum fides, quos Gentiliũ furor, aut hæreticorũ odium afflixerit. Incertum eſt, num Anubis hic aduerſus Idololatras, an Arianos illis deteriores ſteterit pro fide Orthodoxa. Conſtat tamen eius ætate ab vtriſque illatã Chriſti Eccleſiæ perſecutionẽ, & hunc inuictũ perſtitiſſe multa gloria, & religioſæ virtutis incremento. Nam oblato ſemel corpore cruciatibus, cum veritati teſtimoniũ reddidiſſet, nunquã poſtea ab ea deflexit, vt mendaciũ, vel in re leuiſſima diceret, quod etiã de eo Scriptores meminerunt. Sed quæ dona cælitus receperit, quàm familiariter ſanctis Angelis vſus fuerit, & quibus actibus initũ ſemel Martyrij decus honeſtauerit, delectabit audire ex ore ipſius, cũ extra omnẽ iactãtiæ ſuſpicionẽ, euictus precibus quorundã Patrũ, ea occaſione ipſe de ſe diſſeruit. Sirus, Eſaias, & Paulus ſummæ religionis, & abſtinentiæ viri, ſeiunctis conſilijs è diuerſa regione veniebant, vt Anubim inuiſerent. Flumen, quod cœptũ iter præcidebat, lembo carens tranſitorio, ad ripã omnes coniunxit. Propterea ſalute inuicẽ dicta, ac repetita, itineris cauſſam quiſque ſciſcitatur. Vbi ſe Anubis deſiderio profectos ſinguli faſſi ſunt, id prodigioſè acceptum eſt, creditũque aliquo diuinę prouidentiæ arcano contingere. Sed quia Senis domiciliũ tridui iter aberat, nec cymba videbatur, qua flumen tranſmitmitterent, alteri ad Sirum verſi rogant, vt à Deo nauigium depoſcat. Is officium orationis nõ detrectare, ſi ambo comprecatores accedant. Pulchrè adeo oratum eſt, vt ad finem orationis nauigium appellere nullo remige, ſed forma celeri, expeditaque. Vbi Patres conſcenderunt, lembus aduerſo flumine ſponte actus, triduanũ iter hora vna expleuit. Hoc Siri precibus datum. Alijs prodigijs comites donati. Eſaias naui exiliẽs, inquit, Domino reuelante didici, Anubim hac ipſa via nobis occurſurũ, & conſciũ ſecretorũ cuiuſque noſtrũ de his palã acturũ. Subiecit Paulus. Ego item diuinitus accepi, illum poſtridie ex humanis deceſſurũ. Proh ſeculi felicitatẽ, quod in vrbibus agmina Sanctorum Antiſtitũ, in Eremo Sanctorũ Prophetarum turmas aſpexit miraculorũ, & præſagiorũ gratia inclytos. Nihil ex his vates fefellit. Obuius Anubis veniens dixit, aduẽtum eorũ ſibi ante fuiſſe reuelatũ, & exoptaſſe eos corã excipere, quos

animo abſentes cœperat adamare. Etiã quibus ſinguli pollerent virtutibus, quibus meritis ad æternã felicitatẽ contenderent, iuxta eorũ vaticiniũ aperuit. Cui Paulus. Qui tibi noſtra hæc ſecreta detexit, idem nobis indicauit, te poſt triduum ex tenebroſa hac humanarum ſolicitudinũ eluuione ad perennem quietem, & claritatem migraturum. Igitur qui Regnum cæleſte proximè ſpectas, & metam laborum prope attingis, nos edoce, quibus auxilijs periculoſam vitæ huius viã decurriſti. Nullũ eſt, quod metuas inanis gloriæ, vel iactantiæ periculũ, ſi noſtris precibus, & Chriſtianæ charitati fauens, vitã probè actã, poſteritati incitamentum transmiſeris. Flexit Anubim mentio charitatis, vt breui totius vitæ epilogo totum ſeſe effunderet. Inquit. Poſtquã fidei poſtulatus veritati teſtimoniũ reddidi, omni prorſus mendacio abſtinui. Nihil mala cupiditate ambiui. Victũ, ſi quando loci ſterilitas negauit, è cælo accepi. Cum notitia rerum, quæ in terris geruntur, etiam lumine donatus ſum, quod diſcuſſo torpore mentem Deo vigilẽ intendi. Solitudinem crebra Angelorũ viſione, & colloquio alacer tuli, eoſque ad virtutem ſtimulos, ac pręceptores habui. Nihil eorũ, quæ poſtulaui, Deus irritum fecit. In extaſim raptus vidi agmina Angelorũ erga maieſtatẽ ſupremi Numinis, & ineffabile Deitatis myſteriũ venerabunda. Purpuratos Martyrum choros, & albentes cohortes Monachorũ, atque legiones omniũ iuſtorũ aſpexi laudibus ſui conditoris addictas. Præterea Satanã perfidè, ac ſuo malo ſuperbum, & rebelles ſecũ Angelos vidi ęternis incendijs dãnatos, & ad profundas terræ latebras relegatos ibidem cruciari, collætãtibus iuſtis, vltã ſic veterẽ eorũ perfidiã, & recens odiũ, quo humanum genus inſectantur. Triduũ, quod vitæ Anubis terminus erat, iucunda Patres collatione de diuinis rebus peregerunt. Ipſe ſtatuta hora à vinculis huius vitæ placida morte exſolutus, ſub aſpectu Patrum inter choros Martyrum, & Monachorum ſuſceptus in cælum abijt.

N O T Æ.

A B. Euagrio cap. 10. & Palladio num. 58. Anuph appellatur. Sozomenus, qui illum inter vetuſtiores Aegypti Patres commemorat, & ex auditu refert, quæ de eo Euagrius item ſcripſit, Acuph dicit, lib. 7. cap. 13.

A Nicephoro Anub nuncupatur lib. 9. cap. 14.

Nos libentius huic aſſentimus, qui Anubim priſcum illius populi Numen legimus, credimuſque talium nomina in familijs coaptata, tunc in religionis ſignum viguiſſe, poſtea apud Chriſtianos retenta in triumphum eſſe ſubactæ Gentilitatis.

CHRO-

Et ſi non paucis CHRONION foret obſitus annis,
Atq; pium premeret tarda ſenecta virum,
Ad diuina tamen, reliquis non ſegnior, ibat
Officia, et ſacra creber in æde fuit.

CHRONION PHOENICEVS

QVO hic curuam centum, & decem annorum ſenectam trahit? Num illa ætas aeneos homines tulit, quos neque ieiunia, neque labores frangerent? An rerum inopia, & victus aſperitas Eremo familiares, adeo Sanctorum membra durauerant, vt exemplo Ponticarum Anatum, quæ ab aſſueto pabulo ad venenata alimenta traductæ, his deinceps innocuæ victitant, ipſi quoque auſteritatem experti, arbitrabantur, nihil ſibi commodum eſſe ad futuræ vitæ felicitatem, præterquam vitę huius incommoda? Scimus tenaciſſimum eſſe vinculum diuturni vſus, & hominis ingenium ſenſim ſui oblitum, aduerſis prorſus ſtudijs illigari; pręſertim ſi religione tactum, ac ſpe diuinorum munerum impellatur. Sic facilè crediderim, potuiſſe Chronionem fractam ętatem antiquis ſtudijs aptare, & in optimo vſu vel uiribus impotentem, inuicto tamen animo perſiſtere. Nonne hoſpes illum uides proximum templum petere? Illic ſenectutis ſolatium, uitę ſpes, & ſepulcrum. Olim ſub Antonio Anacoreticam uitam eruditus, per ipſa inceſſit ſui inſtitutoris ueſtigia ad apicem perfectionis, etiam Antonij ætatem quinquennio ſupergreſſus. Itaque acceptam ſub tanto Agonotheta diſciplinam, & ſecunda fama ad extremam vſque ſenectutem exercitam, quantis oportuit prodigijs enituiſſe? Verùm ſilentio ſcriptorum ea nos prætereunt, qui arbitrati vniuerſa animi ornamenta poſſe complecti, ſi vnius tantum virtutis meminiſſent, illum profundæ humilitatis titulo extulerunt. Probè: vt è quadrata baſi metiaris reliquam ſpiritualis ædificij molem, eamque fundamentis concordem cognoſcas hominum, temporum, ac vitiorum motibus inconcuſſam reſtitiſſe. Num. 15.
Chronioni etiam pręclara quædam Palladius aſcribit conſona ætati eius, ac virtuti; niſi alter extitit eiuſdem nominis, quod ambigo. Prodit auctor, hunc prognatum eſſe è Vico, cui nomen Phœnix, & progreſſum ulterius in ſolitudinem decimum milliarium, fodiſſe puteum ſalubrem admodum (rem inter bibulas arenas prodigioſam), cui poſtquam domicilium adiecit, Deum precatus eſt, ne inde aliquando ad frequentiora loca abduceretur. Poſtquam in celebrem opinionem ſanctitatis apud omnes creuit, conuolantibus illuc multis inſtitutorum ipſius ſtudioſis, cellula in Monaſterium emerſit, in quo trecenti fere diſcipuli numerabantur. Et quia Religionis præcepta oportebat ſacroſancto Myſteriorum uſu foueri, idem Sacerdotio inſignitus eſt, quo per-

functus annos ſexaginta, extremum diem, ut uixerat, ſanctiſſimè obijt. De eodem Palladium habeo auctorem, quod poſt initam Presbyteri dignitatem nunquam Eremo diſceſſerit, nec cibum ſumpſerit, quem ſibi labore manuum non parauiſſet.

N O T AE.

IN tabellis Sadelerianis perperam inſcribitur Ciomus, cum nullus eius nominis extiterit inter Anacoretas.

Cronius dicitur ab Euagrio cap. 25. & Palladio num. 25. vbi Preſbyter Nitriæ, & Antonij diſcipulus memoratur.

Idem auctor ab eodem præponitur hiſtoriæ Eulogij Alexandrini, & viri cuiuſdam membris detruncati, quem piè alendum ſuſcepit.

Item viſionis cuiuſdam admirabilis Beati Antonij, & vitæ Pauli ſimplicis numero 26. 27. & 28.

An idem ſit cum Phœniceo, inexploratum habeo. Sed neque piaculum fuerit res geſtas amborum coniunxiſſe.

AMON

AMMON in Nitri ſquallentis cultor eremi,
Multiplicis fulget fons et origo boni.

Sacraq; ſparſurus pietatis ſemina, fratrum
Vndiq; ſollicito conuocat ore gregem.

AMON NITRIOTES.

NITRIA Eremus eſt quadrageſimo lapide ab Alexandria, & ab Aſceterio Magni Antonij abiuncta itinere trium dierum, ſed proxima Vico, qui nitri admodum ferax, ipſi nomen communicauit. *Euag.c.21* Locus extra hominum frequentiam æſtu ſqualet atrociore, & aquæ penuria laborat; neque incolas patitur prȩter Eremitas, qui horrida ambiunt. Forſan, & nitrum, cuius eſt ſordes detergere, ſymbolum extitit futuri illic poſtea lauacri, quo ſordes criminum acri pœnitentia abluerentur. Hanc omnium athletarum primus penetraſſe Amon memoratur, qui morum humilitate, & miraculorum gloria ibidem profunda iecit fundamenta Monachalis obſeruantiæ, eamque intra cellulæ limen cœptam ad quinquaginta Monaſteria transfudit, quæ in eadem Eremo ſub Amone conſtructa, auctores non obſcuri nominis produnt. *Caſſian. Collat. 21.* Sed occaſio, quæ illum ab ædibus, & commodis vitæ mitioris tranſtulit in nudam regionem, adeo inſignis fuit, vt operæprecium ſit, eamdem altiùs repetere. *Sozom. li. 6.cap. 31. Niceph. li. 11. ca. 38.* Nobilis generis adoleſcens, cum natus annos duos, & viginti parentes fato amiſiſſet, Patruo adhæſit, qui ipſius coniugio reſtitui labentem domum peroptabat. Familiæ ſplendori, & ætati ipſius ætas, & nobilitas reſpondebant puellæ, quæ vxor ſpondebatur. Et quamuis auerſo animo coniugium iniret, tamen ne palam reniti Patrui conſilijs crederetur, patrio more paſſus eſt corollis redimi, & in thalamo ſedens affines, amicoſque gratulantes excipere, atque demum remotis arbitris ſecreta adire nuptiarum. Sponſa aderat virginalem pudorem, quem ſexus, & generis modeſtia tueri ſolet, non vltro dimiſſura. Fortaſſis inde occaſionem Amon ſumpſit, vt coniugi oſtenderet, maximum eſſe virginitatis diſpendium, minimam ſobolis neceſſitatem, atque ex carnali commercio nihil prȩter turpem, ac momentaneam voluptatem, quam hominem pudeat, cum beſtijs communem habere. Quantò nobiliùs, ac beatiùs ageretur, ſi vterque integram mentem, & incorruptum corpus Deo voueret? Num propterea humanum genus deſiturum, vel hæredes, qui congeſtas amborum opes diripiant, & defunctorum memoriæ detrahant? Tanta ne liberorum neceſſitas, vt certa virginitatis iactura, & incerta ſpe procreandi, dare his operam velint, qui ſi enaſcantur, ſæpe genitores oderint, affligant, & familiæ dilapidatione cogant miſeram ſenectam traducere? Eſto, quod frugi naſcantur, parentes ament, atque domeſticæ rei ſtudeant; tamen quando pa-

rentum animi vacabunt ſolicitudine, ne ab alijs lædantur, vel ipſi alios laceſſant? Quot nex, vel acerba mors filiorum parentes confecit? Fœcunditate longè felicior ſterilitas, ſi liberorum loco virtutes optet. Caſtitatis remunerator Deus eſt, merces Cælum, cuius gloriam nunquam interituram nequit homo ſatis pro excellentia conijcere. Itaque ſi huc reſpiciant, non votis ſubſidia, non factis mercedem defuturam. Etiam libellum è ſinu proferens, ſententijs Sanctorum Patrum virginitatis merito fidem ſtruxit. Mira facundiæ vis. Puella ſuapte ſponte in pudicitiam prona, incitante marito, ſanctiùs virginitatem vouet, etiam pudici thori arcanum nunquam euulgatura. Prudenti conſilio condictum eſt, vt iiſdem ædibus, ſed lectulis ſeiunctis viueretur. Ita conſtantia apud propinquos nuptiarum opinione, duo de viginti annos pudicè, ac religioſè conuixerunt. Dæmonis inuidiam ob coniugum continentiam, & deſpectas ab adoleſcentia libidinum faces, hoſpes meditare, atque tentationes, & artes conijce, quibus ille ſtuduit ex occaſione contubernij ambos in mutuos amplexus prouocare. Hos iure matrimonij, ætatis, ac formæ licitos ſub eodem tecto quis effugeret? Propterea bellum cæteris acrius etiam nobiliorem triumphum dedit. Menſa communis erat, nox ſingulos ad orationem diſpertiebat. Ille, vt ocioſas cogitationes propulſaret, ſummo mane hortulum adibat, & Balſameto, quod illius regionis delicium laborioſè colitur, diurnum opus impendebat. Hæc rem familiarem curare, oratione, & pijs operibus diem inſumere. Poſtremo, ne tantum facinus lateret, ſed exemplo alijs prodeſſet, vxor Amonem rogat, vt ſeorſum ambo viuerent, & ſui generis quiſque aſſeclas Deo famulaturos inſtitueret. Amon, cui nihil potuiſſet optatius contingere, commendata coniugis voluntate, paternas ædes, & fortunas eidem dimittit, & in montem Nitriæ ſecedit, vbi deinceps duobus extructis ſibi manſiunculis auſterè, & ſanctè vixit. Vxor etiam diuino cultui, ac propriæ ſaluti conſultum volens, Ædes in Cœnobium conuertit, & aggregatis eo virginibus, ſanctum pudicitiæ, & religionis propoſitum latè propagauit. Neque tamen ſeiunctos adeo præteriuit coniugalis dilectio, vt ſaltem bis in anno ille conſortem non reuiſeret, & de communi profectu gratularetur. Verùm quę prodigia Amonis in Nitriæ Eremo? Pudicum repudium ſecuta ſanctitas, quemadmodum innumeros Seni diſcipulos adiecit, ita populos ægritudine aliqua laborantes ſæpius pertraxit. Inter eos quidam iuuenis morſu rabidi canis in rabiem verſus ſeſe miſerrime dilacerabat. Parentes catenis vinctum, vt conſtrictæ manus cęteris membris parcerent, ad Amonem ducunt, & ſupplices afflicti adoleſcentis ſalutem ab eo depoſcunt. Quibus ille. Non ea precum mearum apud Deum efficacia, neque virtus humilitatis eſt, vt morbo

ipſius

ipſius aptè mederi poſſim: veſtræ id iuſtitiæ, & manibus debetur, neque remedia veſtra perditum ibunt, ſi viduæ mulieri bouem reddetis, quem furto abactum occidiſtis. Pudor ingens ex crimine ſecretiſſimo homines ſuffudit, neque in re ſubita quicquam ad excuſationem allatum eſt, accuſante rubore, & conſcientia. Vnum in maxima perturbatione ſolatium, quod boue reddito, ceſſaret rabies adoleſcentis. Statim ac bos alter mulieri traditus eſt, orante Amone rabies abſceſſit. Alij quidam officij cauſſa virum Dei adeuntes, pollicebantur, ſeſe pro virili curaturos quicquid pro vitæ vſu iuberet. Horum alter apprime auarus, vt procaciùs ad promiſſa id genus eſt, etiam comite liberaliùs ſeſe exhibebat. Amon dixit, vnicam rem ſibi perneceſſariam, dolium, quo imbres exciperet in vſum peregrinorum. Promiſſum eſt. Vbi in Vicum deſcenderunt, auarus comitem intuitus, alter, inquit, dolium ferat, nam Camelum amo, & ſi dolio ſubmittam, timeo, ne pondere preſſus intereat. Cui comes, Camelis careo, ſed Aſino feram. Itaque dolium, quod ille cenſebat Cameli viribus longè maiùs, Aſello imponens, ad Senem in montem vehit. Ipſe obuius aduentabat, & iumenti vires, ductoriſque ſtudium commendans ait; tu integro Aſello dolium attuliſti, ſed comitis tui Camelus Luporum cibus interijt. Ita rediens ille comperit accidiſſe. Alterum eſt prodigium aeris ambigo, an fluminis. Peruenerat aliquando ad Lycum fluuium, quem Nili foſſam alibi diximus, naui tranſmitti cõſueuiſſe. Nauis aberat, atque nudato ad aquę altitudinẽ corpore vadare oportebat. Patres modeſtiæ tenaciores, etiam ſeipſos nudos intueri nefas putabant, cuius rei extant plura exempla. Theodorus comes, & præ cetęris alumnis Seni acceptus, ſibi ſeorſum veſtes detrahere, hic vel nudum crus erubeſcere, & ſummo animi cruciatu futuram mox nuditatem cogitare. Dum Sanctus ita ſecum luctatur, ſublatum ſe videt per aerem ad vlteriorem ripam fluminis transferri, nullo veſtimentorum madore. Expauit Theodorus celerem Senis traiectum, & cum pedes ſiccos, & nullas in veſtibus aquæ guttas cerneret, aliquod in ea re portentum exiſtimauit. In hanc opinionem geminatis precibus Senem aggreſſus, facti veritatem ab eo extorſit, ſed periurij pœna ſibi ab eodem indicta, ſi diuinum opus ante obitum ſuum cuiquam proderet. Amoni etiam cum Antonio vetus interceſſit familiaritas, quæ virtute parta, & mutuis officijs exculta, poſt obitum etiam claruit. Amon ipſe ſexageſimo ſecundo ætatis ſuæ anno ad ſupernas ſedes euocatus, mortem beatam appetierat. Eadem hora Antonius cælum ſuſpiciens, è terris animam vidit in ſublime efferri, & obuijs Angelorum turmis immiſtam gloriosè admodum in cælum recipi. Cupiditas animum inuaſit agnoſcendi beati illius exitum: & cum obnixè Deum precatus eſſet,

Socrates. lib. 4. c. 18. Soz. lib. 1. cap. 13. Alexand. in Anton.

Athan. in Antonio.

ipſius

ipſius dono intellexit, Amonis Nitriotis eam animam extitiſſe, qui ab humanis ad cæleſtia triumphans migrauerat. Igitur gratulatus ſecum plurimum collatam amico felicitatem, Monachis gloriam obitus ad exemplum aperuit, qui, habita temporis ratione, poſt exactum menſem acceperunt ab his, qui è Nitria veniebant, ea ipſa hora Amonem obdormiuiſſe, quo illum Antonius elatum dixerat.

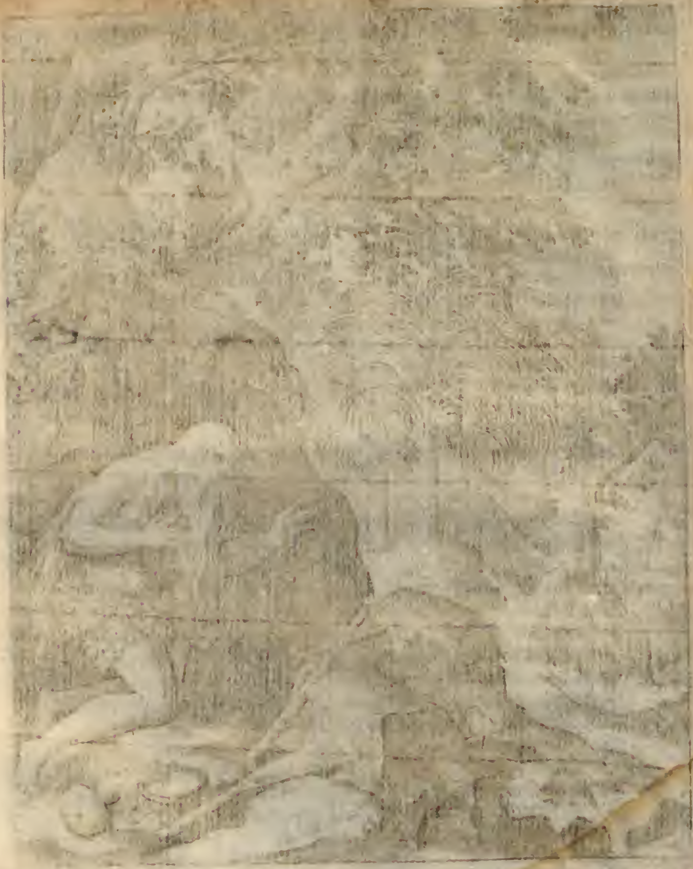
NOTAE.

DE Nitria Eremo inter cæteras Anacoretarum palæſtras clariſſima; præter ea, quæ habentur apud Euagrium capite. 21. Palladius eam exactè deſcribens num. 7. plurima habet cognitione apprime digna.

De eadem ſæpius mentio eſt apud Hieronymum, Ruffinum, & alios, qui noſtra ex Italia ad ſacra loca Hieroſolymam profecti, nullatenus eam prætermiſſam voluerunt.

Amonis vitam Euagrius, & Palladius conſcripſere, a quibus acceperunt Socrates lib. 4. cap. 18. Sozomenus lib. 1. cap. 14 & Niceph. lib. 8. cap. 41.

Eiuſdem nominis alterum reperies apud ipſos auctores, qui Tabenneſiotis Monachis præfuit.

Diuinis oculis pergratus ONVPHRIVS: æuum
Traduxit rara ſobrietate ſuum.

Inq; cauo degens, palmarum vbi copia, monte,
Herbarum paſtu depulit eſuriem.

28

ONVPHRIVS AEGYPTIVS.

OBSCVRVM genus Onuphrij, & adoleſcentia nihil detrahunt triumphali ipſius ſenectæ, & vitæ claritudini, qua viſus eſt ad Angelorum integritatem tantò propius acceſſiſſe, quantò ab humanis deſiderijs abſceſſit. Namque certior laus eſt, quam finis operis aſſequitur ea, quam initia pollicentur. Sic ab infauſta aurora atrum diem contingit albo calculo deſignari, ſi felici veſpere claudatur; & viros aliàs improbos egregio aliquo facinore, aut honeſtiore mortis genere laudari. Intuere hoſpes Senem occultantem corporis verenda frondeo ſemicinctio, cætera barbæ, & capillorum defluxu veſtientem, vide ætatem, & vitæ aſperitatem agnoſcas. En coxas, ſuraſque inedia exiles, æſtu, & gelu rigentes, æreo colore obductas; qualem ſpeciem referant inter vndantes canos immiſti æris argento. Felix, qui ex eo metallo, quod virtus conflauit, ſibi ſtatuam erexit, nulla temporum iniuria, nullo hoſtium liuore deijcienda. Cogita, hunc ſexaginta annorum ſpatio inter deſertas arenas ſeipſum cruciantem, neminem vnquam mortalium conſpexiſſe, conijcies profectò, illum mundi huius victorem cæli muros obſidere voluiſſe, & ne viuens illo potiretur, obſtitiſſe corporis pondus, non virtutes. Olim apud Hermopolim in Cœnobio religioni nomen dederat, in quo centum fere Monachi conuiuebant. Ipſe voti perſolutor multum vitæ perfectioris ſpem dare, iuſſis maiorum obtemperans, & auidè recondens animo, quæ de profectu religionis dicerentur. Accidit igitur, vt inter eos ſermo haberetur de Anacoreſi, quæ ab Helia Prophetarum clariſſimo exercita, mox à Ioanne Præcurſore repetita, dicebatur, duces ſuos habuiſſe Deo coniunctiſſimos, eaque tempeſtate excellere tanto Patrum numero, & ſanctitate, vt quandam pene caliginem induceret Cœnobiticæ. Pro qua, licèt in medium afferretur obedientiæ iugum, & ſubmiſſa alterius arbitrio libertas, qua nihil optatius, nobiliuſue homini datum eſt, atque ſpontanea huius abdicatione æquaretur meritum ſolitudinis, tamen hæc poſteriori loco audiebantur. Exemplum pro Anacoreſi è militia deſumebatur, in qua ſingulare certamen quibuſdam antecellere ſtatariam pugnam ideo videbatur, quia Cœnobitæ Legionarij mutuo aſpectu, & ſubſidijs nixi, minori periculo confligerent, & in aduerſis rebus, ægritudine præſertim, ſolatia inuicem exhiberent: Sed Anacoretas omnia incrementa ſua ſibi debere, qui palam aduerſus Dæ-

mones, clam aduerſus cupiditates, ſoli, ſuoque brachio dimicantes, nullius ope, conſilijs, vel aſpectu iuuarentur, præter quam vna Dei benignitate, qui exoratus animum, ac vires agoniſtis ſuggereret. Num ſcrupeæ ſpeluncæ cum cellulis collatio? Cibos in Eremo parandi neceſſitas, vbi ſemper incertus, aliquando nullus, & de cælo expectandus. Aeſtus ibi, & frigoris intemperies, & exoſa mortalibus ſemper ſolitudo. His omnibus vna obijciebatur libertas, etiam in extrema omnium rerum egeſtate ſibi imperans, & dicto nullius obnoxia voluntas, cui longè grauius eſt, in omni rerum affluxu ſeruire, quàm in re afflictiſſima imperare. Dicebantur etiam hi tantum ſibi ipſis viuere, & nihilo proximum iuuare, cum illi tamquam lucernæ ſuper montes, hi ſub modio elucerent, illi exemplo, doctrina, & apud Deum precibus, hi tantum precibus poſſent cæteris prodeſſe. Attamen Onuphrij animum ita Anacoreſis inuaſit cupido, vt re ipſa ſtatuerit experiri, cur eam libentiùs celebres viri appeterent. Itaque noctu Cœnobium egreſſus rectà in ſolitudinem contendit. Iam ſibi viſus abeſſe ſatis à Monaſterio, cogitabat ſedes defigere, quando ante eum repente obortum immane lumen oculos, & animum perſtrinxit. Omen id acceptum malè auſpicati itineris, ſeu vindicta deſerti inſtituti, Onuphrium reduxiſſet, niſi cæleſtis vox ex eodem lumine in hæc verba erupiſſet. Angelus ego ſum, cuſtos tibi à natiuitate; qui iubeor tecum in deſertum deſcendere. Cœptis inſiſte grauiter, neque enim religioſè laboranti vnquam abero. Comite tutus, & opis diuinæ iam certus, vltra ſeptimum milliarium pergens ſpeluncam inuenit è forma, & cultu quippiam humani operis præſeferentem. Cumque more Monachorum ſubclamaſſet, vt ſi quis intus eſſet ſibi benè precaretur, Senem aſpexit canicie, atque hilari vultu decorum, qui obuium ex nomine Onuphrium appellans, & pacis oſculo excipiens, profitebatur præſciuiſſe longè antea ipſius aduentum, ac voluntatem. Porrò in eadem ſolitudine ſeceſſum ipſi à Deo paratum eſſe, & poſt tædia, & labores huius vitæ manere in cælo præmia, quæ humanos ſenſus, & cupiditatem excedant. Apud illum Onuphrius dies aliquot commoratus didicit, in ſingulari agone quà naturæ imbecillitati, quà Dæmonum violentiæ repugnaret. Inde quatriduano itinere cum Sene ad locum quendam peruenit inter arenas deſertæ regionis horridum minus. Quippe aliquot palmæ aderant ad opus, & cibum. Inquit Senex, hunc tibi agonem Deus præſtituit, vbi virtutes virtutibus coniungas, te ipſum ſubijcias, & improbum hoſtem peſſundes, donec ad præmium euoles beatæ perennitatis. Ibidem cum Onuphrio totum fere menſem moratus refricuit, quæ antea dederat præcepta vitæ ſolitariæ, mox ſuam ſpeluncam repetijt. Conſueuit poſtea ſingulis annis

Onu-

Onuphrium ſemel reuiſere, & ſolitario aliquod afferre ſolatium, quod tamen haud in multos annos prolatum eſt. Nam cum aliquando aduenisset, inter mutuas ſalutationes, & amplexus, corruens placidè animam emiſit. Credimus datum diuinitus ipſius charitati, vt in ſinu diſcipuli moriens, extrema conſequeretur humanitatis officia, & ſepulcro honeſtaretur. Sed quo animo dilecti Patris mortem, & ſublatum ſolatium hic acciperet? Ipſa mors ſolatium fuit, quæ funus lacrymis, & ſacris precibus componendum illuc attuliſſet, vbi nullius mœrore amplius deplorari, vel charitate curari potuiſſet. Ab obitu illius præterea nullum hominem vidit ad annum vſque ſexageſimum, qui ſolitudinis, & laborum extremus fuit. Hoc annorum ſpatio quis audeat deſcribere conflictus, & egregias de hoſte victorias? Quis recenſeat naturæ incommoda, & victus duriciem, cum attritis veſtibus oportuerit nudo corpore nocturnas pruinas, & diurnos æſtus excipere? Nulla in deſerto fruges, præter herbas ſylueſtres, & dactylos, qui è proximo palmeto citra ſatietatem ſumebantur. Hæc vitæ ratio, dum robuſtior ætas fuit. At ſeruo ſuo, iam ſeneſcentes artus vix trahenti, humaniorem cibum Ieſu Chriſti clementia contulit, Angelo ſtatuta hora panem, & aquam ferente. Adiecit etiam cæleſtia Sacramenta Corporis ſui, quæ ab eodem Angelo idem ſingulis Sabbatis, & Dominicis diebus ſuſciperet. His ſubſidijs vita in decrepitam ætatem perducta, Onuphrius exitum optabat, & mens diu cæleſtium virtutum commercio delectata, cupiebat abiecto corpore his adiungi. Sed non tulit æquus remunerator, vt ipſius res, & obitus ita in obſcuro eſſent, vt virtuti memoria, honorque abrogaretur; quare pollinctorem, & ſcriptorem eò incitauit, qui vtrumque munus egregiè præſtitit. Paphnutius is appellabatur Monachus, & ſtudio cognoſcendi celebriores Patres deditus. Alias Eremos ea de cauſa luſtrauerat, ſed tunc vehementiori cupiditate perinde ducebatur, atque ſuſcepti laboris nunquam pœniteret. Ea ſpe ſolitudinem ingreſſus, poſt quatriduum exhauſto penu, cum fame, & labore afflictari cœpiſſet, etiam tantundem itineris ieiunus confecit. At ſub animo indefeſſo miſerum viri corpus elanguit, atque iam opinabatur, ſibi extrema imminere, cum repentè, effuſo circa eum lumine, quidam affuit ſupra humanam ſpeciem, qui iacentem blandè intuitus, & manus, ac labia demulcens, deiectas vires inſtaurauit, euanuitque. Liquet cæleſtis genij opus extitiſſe, nam Paphnutius ieiunus, ac integer adhuc iter ſeptemdecim dierum progreſſus eſt, donec prope Onuphrij ſpelæum perueniens, eundem obuium habuit capillis, & frondeo perizomate incinctum, qualem deſcripſimus. Idcirco ſpectrum, aut monſtrum Dei virum ſuſpicatus, magis exhorruit, quia rectà aduentaret,

vnde in proximum collem refugiens, inter frutices ſeſe condidit. Cui Sanctus, deſcende inquit Vir Dei, nam hominem cernis tui ſimilem. Vox fiduciam peperit, & ablato terrore ſpes ſubijt, operæ fortaſſis id precium eſſe, quod animo olim conceperat. Poſtquam propius venerabilem vultum, & comas ætatis, & ſanctæ aſperitatis teſtes conſpexit, pronus ab eo benedictionem precabatur. Cui Senex, Iuuat ex nomine te Paphnuti appellare, nam ſcio, ſolo ſtudio inquirendi Anacoretas aduenisse. Cumque repetitis ſalutationibus conſederent, rogabat hic Senem, vt vitæ illic ſuæ rationem, & labores exantlatos enarraret, vnde exemplum ſibi, & cæteris ſumeret. Cui Pater obtemperans, humillimè de ſeipſo retexuit, quæ nos ſupra digeſſimus. Inde vlterius ad tertium fere milliarium, vbi ſpecus, & palmæ erant, progreſſi, ſacris colloquijs iucundiſſimè ad veſperam vſque recreati ſunt; & quia Senex hoſpitem ieiunum, ac feſſum nouerat, cœnam appoſuit. Aderat panis, & aqua non è frugibus, vel arenis peruſtæ regionis, ſed Angeli miniſterio allata. Hiſce poſt aliquam charitatis altercationem, quia alter ſine altero veſci nollet, ambo refecti, noctem fere totam orantes peregerunt. Mane poſtquam Deo ſuetos hymnos cecinerunt, Paphnutius vidit vultum Senis pallore ſuffuſum, qualis in moribundis cernitur, dixitque, ſatin ſalue? Cui ille. Ne moleſtè pallorem meum accipias. Te Deus huc direxit, vt mihi adſis morienti. En carnis viam ingredior homini, ac beſtijs æquè horribilem, mihi neceſſariam, vt ad æternam requiem eà accedam, illic apud omnium conditorem lubens pro his interceſſurus, qui opem meam implorauerint. Sacrificia, preces, aut eleemoſinas eorum vbique comprecator iuuabo, & aduerſus hoſtium nequitiam hic robur, illic præmia his depoſcam. Tu in Aegyptum redi, ſacris adeſto inſtitutis, etiam minimi laboris mercedem in cælo ampliſſimam recepturus. His dictis è ſede ſurrexit rectus, & lacrymans aliquantulum orauit, mox in genua procumbens ait: In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum; & beatam animam efflauit. Eluxit vultus morientis extemplo ſplendore admirabili, & audita ſunt agmina ſanctorum Angelorum alacri concentu beati Senis triumphum gratulari. Paphnutius vbi lacrymis, & pſalmis iuſta perſoluit, cum ad amiciendum corpus nihil præter pallium haberet, ſcidit, & dimidio altero obuolutum tumulo condidit. Sed quamuis teſtamento imperatus eſſet Aegyptum repetere, tamen loci opportunitate, & Beati Onuphrij memoria electus, cogitare paulatim cœpit ſpeluncam ſibi, ac palmetum retinere, & Anacoreſis ibi ſtudia ſequi. Verùm longè diſpar humanis conſilijs diuina res erat. Dum ea ancipiti animo voluit, antrum, & palmæ radicitus euulſæ immani fragore procubuerunt. Oſtendit eorum

ruina indictam reditus neceſſitatem, abijtque Paphnutius, ſi non hæres ſpeluncæ, ſaltem teſtis eximiæ virtutis Onuphrij, cuius poſtea famam inter Monachos ſermone, & apud exteros ſcripto vbique glorioſam auctor non inglorius euulgauit.

NOTAE.

PRAETER hiſtoriam, quam de Onuphrij rebus edidit Paphnutius hic Cœnobita inter vitas Patrum libro ſecundo, nullam pene mentionem reperies de eo apud veteres.

Egregia tamen illius eſt memoria in Romano Martyrologio; quem etiam inter Sanctos veneratur Eccleſia pridie Idus Iunij. Agunt etiam de eo Greci in Menologio, vt notauit Baronius.

De Anacoreſi autem, & Cœnobitica, de quibus adſtante Onuphrio olim diſceptari contigit, & in elogio pauca quædam recenſa ſunt, nobilis extat quæſtio apud Ioannem Caſſianum collatione 19. cap. 5. vſque ad extremum coll.

Jn nemore inculto, rigidi prope litora ponti,
Sacriſtici partes officioſus agens,

Diſtribuit ſocijs ſacra ter veneranda PIAMON.
Quo docuit Chriſtus diſtribuenda modo.

29

PIAMON DIOLCENVS.

PIAMONI ſtudium veræ humilitatis dedit, vt aſtantes ſacris altaribus Angelos intueretur, & accedentium ad ea Monachorum merita, vel culpas dignoſceret. Presbyteri humilitatem vetus auctor præfert cæteris eius virtutibus, quamuis eas multas, egregiaſque fuiſſe oportuit, vt doceat hominem in agone huius vitæ neceſſariò militaturum, mediumque inter ſpurios, & beatos Angelos poſitum, hac præſertim teſſera, & ſigno militiæ indicare, vtros duces ſequatur. Alias viri laudes conijcito hoſpes è ſacerdotali dignitate, & Monachorum Præfectura, qua conſtat ea tempeſtate non niſi ſummos viros perfunctos. Is cum aliquando ſacris Euchariſtiæ litauiſſet, & iam ex more ſacræ Sinaxis ſingulis fratribus ex ea particulas diſpertiretur, prope Aram vidit Angelum decore affulgentem quorundam nomina libello inſcribere, quorundam præterire. Ipſe eum prætermiſſa altiùs memoriæ commiſiſſet, abſoluta Sinaxi, ſingulos ſeorſum interrogauit, an ſibi conſcij cuiuſquam criminis auſi eſſent ſacris myſterijs participare? Inopinantes animos veritas confixit, & conſcientia tacta religione aperuit Sacerdotis imperio, quàm rectè nomina ſingulorum Angelus dimiſiſſet. Reos mortalis delicti ſacra accepiſſe palam fuit, quod tamen ſcelus vniuerſis pœnitentia obliterate paratos eſſe, ipſa reatus confeſſio, & ſubſequentes lacrymæ ſatis demoſtrabant. Piamon, quamuis ex æquo immane ſacrilegium criminibus adiectum deteſtaretur, tamen Redemptoris exemplo admonitus, etiam pro ipſis Crucifixoribus orandum, vt horum pœnitentiam iuuaret, noctu, diuque ſupplex, & collacrymans ſeſe excruciauit, donec his veniam patratorum ſcelerum impetrauit. Dimiſſæ culpæ, & conciliatæ diuinæ voluntatis indicium tulit altera Sinaxis, qua Piamon ſacrificans aſpexit Angelum ex more nomina communicantium ſacris in libellum referre, & cum ad eos perueniſſet, quorum olim memoriam neglexerat, audiuit illum ex nomine pœnitentes ad ſacra inuitare, vnde eos agnouit, & albo reſtitutos, & gratiæ. Sed vetus hoſtis Sacerdotis zelo, & Monachorum ſaluti infenſus, quod præter inuiſibiles eius fraudes, & luxuriantis vitæ huius illecebras, expedita virtutum via ad æternam felicitatem pertenderent, & quicquid ipſe mali fragilioribus ſuggereret, Piamonis prudentia, & monitis reijceretur, Deo in ampliorem ſui gloriam, & Presbyteri decus permittente, accerrimè in ſeruum ipſius flagris,

& tunſionibus ſæuijt. Et quemadomodùm olim Antonius ab eodem peſſimè cæſus, & penè confectus iacuit, ita hic ſemimortuus neque ſe loco vlterius mouere, neque exurgere. Vigebat tamen virtus, & in laudes ſummi Conditoris effuſa, ſibi triumphum canebat eò nobiliorem, quò deteriùs liuere corpus ſpectabatur. Rectè itaque putamus, hunc extremum Dæmonis conatum, & ſummam violentiæ eius extitiſſe; nam deſperata victoria iugis belli, & in acie fractus ab eo ſæpius, tunc demum à caſtrenſi militia ad graſſationem conuerſus, miſellum corpus, victoris animi vile mancipium, (quàm digna vltio!) ad ſatietatem cecidit. Piamon verò ſua clade longè moleſtiùs ferebat illatum Patribus incommodum; quia Sinaxi dies indicta erat, qua ſacris operari illum oportebat, eaque alijs miniſtrare. Stata die conuenere ex Eremo vniuerſi; ſed tantum aberat, poſſe Piamonem cæteris Sacramenta impertiri, vt neque ſibi neceſſaria ſuſciperet. Attamen Deus inſigni miraculo effecit, ne odium improbi hoſtis obeſſet Sanctorum charitati. Decumbentem circunſtabant plures, qui in eo animi conſtantiam, & hoſtis nequitiam intuentes, religioſæ militiæ doctrinam efficaciùs hauriebant. Hos Presbyter precatur, vt ſe ad Eccleſiam ferant, & coram altari ſiſtant. Illic potiùs, vt aliorum voluntati, quam ſuæ ſaluti conſuleret, aliquandiu orauit, & abſoluta oratione conſpexit Angelum altaris cuſtodem, & nominum receptorem, iacentem ſeſe erigere, ſentitque illico, depulſo omni languore, ſibi vires, & ſalutem reſtitui. Ita ſacris miniſterijs aptus, & corpore vegetior, quàm olim ſibi viſus eſſet, ſacerdotale munus perſoluit, & poſtea Angelos magis familiares habuit, quos tunc ſacrorum cuſtodes, & pugilum tutelares proprio exemplo didicerat.

NOTAE.

DE Piamone ſcribit Euagrius cap. 31. Sozomenus lib. 6. cap. 29. & Niceph. lib. 11. cap. 35.

Idem omnium de ſanctitate ipſius, & Angelorum viſione conſenſus eſt.

Hunc Piamonem, teſtatur Caſſianus, conueniſſe, & auctorem facit collationis decimæ octauæ de 4. generibus Monachorum.

De eodem ſcribit collatione 17. quòd cum apud quendam Monachum diuertiſſet, qui hoſpiti ſuo vinum, & vuas appoſuerat, quibus ab annis fere quinque, & viginti ipſe abſtinuerat, his tamen lubens veſci voluerit, ne ignotam abſtinentiæ virtutem cæteris idem propalaret.

Diolcus Ciuitas, cuius mentio hic habetur, hæret vni ex ſeptem oſtijs Nili fluminis, & nomen obtinet juxta Græcos ab Nauium tranſvectione, de qua Plinius lib. 5. cap. 9.

Ipſi proximam Eremum, ſicut apprime ſterilem, ita ſanctis Anacoretis fœcundam deſignat. Idem Caſſianus ſuarum inſtitutionem lib. 5. cap. 36.

De Angelorum etiam ad ſacrum altare viſione haud abſimile exemplum affert Palladius in Ammona Presbytero apud Diolcon: Quod cum in omnibus conſentiat hiſtoriæ huius Piamonis, me in opinionem trahit, mendum irrepſiſſe in codicem, & pro Ammona legi debere Piamonem. Concordant Dæmonis odium, verbera, & Angeli miraculum, quo ſanus ad Aram erectus eſt. Habetur apud Pallad. num. 72.

Multiplici pollens doctrina HIERONYMVS, *oris*
Varij ſtupenda præditus facundia,

Arcta Patrum ſectans veterum veſtigia, ſacro
Vitas eorum proſecutus eſt ſtylo.

30

HIERONYMVS DALMATA.

IN conferto virtutum theatro, vbi non imagines ad ornatum, ſed ipſe res fortiter geſtæ ad totius humani ingenij ſtuporem conſpiciuntur, hæreo, vnde potiſſime tuum, Hieronyme, Elogium deſumam. Quia cum plures ſint, etiam ſingulæ de principatu contendunt. Offert ſeſe eruditio, qua inter tuæ ætatis eruditiores excelluiſti. Eminet cum morum integritate vitæ auſteritas, & quàm maximè vrget ſtudium Catholicæ veritatis, quo turbidi illius ſeculi hæreſes compreſſiſti, ac iugulaſti. Habet tamen doctrina Elogium ſuum, iam olim frequens per ora Mortalium, neminem ſciuiſſe, quod tu ignoraueris, qui Latinè, Græcè, & Hebraicè diſertus ſacrorum librorum interpres, & reconditarum quæſtionum oraculum vndique conſultum, egregios titulos haud minus dignè tutatus fueris, quàm meritò acceperis. Auſterum etiam vitæ genus ſua laus ſequitur ab his, qui olim ducti ſanctitatis deſiderio tuis inſtitutis adhæſerunt, & hactenus in Eccleſia Dei teſſeram abs re acceptam profitentur. At labores pro Catholica fide piè ſuſcepti, ac ſtrenuè extantlati, cum inter Eccleſiæ memorias, nunquam interituras, perpetuò floreant, nunc præ cæteris rebus tuis argumentum exhibent inſcriptioni, quam tuæ imagini illuſtri apprime, & ſpiranti etiam ex tabula robur inuictæ mentis, ſubijcimus. Stridon oppidum olim Dalmatiæ, Pannoniæque confinium, Gothorum *Hieronymi de ſe ipſo in lib. de viris illuſtr.* poſtea immanitate exciſum, inter rudera veteris gloriæ hactenus de Ciue ſuo Hieronymo gloriatur. Huic genus clarum ſatis, quod ſeruorum numero, & villis non exiguis ditaretur. Ingenium verò, ſi in eo humanæ huius magnitudinis contemptum, & in aduuerſis rebus conſtantiam ſpectes, regium profectò dixeris. Poſtquam è contubernali *In Apol. ad Pam.* pædagogia puer Romam miſſus eſt impenſiùs erudiendus, edidit illic prælulia ſanctitatis, frequens circa templa, & memorias Sanctorum, qui humum ſanguine aſperſam, etiam reconditis intra ipſius viſcera ſacris oſſibus honeſtarunt. Ita Religio cum Religione coaleſcens, iuuenem ab diſciplinis, quas liberales vocant, ad ſacras literas traxit. Vix eas extremis labijs attigerat, cum ab ipſo Deo doctrinam cenſuit ex- *Epiſt. 57. & 58.* petendam, qui & requiritur. Ideo ſtatim ſacro Baptiſmate ablutus, amplius ſeſe Religioni, & ſacris ſtudijs addixit. Sed cum prudentiam è

ſcholis hauſtam ſciret longè minorem ea eſſe, quæ longo vſu rerum, & peregrinatione comparatur, in Gallias abijt, vt multos illic viros,
Epiſt. 41. eximias, & ſelectas Bibliothecas inuiſeret. Luſtratas ab eo exactè maximas Prouincias demonſtrat accurata deſcriptio vrbium, quas barba-
Epiſt. 11. rorum incurſu depopulatas in Bethleem ſuo poſtea defleuit. Inde patriam reuiſens, non longas ibi moras duxit, peroſus Lupicini Epiſcopi
Epiſt. 43. vitia, cuius illic prauitate res Eccleſiaſtica peſſum ibat. Cœperat olim animo volutare vitam Monachorum, qui in Aegypto, Syria, & Palæſtina æternæ ſaluti, & huius vitæ tranquillitati extra omnem opum, aut dignitatum libidinem, conſulebant, neque abhorrebat ab inſtitutis vir pius, & ſtudijs ab omni ambitione remotis in vnam ſcripturarũ doctrinam propenſus. Conſilijs intererant Religioſi comites, qui cum eo in Eremo militarent, Euagrius Presbyter Antiochenus, Innocentius, Heliodorus, & Hylas, qui ſecum etiam profecti ſunt, quamuis poſtea à
Epiſt. 41. latere ipſius, vel obitu, vel rei familiaris ſolicitudine auulſi. Sed è veteri cupiditate, quam ab exemplo Pythagoræ, Platonis, & aliorum traxerat, placuit primùm Thraciam, Pontum, atque Bithyniam peragrare, inde Galatiam, & Cappadociam adire, mox per Ciliciam in Syriam traijcere, nullibi tamen feriari, quòd res cuiuſque regionis celebriores ex ingenita diſcendi libidine ſcrutari in animo eſſet. Sic ciliciſmos inter Cilices ipſos didicit, vnde Pauli Epiſtolas his interdum refertas facilius enuclearet. Sic plurima viſu percepit, quibus ſuos commen-
Epiſt. 64. tarios ditauit. Antiochiæ cum Euagrio aliquandiu conſedit, vt Apollinarem Laodicenum audiret, tunc alicuius inter Theologos famæ, poſtea hæreticorum Primipilarem, & Catholicæ fidei extorrem. His rerum ſacrarum ſtudijs acuebatur ſtimulus ineundi optatam Monachorum
Epiſt. 38. quietem, nec deerat hortator, magnus inter Anacoretas, Theodoſius Antiochenus, gratia miraculorum, & ipſius Hieronymi erga ipſum obſeruantia validus. Alliciebat etiam animum proxima Chalcidis ſolitudo, quæ procul ab omni populorum frequentia, & rerum fluctuantis ſeculi ſtrepitu, pulchra Eremitarum ſedes celebrabatur. Huc tandem, deſpectis mundi curis, ille ſucceſſit, vna aduerſus ocium retenta Bibliotheca, quam ſibi Romæ ſummo ſtudio congeſſerat. Solitudo exuſta ſolis ardoribus, ac proinde ſterilitati obnoxia, iuuenem frugali menſæ,
Epiſt. 32. & cælo temperatiori aſſuetum concuſſit, & varijs ægritudinibus afflixit, antequam cælo, ac victui ſeſe aptaret. Præ cæteris illum acuta febris potriuit, qua vitæ anceps, per quietem ſibi viſus eſt ad tribunal Iudicis pertrahi, à quo de religione poſtulatus, cum Chriſti fidem profeſſus eſſet, tamen nimio Ciceronis ſtudio, quam Chriſtianum deceret, inter illius ſectatios damnatus egregiè vapulauit. Somnium id, an rem geſtam di-

xerim,

xerim, quando euigilans artus laceros ſenſit, & in corpore flagrorum vibices deprehendit? Etiam quæ Eremi, & ægritudinis ſolatia erant, Innocentium, & Hylam fatum eripuit, & Heliodorum domeſtica res in patriam retraxit. Eas tamen fortunæ anguſtias tantum abeſt, illius animum fregiſſe, vt etiam debile corpus auderet, vili ſacco amictum ad loca Eremi atrociora per æſtum, & algorem impellere. Cutis iam atro ſitu ſqualebat, neque ſtomachus in morem ſatis ibat Monachorum, quibus religio erat, coctos cibos ſumere, quando idem Hebraicæ linguæ deſiderio arſit. Sed quo labore vir tricenarius labra Latinis, & Atticis ſonis ſueta, ad hiatus, & ſtridores Hebræarum vocum detorſerit, ipſe ediſſerat, qui ſcripſit, deſperata fruge aratrum ſæpius abieciſſe, & rurſus in nouam ſpem repetijſſe. Temperauit tamen Dæmon ab infeſtatione viri maxime operoſi? immo acriori odio exagitauit. Refricabat ei Romanæ Vrbis delitias, coæuorum felicitatem, luxum, & voluptates indultas iuuentuti, & ſi quam oculis, vel animo vnquam libidinem cepiſſet, ita eam conſpectui ſubijciebat, vt Dei ſeruus inter ſaxa Eremi, & arenas feruentes ſeminudus, ſibi videretur, inter conuiuia, & choros puellarum laſciuire. Repugnabat his ferox animus, & corporis perfidiam ſuſpectans, ne turpem hoſti deditionem faceret, eidem ieiunium acre indicebat, atque nocte, diuque per deſerta raptatum, lacerumque edomabat. Vbi inter rupes antrum, vel intra telluris arcana hiatus deſcenderet, ibi locabatur ſedes orationi, ibi noctes inſomnes, ibi imbres lacrymarum defluebant, & miſerum pectus tundebatur, donec repreſſa carnis, & Dæmonis petulantia, agmina Sanctorum ſpirituum accederent, quibus adiuncta mens ſacros hymnos Deo concineret liberatori. Hoc bellum, quod in ſolitudine iuge fuit, alterum ſequitur ab hæreticis, & ſchiſmaticis illatum. Optabat diuerſa ratione vtraque factio in ſuas partes trahere iuuenem hunc multæ ſpei, & ſanctitatis. Hinc laquei, illinc retia. Quærunt ab eo hæretici, vnicam, an plures hypoſtaſes profiteatur in myſterio ineffabilis Trinitatis? Nouerat ipſe tunc vocem hypoſtaſis diſpari ſenſu accipi ab Orientalibus, ac Occidentalibus. Ideo Monocerotis exemplo noluit ex incerto fonte latices bibere, niſi prius immiſſo cornu venena expelleret. Si Hypoſtaſis vſiam, ſiue ſubſtantiam deſignat, vnam confiteri ſe in Sancta Trinitate hypoſtaſim. Si autem perſonam ſignificat, credere ſe, tres in eadem diſtinctas hypoſtaſes. Itaque Omouſion Sanctiſſimam appellans Trinitatem, quantò acutiùs eorum fallaciam reiecit, tantò atrociùs odium ſibi conflauit. Schiſmaticorum autem lis altiùs repetenda. Eccleſiam Antiochenam id temporis tres Epiſcopi diſtrahebant. Meletius inſignis Confeſſor, ſed ab Acacianis, & Eudoxianis (Arianorum germina erant, quibus idem aliquando

Epiſt. 22.

Epiſt. 57. & 58.

quando conſenſerat) ab Epiſcopatu Sebaſteno in eam ſedem accerſitus, quamuis Catholicus probè euaſiſſet, & ab Arianis in exilium pulſus eſſet, tamen rediens, eo nomine plures Catholicorum infenſos habebat. Dum hic exularet, Ariani vacuam nacti eam ſedem, Euzoium olim Arij hæreſiarchæ comitem, ac propterea cum eo damnatum, & clericatu abdicatum eò intruſerant; quare ſeueriores Catholici vtrumque auerſantes, Paulinum optimum virum, initiatum à Lucifero Epiſcopo, Calaritano, pro votis expetitum, acceptumque retinebant. Euzoium præter ſectarios ſuos, quis bonorum reſpiceret? Meletio fauebant Epiſcopi Orientales, Paulino Ægyptij, & Occidentales, ac præſertim Athanaſius ille Alexandrinus Arianorum tormentum, qui eundem Romæ apud Pontificem Maximum commendans, etiam Romanæ Sedis communione firmauerat. Cum igitur Hieronymus procaciter ab his tum fidei, tum communionis poſtularetur, dixit, illam ſe tenere fidem, illum Epiſcopum ſuſcipere, quem Romana Sedes erecta ſuper baſim diuinæ auctoritatis, & Apoſtolicæ doctrinæ, ſentiret, reciperetque. Adiecit ad eiuſdem Sedis Antiſtitem Damaſum de his Epiſtolas, quæ extant, doctrina, & zelo religionis præſtantes. Hinc odium vtriuſque factionis
Epiſt. 77. plurimum creuit aduerſus Hieronymum; neque ceſſatum eſt ab iniurijs, & offenſis, quouſque ipſe improbitati eorum cedens, Eremo exiret anno initæ ſolitudinis quarto. Antiochiæ deinceps Paulino adhæſit, quem
Epiſt. 61. Damaſus ſequi iuſſerat, à quo etiam paſſus eſt Presbyter ordinari, nulli tamen Eccleſiæ præfici, quia Monachalem etiam tunc quietem, ac libertatem reſpiciebat. Interea, ne aptam ſtudijs literarum ætatem fruſtra
In Eſaiam cap. 6. tereret, Conſtantinopolim proficiſcitur, vt Gregorium Nazianzenum, Theologorum celeberrimum, recens in Epiſcopatum illius vrbis euectum audiret, quem impensè coluit, & Præceptorem ſuum appellauit. Sed illo non diu poſtea eam ſedem vltro abdicante, & in ſchiſmate Antiocheno in locum Meletij defuncti ſubrogato Flauiano, alijſque pluribus Eccleſiæ negotijs exigentibus, cum Romæ conuentus Epiſcopo-
Epiſt. 27. rum etiam Orientalium indictus eſſet, inter eos Epiphanius è Cypro, ab Antiochia Paulinus, enauigarunt. Hieronymus etiam Byzantio ſubſecutus, à Damaſo Pontifice optatiùs accipitur, quia eruditionis opinionem olim ſcriptis probatam, etiam in rebus maximis coram experiri
Epiſt. 51. cupiebat. Soluto itaque conuentu ab eodem ſacris Scrinijs præficitur, reſponſurus his, qui ex toto terrarum orbe Apoſtolicam Sedem conſulerent. In eo munere vir pius, & eruditus nihil minus pręſtitit, quam Pontifex ſperauerat. Præterea, quod inter publicas occupationes ſtupeas, priuatam Monachi vitam agens, nihil ſuetæ auſteritatis, orationis, & lucubrationis remiſit. Ibi Pſalterium olim ſtudio ſeptuaginta in-

terpre-

terpretum ex Hebræo Græcè redditum, & Latinis minus ſcitè donatum, ad veterem translationem reſtituit. Item ſancta Euangelia, quæ hactenus in Eccleſia leguntur, è Græco Damaſi iuſſu emendauit. Sanctorum triumphos, more olim ſanctorum Romanæ vrbis, per dies breui compendio digeſſit. Heluidij oblatrantis aduerſus perpetuam Mariæ Deiparæ virginitatem, & cælibatus ſanctimoniam, os impurum inſigni commentario obſtruxit. Luciferianos item ſchiſmaticos, qui iras Luciferi Calaritani Epiſcopi ob non receptum ab Antiochenis Paulinum, & ab Alexandrina Synodo reſtitutos Epiſcopos pœnitentes, qui aliquando Arianis conſenſiſſent, mordicus vindicabant, dialogorum libro compreſſit. Sacrorum librorum, quos coram promiſcuis Romanæ nobilitatis auditoribus interpretabatur, abſtruſiores quæſtiones ſcripto enodauit. Plurimos etiam eorum ad religioſioris vitæ rationem traxit, ex quibus ſat erit Pammachium, Oceanum, Albinam, Marcellam, Paulam, & Euſtochium memorare, vt genere, & opibus præclaros, ita poſtmodum ſanctimonia, & humilitate longè excelſiores. Verùm qui admiratione ſuæ virtutis optimos ſibi conciliabat, peſſimos lædebat, qui morum diſparitati infenſi, & liberiore interdum facundia coerciti, famam ipſius perinde impetebant, ac diuitum fœminarum obſequia, & vulgo opinionem doctrinæ aucuparetur. Arriſit odio mors Damaſi, cum qua etiam Hieronymi collapſa auctoritate, impij viri contra eum debacchati ſunt. Ipſe tamen in obitu Sancti Antiſtitis plus dolens Eccleſię iacturam, quàm ſuam, & liberas habenas nactus ſui ipſius, maluit ſeſe obtrectatorum inuidiæ ſubducere, quàm vindex ſuę iniuriæ Romæ ſpectari. Recrudeſcebat cupido ſolitudinis, cuius gratia olim Antiochiæ, nuper Romæ maiores potuerat dignitates recuſare. Igitur curſu in Orientem inſtituto, Cyprum appulit ab Epiphanio amicè exceptus. Inde Antiochiam perrexit, vt Paulinum inuiſeret, mox Hieroſolymam, vt ſancta loca luſtraret. Ibi receſſu delectatus ruris Bethleemitici, quod Verbum æternum humanis natalibus conſecrauerat, ſtatuit illic omnium fortunarum metam, & quietis portum locare. Ea propter locum diligens ſecus viam, qua Archelai quondam regis ſepulcrum aditur, cellulam Eremitæ, ac ſtudioſo aptam extruxit. Ea maiora deinde incrementa accepit quando Paula Conſularis fœmina cum filia Euſtochio in Bethleem venit, & latum Monachis Cœnobium, tria Virginibus Collegia ædificauit, & his hoſpitales ædes adiecit, quibus peregrini exciperentur. Monachos ille diutius rexit magis exemplo, quàm imperio, exprimens in ſeipſo virtutes, quas alij æmularentur. Nullus ocio locus; nam orationem lectio inſequebatur, & obliuionem menſæ, ac lectuli, ſæpe ſtylus inducebat. Fortaſſis non exerendus is fuit aduerſus monſtra nouarum hæreſum? Eò primùm

Epiſt. 99.

Lib. 3. contra Ruffi.

primùm Iouiniani mores, & blaſphemias duplici volumine proſcidit, deſſitq; Et poſt annos quinque adhuc incitatus diſcendi cupiditate Alexandriam acceſſit, vt poſt nauatam operam Apollinari, & Gregorio Nazianzeno, alteram daret Didymo illi Cæco Alexandrino ſpectati ingenij, & doctrinæ viro. O quàm mira in cæca vulpe pellis inuerſio! Origenis erroribus addictus, quia ſciebat, Hieronymum his ſtomachari, abſtinuit quenquam probis auribus inſtillare, cum tamen eodem tempore Ruffino Aquileienſi nouorum dogmatum appetentiori venenum miſceret. Libuit ab Alexandria Aegypti oras circumire, & Nitrię Eremum, cæteraſque Monachorum ſedes ſcrutari, in quibus tamen præter opinionem aſpexit aſpides, (nempe Origeniſtas) latere. Demum in Bethleem reuerſus, iterum hebræarum literarum amore flagrauit, vſus præceptore quodam Hebræorum eruditiſſimo, quem multo precio ductum noctu audiebat, ne odium ille propriæ gentis ſubiret. Linguæ ſtudium etiam locorum notitiam requirebat, vt eorum teſtimonio obfirmarentur, quę paſſim geſta per Iudæam ex ſacris literis didicerat. Ea propter Iudæa vniuerſa luſtrata. Interea temporis Ruffinus, vt libris Periarchon Origenis fauorem etiam apud Occidentales piſcaretur, eos latinè ediderat, & præfatione honeſtauerat, qua mirè efferebat Hieronymum quaſi Origenis admiratorem, cuius opuſcula quoque tranſtuliſſet. Sed cum à viris Catholicæ fidei, & emunctæ naris liber deprehenſus eſſet, impijs erroribus ſcatere, etiam Hieronymus in præfatione laudatus inſinuabatur, fauere Origenis opinionibus. Res primùm Romæ a Pammachio, & Marcellino comperta, eorum literis in Bethleem ad Hieronymum perfertur, qui dignum ſua fama ratus, falsò inductam perſonam detrahere, apologeticum edidit, veritatis aceto, & eloquentiæ ſale conſperſum, quo ab omnium animis æruginem indignæ ſuſpicionis effricuit. Patuere ex eo Origenis venena; & Ruffini conſilia, qui, vt ea honeſtis titulis latiùs diffunderet, laudatorem Catholicum in ſuam rem falſo citauiſſet. Perſtrinxit etiam inter Origeniſtas plures, tacitè eo morbo laborantes, qui ſuppreſſa motus occaſione in auctorem exarſerunt. Ex his Ioannes fuit Epiſcopus Hieroſolymitanus, æquè Hieronymo, ac Epiphanio infenſus, qui anſam quæſiuit ſuas, & ſectatorum iniurias vlciſcendi. Inde fluxit occaſio: Epiphanius nuper in Palæſtina Paulinianum Hieronymi fratrem in Presbyterum promouerat, vnde Ioannem furor inuaſerat, ac ſi intra limites ſuæ diœceſis, contra ſcita Conciliorum, immaturum quoque ſacerdotio iuuenem initiaſſet. Querelis non ſola Palæſtina, ſed etiam proxima Aegyptus expletur, & indicitur anathema his, qui Paulinianum ritè initiatum affirmarent. Viſus proindè iura ſuæ diœceſis tueri, rectà Hieronymum impetebat; qui licèt ſatis oſtendiſſet,

Epiſt. 65. *Lib. 3. contra Ruffi.* *Epiſt. 65.* *Epiſt. 66.* *Apolog. in Ruffinum.* *Epiſt. 61.*

ſet, Paulinianum annos triginta natum, iuxta Canones ritè Sacerdotium accepiſſe, & Monaſterium, in quo Sacra habita fuerant, non Hieroſolymitanæ, ſed Eleutheropolitanæ Eccleſiæ ſubiectum eſſe, atque ſi quicquam iniuriȩ limiti illatum eſſet, id potius à Cæſarea Palæſtinæ Metropoli, quã ab Hieroſolymis repetendũ; tamen ex ingenita humilitate, ac reuerentia ab ingreſſu templi Dominici Præſepis aliquandiu abſtinuit. Neque tamẽ rationes, & obedientia cohibuere effrænem Ioannis animum, ne in deteriora prolaberetur, & à Theodoſio Auguſto reſcriptum extorqueret, quo idem cum grege Monachorum in exilium truderetur. At Dei benignitas votorum iniquitati interceſſit, & reſcripto antiquato monſtrauit, Ioannẽ non tam iuris, quàm odij cauſam actitaſſe. Prodijt tota res, quando ad Synodũ Alexandriæ coactam vocatus, friuolis admodum excuſationibus conuentum Epiſcoporũ eluſit, creditus ideo Origeni fauere, qui ibi tunc primũ à Theophilo Alexandrino ſuffragantibus vniuerſis damnatus, Romȩ poſtea ab Anaſtaſio Pontifice cenſus extra claſſem Catholicorũ, cum ſequentibus exploſus eſt. Etiã Ruffinus, qui libros Periarchon minus fideliter vertiſſet, & ſubdolè ad Vrbẽ attuliſſet, eiuſdem hȩreſeos tunc poſtulatus, cum accedere noluiſſet, eadem ſententia percellitur. Neque illic Hieronymus ſibi ipſi deerat, miſſa ad Auitum epiſtola, ſiue nota eorum, quæ cauenda eſſent in libris Periarchon. Demũ, vt obtectam adhuc velis ſcenam denudaret, eoſdẽ libros è Græco Codice ſcitè, ac fideliter tranſfert, & Romam tranſmittit. Hinc Ruffini furor, quo ſibi incendiũ excitauit, dum parat Hieronymum maledictis inceſſere. Euomuit amarulentã quatuor librorum apologiam, quæ nimijs contumelijs lȩſam viri patientiam, ſtylumque ad vltionẽ prouocauit. Sed qualis vltio? Non armis, vel odio, ſed fulmine veritatis, & orationis tonitruo cordis penetralia quaſſans, ac decurrens. Ruffinus deinde, neque probè Catholicus, neque ſatis eruditus haberi. Mirum tamen in Hieronymo fuit, quod tot iaculis appetitus, tot calumnijs traductus, nunquã à charitate deflexerit, & qui obiectum falsò probrũ hȩreſis genuino dente vlciſcebatur, vbique procurata beneuolentia Chriſtianam modeſtiam exerceret. Tandem alio ſtylũ cõuertens, nouis lucubrationibus Eccleſiã locupletauit. Librum confecit de viris illuſtribus, qui ſcripto ſacram rem iuuerunt. Item vitas Pauli, Hilarionis, & Malchi Eremitarum, Euſebij Cæſarienſis Chronicũ latinitate donauit, & ad ſua vſque tẽpora produxit. Prophetas ferme cõmentarijs illuſtrauit, viſus prȩ cȩteris antiquorũ, propiori ad eos ſpiritu perueniſſe. In Pauli Epiſtolas item commentarios edidit. Mox contra nouas hæreſes inſurgens, Vigilantium turpiſſimæ opinionis auctorem, atque pinguium noſtri temporis hæreticorum archetypum, quamuis antea in pugna Iouiniani colliſum, tamen ſpecialiùs editis in eũ libris protriuit.

In proba. ſuper Ezechiel.

Lib. 3. contra Ruffin

Pelagij etiam errores, quaſi Regulos ex ouis Origeniſtarum eductos, acutiſſimè confutauit, lætus, in eo prælio cōmilitonem habere Auguſtinum doctiſſimum, & ſanctiſſimum. Dum ea ſcribuntur, nihil tamen prætermittitur ſanctæ auſteritatis, orationis, & familiaris ſolicitudinis, ſed animo nobiliore etiam hoſpitalitati patrimonium deſignatur. Quippe cum vicinia ſanctorum locorum, & ipſa Dominici Pręſepis religio innumeros inuitaret peregrinos, ædes antea conſtructæ à Paula nuper defuncta longè impares numero aduentantium videbantur. Igitur Paulinianus in patriã dimittitur, qui villulas à barbarorũ depopulatione ſuperſtites vẽdat, ac preciũ referat nouis ædibus, & hoſpitum expenſis diſpertiendum. Pręterea, quæ hoſpitalem œconomiam ſpectabant, cura eiuſdem erat, peregrinos hilari fronte ſuſcipere, pedes abluere, & cibos diſcumbentibus apponere. Etiam cibo adiectos de diuinis rebus ſermones ab erudito, & ſancto viro quis neget? Frequentiæ hoſpitũ addebantur legationes eorum, qui ab extremis Hyſpaniarum, Galliarum, & Africæ regionum, (vt de Vrbe Romana ſileam), Hieronymi doctrinam pro quæſtionum ſolutione, vel pro ſanctitate amicitiam expetebant. Sic ex Africa Auguſtinus magnum fidei iubar ad eum Alipium, & alios direxit; Sic Oroſius, & Sulpitius apud eundem hoſpitati ſunt; ſic è Gallijs nobiles mulieres Hedibia, & Algaſia; è Germania Sunia, & Fretela; ab vrbe Pãmachius, Oceanus, Auitus, & alij, quos tædet recenſere, poſtularunt, obſcura ſibi ſcripturarũ arcana reſerari, vel ſubſidia aduerſus exurgentes hæreſes pręberi. Sed pater iam ſenio confectus, ac feſſus longa corporis ſui maceratione, & iugi literarum ſtudio, vnicam apud Deum liberalẽ cuiuſque operis exiſtimatorem quietem illam affectabat, quam in præſenti vita nulli hominum contingere vſu didicerat. Corpus peregrinationibus, animum vero hæreticorum vbique inſidijs afflictum meminerat, eaque omnia ad eam vſque ætatem tolerata, quæ clauſa feliciorem ſibi in cælo iuuentam nunquam occaſuram aperiret. Porro eam ſpem animo ſemper volutans leui febricula corripitur, quam non morbum, ſed nuntium intellexit proximi obitus directum, vt quicquid officij Monachis, vel ſacris Virginibus deberet, feſtinus perſolueret. Sic vniuerſis rebus ad æternam requiem compoſitis, ſeptus Monachorũ, & Virginum turmis, quas teſtamenti loco ad religionis, & caſtimoniæ propoſitum hortabatur, octogenario proximus extremum diem obijt non inglorius miraculis, quæ plurima mortem ipſius ſecuta ſunt. Corpus apud Præſepe Domini vtriuſque ordinis frequentia, & lacrymis religioſè ſepultum, mira populorum veneratione, & concurſu excultum eſt, quouſque cum ipſo Præſepi Romam tranſlatum, in eodem templo Mariæ Virginis, retento veteri apud Præſepe iure ſepulcri, honorificè reconditur.

NO-

NOTAE.

EX Symbolo Leonis, qui Hieronymo appingitur, ingenium illius accipe magnanimum & imperterritum, quo præ foribus Catholicæ Eccleſiæ excubans, irruentes hæreticos dicto, ſcriptoque lacerauit.

Inter ſummos Eccleſiæ ipſius Doctores, & Diuos recenſitus, diem celebrem ſui obitus retinet extremum Septembris.

Omnium ætatum ſcriptoribus innotuit, & dignis ſua virtute elogijs honeſtatus eſt.

Illum Sanctus Auguſtinus Latinè, Græcè, & Hæbraicè eruditum in ſacris locis, ac literis inſtar lampadis Eccleſiæ reſplenduiſſe, ſcribit in libro aduerſus Iulianum.

Inexpugnabilem turrim Catholicorum, atque infatigabilem hæreticorum hoſtem appellat Marcellinus in Chronico.

Catholicorum Magiſtrum nuncupat Caſſianus lib. 7. de Incarnatione verbi.

Morum exemplum, & mundi Magiſtrum dicit Proſper in libro de Ingratis.

Vitam ipſius olim à quodam imperito fabulatore titulo Euſebij, vel Cyrilli Hieroſolymitani conſcriptam iure meritò reijcit Baronius in Annal. tom. 5. & alteram ex operibus Hieronymi concinnatam, auctore Mariano Victorio, commendat ex qua hoc elogium conſtat.

Purpurei galeri inſignia, & Cardinalis titulum eruditiores non admittunt.

Vulgatum Leonis miraculum non Hieronymo, ſed Geraſimo Anacoretæ contigiſſe in confeſſo eſt, ſed apud ſecula minus erudita ex nominis propinquitate alteri vſurpatum.

Qui laudatores Hieronymi audiſti, etiam ipſius hoſtem maledicum noſce Palladium Galatam, Ruffini & Euagrij ſodalem, in memoria ipſius Hieronymi numero 78, in Poſſidonio num. 77. & in Paula Romana num. 125.

INDEX ELOGIORVM.

Iacobus Cauacius.	(In veſtibulo Operis.	Serapion Arſinoita.	81
Benedictus Nurſinus.		Pityrion AEgyptius.	85
Paulus Thebæus.	7	Eulogius AEgyptius.	89
Antonius AEgyptius.	13	Apelles Faber.	93
Hilarion Palæſtinus.	19	Origenes AEgyptius.	97
Abrahamus Syrus.	25	Euagrius Ponticus.	101
Malchus Syrus.	31	Orus AEgyptius.	105
Ioannes AEgyptius.	37	Copres AEgyptius.	109
Theonas Oxyrincæus.	41	Macarius AEgyptius.	113
Apollonius Hermopolites.	45	Macarius Alexandrinus.	119
Mutius Pollinctor.	51	Anubis AEgyptius.	125
Helenus AEgyptius.	57	Chronion Phœniceus.	129
Ioannes Rectus.	63	Amon Nitriotes.	133
Paphnutius Heracleotes.	67	Onuphrius AEgyptius.	139
Didymus Cellienſis.	73	Piamon Diolcenus.	145
Helias Antinoita.	77	Hieronymus Dalmata.	149

Quicquid ex alijs deſumptum, quicquid à nobis adiectum eſt, Catholicæ cenſuræ ſubiectum eſto.

Si quid impiè, imperitè, vel indecorè inſertum pij lectoris mentem ſolicitauerit, irritum, caſſum, nullumque, & præter volutatem auctoris irrepſiſſe, idem fatetur, reuocat, deletque.

ROMÆ Typis Iacobi Dragondelli MDCLXI.

De licentia Præſidum.